

Socialtjänstfrågor

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen gör två tillkännagivanden till regeringen med anledning av motionsyrkanden om socialtjänstens arbete med unga lagöverträdare.

- Regeringen bör utreda behovet av en utökad närvaro av socialtjänsten vid inledande förhör med unga (s. 56).
- Regeringen bör vidta åtgärder för att säkerställa att socialtjänstens yttranden i förundersökningar håller hög kvalitet (s. 56–57).

Utskottet föreslår att riksdagen avslår övriga motionsyrkanden, främst med hänvisning till pågående utredningar och arbeten.

I betänkandet finns 73 reservationer (S, M, SD, MP, C, V, L, KD) och sju särskilda yttranden. I en reservation (S, MP, V) föreslås att riksdagen inte ska göra något tillkännagivande till regeringen.

Behandlade förslag

Åtta yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2015/16.

Cirka 160 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2016/17.

Cirka 240 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2017/18.

Ett yrkande i följdmotion väckt med anledning av proposition 2016/17:85 Samverkan om vård, stöd och behandling mot spelmissbruk.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	5
Redogörelse för ärendet	15
Ärendet och dess beredning.....	15
Utskottets överväganden.....	16
Socialtjänstens arbete	16
Bistånd och försörjningsstöd	26
Barnkonventionen	35
Barn och unga.....	38
Placeringsformer för barn och unga	58
Ensamkommande barn och unga	72
Adoptioner.....	81
Våld i nära relationer.....	84
Utsatta EU-medborgare	98
Motioner som bereds förenklat.....	104
Reservationer	105
1. Utveckling och förbättring av socialtjänstens arbete, punkt 1 (V).....	105
2. Förbättrad tillsyn och granskning, punkt 2 (M, SD, V)	106
3. Förbättrad tillsyn och granskning, punkt 2 (KD).....	106
4. Tilläggsdirektiv till utredningen Framtidens socialtjänst, punkt 3 (SD).....	107
5. Tilläggsdirektiv till utredningen Framtidens socialtjänst, punkt 3 (V)	108
6. Digitalisering av socialtjänsten, punkt 5 (M).....	108
7. Digitalisering av socialtjänsten, punkt 5 (V)	109
8. Ökad samverkan mellan socialtjänst, skola, polis, vård och ideell sektor, punkt 6 (M, SD).....	110
9. Uppdrag om socialtjänstens samverkan, punkt 7 (SD, C, V).....	111
10. Uppdrag om socialtjänstens samverkan, punkt 7 (M).....	111
11. Kompetens och kvalitet inom socialtjänsten, punkt 8 (M)	112
12. Kompetens och kvalitet inom socialtjänsten, punkt 8 (V)	113
13. Begränsningar av rätten till bistånd, punkt 10 (M, SD).....	114
14. Införande av ett bidragstak, punkt 11 (M)	114
15. Prestationskrav för försörjningsstöd, punkt 12 (M).....	115
16. Prestationskrav för försörjningsstöd, punkt 12 (L)	116
17. Riksnormen för försörjningsstöd m.m., punkt 13 (V).....	116
18. Barnkonventionen, punkt 15 (L).....	118
19. Socialtjänstens arbete med barn och unga, punkt 16 (SD).....	119
20. Socialtjänstens arbete med barn och unga, punkt 16 (C).....	119
21. Socialtjänstens arbete med barn och unga, punkt 16 (L)	120
22. Socialtjänstens arbete med barn och unga, punkt 16 (KD).....	121
23. Utbildning och kunskapskrav, punkt 17 (M, SD).....	122
24. Utbildning och kunskapskrav, punkt 17 (V).....	122
25. Behörighetskrav, punkt 18 (SD, L).....	123
26. Behörighetskrav, punkt 18 (C)	123
27. Egen handläggare och barnombud, punkt 19 (V)	124
28. Egen handläggare och barnombud, punkt 19 (L).....	125
29. Tidiga insatser, punkt 20 (C)	125
30. Tidiga insatser, punkt 20 (L)	126

31. Barn med problematiska hemförhållanden, punkt 21 (V).....	127
32. Barn med problematiska hemförhållanden, punkt 21 (L).....	127
33. Barn som har föräldrar med psykisk ohälsa, punkt 22 (SD, V).....	128
34. Vårdnad och underhåll, punkt 23 (M).....	128
35. Vårdnad och underhåll, punkt 23 (C, KD).....	129
36. Socialtjänstens yttrande i förundersökningar, punkt 24 (S, MP, V) ...	130
37. Barnets bästa och ekonomiskt bistånd, punkt 26 (V).....	130
38. Barnäktenskap, punkt 27 (L).....	131
39. Placeringar av barn och unga, punkt 28 (V).....	131
40. Omhändertagande av barn och unga, punkt 29 (M).....	132
41. Omhändertagande av barn och unga, punkt 29 (C).....	133
42. Omhändertagande av barn och unga, punkt 29 (V).....	134
43. Omhändertagande av barn och unga, punkt 29 (L).....	134
44. Särskilda ungdomshem som drivs av Statens institutionsstyrelse, punkt 30 (SD).....	135
45. Familjehem och stödboenden, punkt 31 (M).....	136
46. Familjehem och stödboenden, punkt 31 (C).....	136
47. Familjehem och stödboenden, punkt 31 (V).....	137
48. Familjehem och stödboenden, punkt 31 (L).....	137
49. När placerade barn far illa eller avlider, punkt 32 (SD, V).....	138
50. När placerade barn far illa eller avlider, punkt 32 (L).....	139
51. Ökad användning av boendeformen stödboende, punkt 33 (M).....	139
52. Boenden för ensamkommande barn och unga, punkt 34 (V).....	140
53. Ensamkommande barns och ungas psykiska hälsa, punkt 35 (L).....	141
54. Kompetenskrav hos personal som möter ensamkommande barn och unga, punkt 36 (V).....	141
55. Kompetenskrav hos personal som möter ensamkommande barn och unga, punkt 36 (L).....	142
56. Uppdrag till Kunskapscentrum för ensamkommande barn och unga, punkt 37 (V).....	143
57. Socialtjänstens bedömningar av ensamkommande barn och unga, punkt 38 (SD).....	143
58. Socialtjänstens bedömningar av ensamkommande barn och unga, punkt 38 (V).....	144
59. Socialtjänstens bedömningar av ensamkommande barn och unga, punkt 38 (L).....	144
60. Information till ensamkommande, punkt 39 (V).....	145
61. Adoptioner, punkt 41 (V).....	145
62. Adoptioner, punkt 41 (KD).....	146
63. Övergripande frågor om våld i nära relationer, punkt 42 (M).....	146
64. Övergripande frågor om våld i nära relationer, punkt 42 (V).....	147
65. Samverkan mellan myndigheter, punkt 43 (M, SD).....	148
66. Relationsvåldscentrum och Kvinnofridslinjen, punkt 44 (M).....	148
67. Relationsvåldscentrum och Kvinnofridslinjen, punkt 44 (L).....	149
68. Stöd till barn och unga, kvinnor och potentiella våldsutövare, punkt 45 (C).....	150
69. Stöd till barn och unga, kvinnor och potentiella våldsutövare, punkt 45 (L).....	151
70. Bistånd till utsatta EU-medborgare, punkt 46 (M, SD).....	152
71. Nationell samordning och samarbetet på EU-nivå, punkt 47 (M).....	152
72. Nationell samordning och samarbetet på EU-nivå, punkt 47 (L).....	153

73. Nationell samordning och samarbetet på EU-nivå, punkt 47 (KD)	154
Särskilda yttranden	155
1. Återinförande av fritidspenget, punkt 14 (KD).....	155
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 48 (M).....	155
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 48 (SD)	155
4. Motioner som bereds förenklat, punkt 48 (C).....	155
5. Motioner som bereds förenklat, punkt 48 (V)	156
6. Motioner som bereds förenklat, punkt 48 (L).....	156
7. Motioner som bereds förenklat, punkt 48 (KD).....	156
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	157
Motion väckt med anledning av proposition 2016/17:85	157
Motioner från allmänna motionstiden 2015/16	157
Motioner från allmänna motionstiden 2016/17	158
Motioner från allmänna motionstiden 2017/18	174
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet	199

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Socialtjänstens arbete

1. Utveckling och förbättring av socialtjänstens arbete

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:1215 av Lotta Olsson (M),

2016/17:2741 av Patrik Lundqvist (S) och

2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 1–3, 6, 7, 9, 11, 13, 15, 20 och 26.

Reservation 1 (V)

2. Förbättrad tillsyn och granskning

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:3221 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkande 10,

2017/18:3001 av Jesper Skalberg Karlsson (M),

2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 10 och

2017/18:3750 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkandena 123 och 124.

Reservation 2 (M, SD, V)

Reservation 3 (KD)

3. Tilläggsdirektiv till utredningen Framtidens socialtjänst

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:2935 av Gunilla Nordgren och Eva Lohman (båda M) och

2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 4 och 18.

Reservation 4 (SD)

Reservation 5 (V)

4. Huvudmannaskap för socialtjänsten

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:1455 av Margareta Larsson (-) och

2017/18:1504 av Margareta Larsson (-).

5. Digitalisering av socialtjänsten

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:3221 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkande 6,

2017/18:3421 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkandena 81–83 och

2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 17.

Reservation 6 (M)

Reservation 7 (V)

6. **Ökad samverkan mellan socialtjänst, skola, polis, vård och ideell sektor**

Riksdagen avslår motionen

2016/17:3221 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkande 14.

Reservation 8 (M, SD)

7. **Uppdrag om socialtjänstens samverkan**

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:2964 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 4,

2017/18:3069 av Olof Lavesson m.fl. (M) yrkandena 1 och 2,

2017/18:3421 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkandena 72 och 73,

2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 5 och

2017/18:3763 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 4.

Reservation 9 (SD, C, V)

Reservation 10 (M)

8. **Kompetens och kvalitet inom socialtjänsten**

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:3221 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkandena 5, 7 och 8,

2017/18:3421 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkandena 63–65 och 71

samt

2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 12, 14 och 16.

Reservation 11 (M)

Reservation 12 (V)

9. **Missbruksvård**

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:2481 av Mikael Oscarsson (KD) och

2017/18:1369 av Margareta Larsson (-).

Bistånd och försörjningsstöd

10. **Begränsningar av rätten till bistånd**

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:3278 av Martin Kinnunen (SD),

2016/17:3371 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 29,

2017/18:25 av Robert Stenkvist och David Lång (båda SD),

2017/18:628 av Anna Hagwall (-),

2017/18:3178 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 37,

2017/18:3321 av Boriana Åberg (M) och

2017/18:3890 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 29.

Reservation 13 (M, SD)

11. **Införande av ett bidragstak**

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:3079 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkande 11,
2016/17:3344 av Sofia Fölster (M) yrkande 4,
2016/17:3372 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 20,
2017/18:148 av Roger Haddad (L),
2017/18:3045 av Sofia Fölster (M) yrkande 4 och
2017/18:3592 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 7.

Reservation 14 (M)

12. Prestationskrav för försörjningsstöd

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:3078 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkande 18,
2017/18:2815 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 17 och
2017/18:3592 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 6.

Reservation 15 (M)

Reservation 16 (L)

13. Riksnormen för försörjningsstöd m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:2329 av Johnny Skalin (SD),
2016/17:2471 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 35,
2017/18:325 av Johnny Skalin (SD),
2017/18:1559 av Johnny Skalin (SD) och
2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 19, 23 och 24.

Reservation 17 (V)

14. Återinförande av fritidspengen

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:569 av Helena Bouveng (M) och
2017/18:3072 av Olof Lavesson m.fl. (M) yrkande 10.

Barnkonventionen

15. Barnkonventionen

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:1105 av Christina Örnebjär (FP),
2016/17:337 av Christina Örnebjär (L) yrkande 2,
2016/17:3193 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 3 och
2017/18:1848 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 2.

Reservation 18 (L)

Barn och unga

16. Socialtjänstens arbete med barn och unga

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:1238 av Lotta Olsson (M),
2016/17:2964 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 3,

2016/17:3305 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkande 70 i denna del,
 2017/18:1083 av Anna Johansson och Mattias Jonsson (båda S),
 2017/18:1172 av Lotta Finstorp (M),
 2017/18:1848 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 20,
 2017/18:3750 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkande 93 och
 2017/18:3763 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 3.

Reservation 19 (SD)

Reservation 20 (C)

Reservation 21 (L)

Reservation 22 (KD)

17. Utbildning och kunskapskrav

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:3221 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkande 9,
 2017/18:3421 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkandena 74 och 75 samt
 2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 35.

Reservation 23 (M, SD)

Reservation 24 (V)

18. Behörighetskrav

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:2973 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 32 och
 2017/18:1848 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 5.

Reservation 25 (SD, L)

Reservation 26 (C)

19. Egen handläggare och barnombud

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:3193 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 4,
 2017/18:1848 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 4 och
 2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 28.

Reservation 27 (V)

Reservation 28 (L)

20. Tidiga insatser

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:3193 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 7,
 2017/18:47 av Robert Hannah (L) yrkande 5,
 2017/18:1848 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 6 och
 2017/18:3685 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 12.

Reservation 29 (C)

Reservation 30 (L)

21. Barn med problematiska hemförhållanden

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:418 av Christina Örnebjär (L) yrkande 2,
2017/18:664 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 8 och
2017/18:2151 av Elin Lundgren (S).

Reservation 31 (V)

Reservation 32 (L)

22. Barn som har föräldrar med psykisk ohälsa

Riksdagen avslår motion

2017/18:3594 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 6.

Reservation 33 (SD, V)

23. Vårdnad och underhåll

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:2971 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 29,

2017/18:1449 av Margareta Larsson (-),

2017/18:1540 av Margareta Larsson (-),

2017/18:3217 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 12,

2017/18:3776 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 25 och

2017/18:3836 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 44.

Reservation 34 (M)

Reservation 35 (C, KD)

24. Socialtjänstens yttrande i förundersökningar

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att vidta åtgärder för att säkerställa att socialtjänstens yttranden i förundersökningar håller hög kvalitet och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3191 av Tomas Tobé m.fl. (M, C, L, KD) yrkande 3.

Reservation 36 (S, MP, V)

25. Socialtjänstens deltagande vid inledande förhör med unga

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att utreda behovet av en ökad närvaro av socialtjänsten vid inledande förhör med unga och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3191 av Tomas Tobé m.fl. (M, C, L, KD) yrkande 4 och
avslår motion

2017/18:3545 av Kent Ekeröth (SD) yrkande 3.

26. Barnets bästa och ekonomiskt bistånd

Riksdagen avslår motion

2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 21 och 22.

Reservation 37 (V)

27. Barnäktenskap

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:1553 av Tina Ghasemi (M) och

2017/18:3586 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 21.

Reservation 38 (L)

Placeringsformer för barn och unga

28. Placeringar av barn och unga

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:924 av Eva Lindh och Johan Andersson (båda S),

2016/17:2494 av Mikael Oscarsson (KD) yrkandena 1 och 2,

2017/18:1937 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkande 11 och

2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 29, 30, 32–34 och 37.

Reservation 39 (V)

29. Omhändertagande av barn och unga

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:2712 av Thomas Finnborg (M) yrkandena 1 och 2,

2017/18:2814 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 1,

2017/18:3569 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 43 och 44,

2017/18:3585 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 1,

2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 38 och

2017/18:3685 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 17.

Reservation 40 (M)

Reservation 41 (C)

Reservation 42 (V)

Reservation 43 (L)

30. Särskilda ungdomshem som drivs av Statens institutionsstyrelse

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:1159 av Cecilia Widegren (M) och

2017/18:2896 av Tomas Tobé (M) yrkandena 1 och 2.

Reservation 44 (SD)

31. Familjehem och stödboenden

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:2973 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 34,

2016/17:3193 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 12,

2017/18:1848 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 11,

2017/18:1937 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkande 14 och

2017/18:3591 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 17.

Reservation 45 (M)

Reservation 46 (C)

Reservation 47 (V)

Reservation 48 (L)

32. När placerade barn far illa eller avlider

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:506 av Christina Örnebjär (L) yrkande 2,

2017/18:1848 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 13 och

2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 36.

Reservation 49 (SD, V)

Reservation 50 (L)

Ensamkommande barn och unga

33. Ökad användning av boendeformen stödboende

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:3371 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 12 och

2017/18:3178 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 42.

Reservation 51 (M)

34. Boenden för ensamkommande barn och unga

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:2471 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 33 och 34 samt

2017/18:1937 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkandena 5, 6, 10, 12, 16 och 26.

Reservation 52 (V)

35. Ensamkommande barns och ungas psykiska hälsa

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:423 av Christina Örnebjär m.fl. (L) yrkande 1,

2017/18:1848 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 21 och

2017/18:2818 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 15.

Reservation 53 (L)

36. Kompetenskrav hos personal som möter ensamkommande barn och unga

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:1848 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 22 och

2017/18:1937 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkandena 4, 7, 15 och 35.

Reservation 54 (V)

Reservation 55 (L)

37. Uppdrag till Kunskapscentrum för ensamkommande barn och unga

Riksdagen avslår motion

2016/17:2471 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 31.

Reservation 56 (V)

38. Socialtjänstens bedömningar av ensamkommande barn och unga

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:2471 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 32,

2016/17:3477 av Paula Bieler (SD) yrkande 2,

2017/18:1937 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkandena 2 och 13 samt

2017/18:2818 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 14.

Reservation 57 (SD)

Reservation 58 (V)

Reservation 59 (L)

39. Information till ensamkommande

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:2611 av Stefan Nilsson och Pernilla Stålhammar (båda MP) och

2017/18:1937 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkande 3.

Reservation 60 (V)

40. Ensamkommande flickor

Riksdagen avslår motion

2017/18:3342 av Désirée Pethrus (KD) yrkande 1.

Adoptioner

41. Adoptioner

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:3304 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 38,

2017/18:350 av Thomas Finnborg (M) och

2017/18:3607 av Lotta Johnsson Fornarve m.fl. (V) yrkande 13.

Reservation 61 (V)

Reservation 62 (KD)

Våld i nära relationer

42. Övergripande frågor om våld i nära relationer

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:954 av Anders Österberg m.fl. (S) yrkandena 3 och 4,

2016/17:3146 av Olof Lavesson m.fl. (M) yrkande 8,

2017/18:1125 av Veronica Lindholm och Yasmine Larsson (båda S),

2017/18:3215 av Olof Lavesson m.fl. (M) yrkande 8 och

2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 8.

Reservation 63 (M)

Reservation 64 (V)

43. Samverkan mellan myndigheter

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:43 av Penilla Gunther (KD) och

2017/18:3736 av Tomas Tobé m.fl. (M) yrkande 10.

Reservation 65 (M, SD)

44. Relationsvårdscentrum och Kvinnofridslinjen

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:392 av Annicka Engblom m.fl. (M) yrkande 1,

2016/17:3078 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkande 20,

2016/17:3474 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 17,

2017/18:478 av Mathias Tegnér och Alexandra Völker (båda S),

2017/18:2836 av Annicka Engblom m.fl. (M) yrkande 1 och

2017/18:3584 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 14.

Reservation 66 (M)

Reservation 67 (L)

45. Stöd till barn och unga, kvinnor och potentiella våldsutövare

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:865 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 13,

2016/17:3037 av Annika Qarlsson m.fl. (C) yrkande 42,

2016/17:3474 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkandena 16, 18 och 19,

2017/18:1848 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 14,

2017/18:3584 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 15 och

2017/18:3789 av Annika Qarlsson m.fl. (C) yrkande 42.

Reservation 68 (C)

Reservation 69 (L)

*Utsatta EU-medborgare***46. Bistånd till utsatta EU-medborgare**

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:2426 av Linus Bylund och Kent Ekeröth (båda SD),

2016/17:3371 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 30,

2017/18:3178 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 38 och

2017/18:3555 av Kent Ekeröth (SD).

Reservation 70 (M, SD)

47. Nationell samordning och samarbetet på EU-nivå

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:3212 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 2,

2016/17:3229 av Beatrice Ask m.fl. (M) yrkande 5,

2017/18:2814 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 4,

2017/18:3194 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 12,

2017/18:3569 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 62 och

2017/18:3828 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 2.

Reservation 71 (M)

Reservation 72 (L)

Reservation 73 (KD)

Motioner som bereds förenklad

48. Motioner som bereds förenklad

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 8 mars 2018

På socialutskottets vägnar

Emma Henriksson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Emma Henriksson (KD), Anna-Lena Sörenson (S), Lennart Axelsson (S), Katarina Brännström (M), Catharina Bråkenhielm (S), Amir Adan (M), Mikael Dahlgvist (S), Anders W Jonsson (C), Jan Lindholm (MP), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Hans Hoff (S), Yasmine Larsson (S), Ann-Britt Åsebol (M), Lena Asplund (M), Christina Östberg (SD), Maj Karlsson (V) och Bengt Eliasson (L).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet ca 400 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2015/16, 2016/17 och 2017/18. Av dessa behandlas knappt 200 yrkanden i förenklad ordning eftersom de tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden, se bilaga 2. En förteckning över behandlade förslag finns i bilaga 1.

Vid utskottets sammanträden

- den 26 oktober 2017 informerade generaldirektör Kent Ehliasson, Statens institutionsstyrelse (Sis), och ordförande Lena Micko samt vice ordförande Anders Knape, Sveriges Kommuner och Landsting, om uppgifter i medierna om förhållanden på Sis
- den 9 november 2017 informerade den särskilda utredaren i utredningen Framtidens socialtjänst (S 2017:03) Margareta Winberg om arbetet i utredningen
- den 14 november 2017 gav statsrådet Annika Strandhäll och företrädare för Socialstyrelsen, Inspektionen för vård och omsorg, Sveriges Kommuner och Landsting, Migrationsverket och Barnombudsmannen uppföljande information i frågan om ensamkommande barn som skadar sig själva
- den 15 februari 2018 informerade enhetschef Maria State och projektledaren Peter Salmi, båda från Socialstyrelsen, om myndighetens rapport Utvecklingen av psykisk ohälsa bland barn och unga vuxna.

Utskottets överväganden

Socialtjänstens arbete

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om utveckling och förbättring av socialtjänstens arbete, förbättrad tillsyn och granskning, tilläggsdirektiv till utredningen Framtidens socialtjänst, huvudmannaskap för socialtjänsten, digitalisering, ökad samverkan, kompetens och kvalitet samt missbruksvård.

Jämför reservation 1 (V), 2 (M, SD, V), 3 (KD), 4 (SD), 5 (V), 6 (M), 7 (V), 8 (M, SD), 9 (SD, C, V), 10 (M), 11 (M) och 12 (V).

Motionerna

Utveckling och förbättring av socialtjänstens arbete

I partimotion 2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att en handlingsplan bör tas fram som preciserar hur socialtjänstlagens mål om att främja människors ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktiva deltagande i samhällslivet ska uppfyllas och bli vägledande i socialtjänstens arbete. I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att en handlingsplan bör tas fram för hur socialtjänsten ska kunna arbeta mer förebyggande och delta i samhällsplaneringen. I yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att principen om helhetssyn som finns i socialtjänstlagen behöver tydliggöras så att den blir mer styrande i socialtjänstens arbete. I yrkande 6 föreslås ett tillkännagivande om att det bör utredas hur nationell statistik kan tas fram så att en jämlikhetsanalys av socialtjänsten kan göras. I yrkande 7 föreslås ett tillkännagivande om att en handlingsplan bör tas fram för hur socialtjänsten ska arbeta mer forskningsförankrat. I yrkande 9 föreslås ett tillkännagivande om att det bör utredas hur människors behov av stöd i myndighetskontakter och i socialrättsliga frågor kan tillgodose för att förbättra rättssäkerheten. I yrkande 11 föreslås ett tillkännagivande om att utreda möjligheten att införa lex realia. Enligt motionärerna innebär lex realia en skyldighet och rättighet för socialarbetaren att uttrycka sin professionella bedömning, vilket skulle tydliggöra det politiska ansvaret. I yrkande 13 föreslås ett tillkännagivande om att det bör utredas hur trösklarna för att få hjälp genom socialtjänsten kan bli lägre genom nya organisationsformer för en första linjens socialtjänst, dvs. stödinsatser utan myndighetsutövning via öppna mottagningar i samverkan med landstinget. I yrkande 15 föreslås ett tillkännagivande om att det bör utredas hur rättssäkerheten för den enskilde och socialtjänstens arbete påverkas av att privata konsulter tas in för att utföra utredningar. Utredningens fokus bör vara

hur behovet av detta kan minska. I yrkande 20 föreslås ett tillkännagivande om att det bör utredas huruvida det s.k. arbetsvillkoret överensstämmer med socialtjänstlagens intention samt om principen om kommunens yttersta ansvar kan följas. Motionärerna noterar att ekonomiskt bistånd villkoras på ett visst sätt och att bedömningen då inte längre utgår från en persons behov, vilket föreskrivs i portalparagrafen att den bör göra. I yrkande 26 föreslås ett tillkännagivande om att det bör utredas hur en ökad individuell bedömning kan göras inom socialtjänstens arbete med ekonomiskt bistånd.

I motion 2016/17:1215 av Lotta Olsson (M) begärs ett tillkännagivande om kollektivt beslutsfattande inom socialtjänsten.

I motion 2016/17:2741 av Patrik Lundqvist (S) föreslås ett tillkännagivande om att överväga att se över behovet av åtgärder för att vända utvecklingen inom landets socialförvaltningar.

Förbättrad tillsyn och granskning

I partimotion 2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 10 föreslås ett tillkännagivande om att det bör utredas hur tillsynen och uppföljningen av socialtjänsten kan förbättras. I kommittémotion 2016/17:3221 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkande 10 finns ett liknande yrkande.

I kommittémotion 2017/18:3750 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkande 123 föreslås ett tillkännagivande om att granska offentlig välfärdsverksamhet efter att den tagits över från annan regi. I yrkande 124 föreslås ett tillkännagivande om förenklat förfarande vid tillståndsprovning av välfärdsverksamhet. I motion 2017/18:3001 av Jesper Skalberg Karlsson (M) finns ett liknande yrkande.

Tilläggsdirektiv till utredningen Framtidens socialtjänst

I partimotion 2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att översynen av socialtjänstlagen bör vara parlamentarisk och om att kravet på att förslagen inte får medföra kostnader bör tas bort. I yrkande 18 föreslås ett tillkännagivande om att ett tilläggsdirektiv bör utformas så att ekonomiskt bistånd ingår i översynen av socialtjänstlagen.

I motion 2017/18:2935 av Gunilla Nordgren och Eva Lohman (båda M) föreslås ett tillkännagivande om möjligheten till ett tilläggsdirektiv till utredningen om socialtjänstlagen där äldres rättigheter till goda levnadsvillkor ingår.

Huvudmannaskap för socialtjänsten

I motion 2017/18:1455 av Margareta Larsson (-) föreslås ett tillkännagivande om att tillsätta en utredning om förutsättningarna att göra socialtjänsten till en statlig myndighet. Motionären anför att socialtjänster i olika kommuner hanterar ärenden på olikartat sätt. Hon framhåller att det är särskilt viktigt att

barn som utsätts för vanvård och övergrepp ska ha ett likvärdigt skydd i hela riket.

I motion 2017/18:1504 av Margareta Larsson (-) föreslås ett tillkännagivande om att tillsätta en utredning om ett huvudmannaskap inom hemtjänsten. Motionären anför att landstingen borde ta över huvudmannaskapet för hemsjukvården framför allt med tanke på läkemedelshanteringen.

Digitalisering av socialtjänsten

I kommittémotion 2016/17:3221 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkande 6 föreslås ett tillkännagivande om digitaliseringens möjligheter inom socialtjänsten. Motionärerna hänvisar till ett projekt som bedrivs mellan Lunds universitet och Helsingborgs stad som har till syfte att undersöka och analysera möjligheterna till en delvis digitaliserad socialtjänst.

I motion 2017/18:3421 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkande 81 föreslås ett tillkännagivande om att ge Myndigheten för delaktighet, E-hälsomyndigheten och Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram en sammanhållen digital struktur i socialtjänsten. I yrkande 82 föreslås ett tillkännagivande om att sätta upp nationella mål för digitalisering av socialtjänsten i hela landet. I yrkande 83 föreslås ett tillkännagivande om att ge Socialstyrelsen i uppdrag att genomföra utvecklingsprojekt för att mäta effekterna av att införa digital teknik inom socialtjänsten.

I partimotion 2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 17 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör ge lämplig myndighet i uppdrag att utvärdera och ge förslag på hur socialtjänstens arbetsverktyg och teknik kan förbättras samt ansvar för att sprida förslagen bland kommunerna. Motionärerna anför att personalen inom socialtjänsten behöver tillgång till modern teknik som underlättar arbetet och gör det så effektivt som möjligt.

Socialtjänstens samverkan med andra

I kommittémotion 2016/17:3221 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkande 14 föreslås ett tillkännagivande om att öka samverkan mellan socialtjänst, skola, polis, vård och ideell sektor. Syftet med ökad samverkan är enligt motionärerna att ett ärende om barn inte ska falla mellan stolarna på grund av att olika myndigheter har olika ansvar och skyldigheter.

I kommittémotion 2017/18:3421 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkande 72 föreslås ett tillkännagivande om att ge Socialstyrelsen i uppdrag att utveckla metoder för ett mer strukturerat och metodiskt samarbete mellan socialtjänsten och andra offentliga samhällsfunktioner. I motion 2017/18:3069 av Olof Lavesson m.fl. (M) yrkande 2 finns ett liknande yrkande.

I kommittémotion 2017/18:3421 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkande 73 föreslås ett tillkännagivande om att ge Myndigheten för vård- och omsorgsanalys i uppdrag att systematiskt sammanställa goda exempel som finns på samarbeten mellan idrottsföreningar och olika verksamheter inom socialtjänst

och skola. Ett liknande förslag finns i motion 2017/18:3069 av Olof Lavesson m.fl. (M) yrkande 1.

I kommittémotion 2017/18:3763 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att undanröja hinder att samarbeta om myndighetsutövning över kommungränser. Ett likalydande förslag finns i kommittémotion 2016/17:2964 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 4.

I partimotion 2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om att det behövs lagstiftning om hur kommuner kan samverka för att ta till vara kompetens på bästa sätt och för att uppnå hög kvalitet i alla kommuners socialtjänst.

Kompetens och kvalitet inom socialtjänsten

I kommittémotion 2016/17:3221 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om den administrativa belastningen. Syftet är enligt motionärerna att skapa en mer rimlig arbetsmiljö för socialsekreterarna. I samma syfte föreslås i yrkande 8 ett tillkännagivande om att mäta socialsekreterarnas arbetsbelastning. Liknande förslag finns i kommittémotion 2017/18:3421 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkandena 64 och 65.

I kommittémotion 2016/17:3221 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkande 7 föreslås ett tillkännagivande om handledarstöd och introduktionsutbildningar.

I motion 2017/18:3421 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkande 63 föreslås ett tillkännagivande om nya karriärvägar och karriärstegar för socialsekreterare. I yrkande 71 föreslås ett tillkännagivande om att se över sanktioner mot bristande verksamheter i socialtjänsten inom dagens lagstiftning.

I partimotion 2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 14 föreslås ett tillkännagivande om att tillsätta en socionomkommission med syfte att minska antalet sjukskrivningar och göra arbetet attraktivt. I yrkande 16 föreslås ett tillkännagivande om att en handlingsplan bör tas fram för hur socialtjänstens arbete ska renodlas så att socialarbetare kan arbeta med socialt arbete. I yrkande 12 föreslås ett tillkännagivande om att initiera en nationell undersökning av hur människor i behov av hjälp från socialtjänsten upplever hjälpen och bemötandet.

Missbruksvård

I motion 2016/17:2481 av Mikael Oscarsson (KD) föreslås ett tillkännagivande om att ge regeringen i uppdrag att tillsätta en utredning med syfte att se över formerna för öppenvården så att olika former av tvångsmedel kan användas på ett för vården mer effektivt sätt än i dag.

I motion 2017/18:1369 av Margareta Larsson (-) föreslås ett tillkännagivande om att ge Socialstyrelsen i uppdrag att utreda möjligheten till en beroendevård enligt motionens intentioner. Motionären anför bl.a. att kombinationen av kroppsbehandlingar och kbt är något nytt som kan vara värt att utvärdera och erbjuda frivilliga inom beroendevården.

Gällande rätt

Socialtjänstlagen och Socialstyrelsens föreskrifter

Samhällets socialtjänst ska enligt 1 kap. 1 § socialtjänstlagen (SoL) på demokratis och solidaritetens grund främja människornas

- ekonomiska och sociala trygghet
- jämlikhet i levnadsvillkor
- aktiva deltagande i samhällslivet.

Socialtjänsten ska inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupper egna resurser samtidigt som hänsyn tas till människans ansvar för sin och andras sociala situation. Verksamheten ska bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet.

Av 2 kap. 1 § första stycket SoL framgår att varje kommun ansvarar för socialtjänsten i sitt område och har det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver.

Insatserna inom socialtjänsten ska enligt 3 kap. 3 § SoL vara av god kvalitet, och för att utföra uppgifter inom socialtjänsten ska det finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet. Kvaliteten ska systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras.

Av 3 kap. 1 § SoL framgår att det till socialnämndens uppgifter bl.a. hör att göra sig väl förtrogen med levnadsförhållandena i kommunen och att medverka i samhällsplaneringen och i samarbete med andra samhällsorgan, organisationer, föreningar och enskilda främja goda miljöer i kommunen. Socialnämndens medverkan i samhällsplaneringen ska enligt 2 § samma kapitel bygga på nämndens sociala erfarenheter och särskilt syfta till att påverka utformningen av nya och äldre bostadsområden i kommunen. Socialnämnden ska även i övrigt ta initiativ till och bevaka att åtgärder vidtas för att skapa en god samhällsmiljö och goda förhållanden för barn och unga, äldre och andra grupper som har behov av samhällets särskilda stöd. Socialnämnden ska i sin verksamhet främja den enskildes rätt till arbete, bostad och utbildning. Av 3 kap. 5 § följer att socialnämndens insatser för den enskilde ska utformas och genomföras tillsammans med honom eller henne och vid behov i samverkan med andra samhällsorgan och med organisationer och andra föreningar.

Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2011:19) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete ska tillämpas i arbetet med att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra kvaliteten i sådan verksamhet som omfattas av 3 kap. 3 § SoL.

Missbruksvård

Enligt 5 kap. 9 § SoL ska socialnämnden aktivt sörja för att den enskilda missbrukaren får den hjälp och vård som han eller hon behöver för att komma ifrån missbruket. Nämnden ska i samförstånd med den enskilde planera hjälpen och vården och noga bevaka att planen fullföljs. Enligt 9 a § samma

kapitel ska kommunen ingå en överenskommelse med landstinget om ett samarbete i fråga om personer som missbrukar alkohol, narkotika, andra beroendeframkallande medel, läkemedel, dopningsmedel eller spel om pengar.

Socialstyrelsens Nationella riktlinjer för vård och stöd vid missbruk och beroende ska stimulera användandet av vetenskapligt utvärderade och effektiva åtgärder inom detta område samt vara ett underlag för öppna och systematiska prioriteringar inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten (artikelnr 2017-12-23).

Tillsyn

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) utövar tillsyn över socialtjänsten. IVO ska inom ramen för sin tillsyn lämna råd och ge vägledning, kontrollera att brister och missförhållanden avhjälps, förmedla kunskap och erfarenheter som man får genom tillsynen samt informera och ge råd till allmänheten (13 kap. 1 och 3 §§ SoL). Syftet med tillsynen är att granska att befolkningen får vård och omsorg som är säker, har god kvalitet och bedrivs i enlighet med lagar och andra föreskrifter (2 § andra stycket förordningen [2013:176] med instruktion för Inspektionen för vård och omsorg). Tillsynen omfattar även kontroll av hur verksamheterna fullgör sin skyldighet att bedriva egenkontroll.

Kompletterande uppgifter

Statliga utvecklingsinsatser

Förordningen (2015:155) om statlig styrning med kunskap avseende hälso- och sjukvård och socialtjänst syftar till att säkerställa att styrningen med kunskap om hälso- och sjukvård och socialtjänst som statliga myndigheter ansvarar för är ett stöd för huvudmän (landsting och kommuner) och olika professioner som har ansvar för att patienter och brukare ges en god vård och insatser av god kvalitet (1 §). Styrningen med kunskap ska bidra till att målen i enlighet med hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) och socialtjänstlagen uppfylls. Enligt 2 § sker styrningen med kunskap genom de icke bindande kunskapsstöd och föreskrifter som syftar till att bidra till att hälso- och sjukvård och socialtjänst bedrivs i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet. Styrningen med kunskap ska enligt samma bestämmelse vara samordnad, effektiv och anpassad till behoven hos olika professioner inom hälso- och sjukvård och socialtjänst samt huvudmän. Styrningen med kunskap ska bidra till en ökad jämställdhet.

Sedan den 1 juli 2015 har Rådet för styrning med kunskap avseende hälso- och sjukvård och socialtjänst som uppgift att se till att styrningen med kunskap är samordnad, effektiv och anpassad till olika professioners och huvudmäns behov. Styrningen med kunskap ska också bidra till en ökad jämställdhet. I rådet ingår myndighetscheferna för Socialstyrelsen, E-hälsomyndigheten, Folkhälsomyndigheten, Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte), Inspektionen för vård och omsorg, Läkemedelsverket, Myndigheten

för delaktighet, Statens beredning för medicinsk och social utvärdering samt Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket.

Regeringen gav i maj 2017 Forte i uppdrag att inrätta ett tioårigt nationellt forskningsprogram om tillämpad välfärdsforskning inklusive forskarskolor (S2017/03058/SAM). Satsningen ska bl.a. omfatta klient- och praktknära forskning inom socialtjänstens område.

Utredningen Framtidens socialtjänst

Utredningen Framtidens socialtjänst (S 2017:03) tillsattes av regeringen i april 2017 (dir. 2017:39). En särskild utredare ska göra en översyn av socialtjänstlagen och vissa av socialtjänstens uppgifter. I uppdraget ingår att föreslå åtgärder som kan bidra till en förutsägbar, likvärdig, jämlik, jämställd och rättssäker tillgång till socialtjänsten och dess insatser. Översynen ska resultera i en lagstiftning som främjar effektiva och kunskapsbaserade insatser av god kvalitet inom befintliga ramar. Lagstiftningen ska ge utrymme för att ta till vara medarbetarnas kompetens för att utveckla verksamheten och att fokusera på kärnverksamheten. De förslag som utredaren lämnar ska bidra till ökad kvalitet utan att leda till ökade kostnader för staten eller kommunerna.

Syftet med uppdraget är att utforma en socialtjänst som bidrar till social hållbarhet med individen i fokus och som med ett förebyggande perspektiv ger människor lika möjligheter och rättigheter. Vidare ska socialtjänsten erbjuda behovsanpassade insatser med ett förebyggande och evidensbaserat perspektiv. Utredaren ska bl.a. se över och lämna förslag i fråga om

- tillgången till en jämlik, jämställd och likvärdig socialtjänst
- en hållbar socialtjänst som främjar långsiktigt strukturellt förebyggande arbete och bidrar till hållbarhet samt minskar behovet av individuella insatser
- socialtjänstens uppdrag
- en kompetens- och kunskapsbaserad socialtjänst
- möjligheten för kommuner att tillgängliggöra insatser samtidigt som en jämlik, likvärdig och rättssäker socialtjänst säkerställs
- samarbete och samverkan mellan kommuner
- möjligheten att förenkla handläggningen utan att rättssäkerheten och kvaliteten i vården och omsorgen riskeras samt analysera konsekvenserna av en förenkling och redogöra för fördelar och nackdelar av en ändring.

Uppdraget ska redovisas senast den 1 december 2018.

Tillståndsprovning hos Inspektionen för vård och omsorg (IVO)

Av uppgifter på IVO:s webbplats framgår att IVO varje år prövar runt 3 000 tillståndsansökningar. I januari månad 2018 var den genomsnittliga handläggningstiden sex månader för alla ansökningar enligt socialtjänstlagen och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade. Det uppges vidare att handläggningstiderna är på väg ned efter en period av stort inflöde då

myndigheten inte haft möjlighet att fatta lika många beslut som det har kommit in ansökningar.

Digitalisering

Regeringen och Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) styrelse tog i mars 2016 fram Vision e-hälsa 2025. Visionen berör både hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Visionen utgår från att Sverige 2025 ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter i syfte att underlätta för människor att uppnå en god och jämlik hälsa och välfärd samt utveckla och stärka egna resurser för ökad självständighet och delaktighet i samhällslivet.

Visionen beskriver också vad detta innebär för bl.a. patienter, brukare och klienter. För att visionen ska kunna uppnås tydliggörs även vikten av att medarbetare har en digital arbetsmiljö som möjliggör hög kvalitet och stöder de processer som medarbetare verkar i. För att realisera visionen avser regeringen och SKL gemensamt att verka för att ett antal insatser ska genomföras.

Visionen kompletterades i januari 2017 med en handlingsplan. Planen har en gemensam styr- och samverkansstruktur, som ska driva den digitala utvecklingen framåt (SKL 17/00003). Handlingsplanen konkretiserar hur samverkan vid genomförandet av visionen ska utformas under perioden 2017–2019.

Samverkansorganisationen för e-hälsa består av både politiska företrädare och tjänstemän från staten, SKL, kommuner och landsting. Det finns också ett nationellt råd med uppdrag att vara vägledande i det fortsatta arbetet för att uppnå visionen. Dessutom inrättas ett samordningskansli för att stödja drift och utveckling av den nya styr- och samverkansorganisationen. Det politiska högnivårådet består av politiska företrädare för staten och SKL. Rådet ska följa handlingsplanens utveckling och måluppfyllelse.

Inom Socialstyrelsen pågår flera arbeten med anknytning till digitaliseringen inom socialtjänsten; bl.a. förvaltar och vidareutvecklar myndigheten en gemensam informationsstruktur för att skapa förutsättningar för ändamålsenlig och strukturerad dokumentation i socialtjänsten. Socialstyrelsen gör årligen på regeringens uppdrag en sammanställning av kommunernas utvecklingsgrad när det gäller digitalisering, e-hälsa och välfärdsteknik. Myndigheten har också producerat flera utbildningar på temat e-hälsa och välfärdsteknik.

Socialstyrelsen ska enligt sitt regleringsbrev för 2018 fortsätta att utveckla nyckeltal för användningen av e-hälsa och välfärdsteknik i kommunerna samt följa upp och redovisa resultaten på Socialstyrelsens webbplats (S2017/07302/RS). Myndigheten ska även beskriva och analysera resultaten av uppföljningen av nyckeltalen för att identifiera framgångsfaktorer och hinder för att utveckla och genomföra e-hälsa och välfärdsteknik. Uppdraget ska redovisas senast den 31 maj 2019.

Myndigheten för delaktighet (MFD) redovisade i mars 2017 ett regeringsuppdrag om digitala tjänster och teknik inom socialtjänst och hemsjukvård i syfte att öka förutsättningarna för att utveckla och genomföra e-hälsa och välfärdsteknik i kommunerna (S2014/1398/FST, S2014/8960/FST). Arbetet har bl.a. resulterat i utbildningar för kommuner och en webbsida som samlar kunskapsunderlag från berörda myndigheter.

Tidigare behandling

Socialutskottet

Motionsyrkanden om socialtjänstens arbete behandlades senast av utskottet i betänkande 2015/16:SoU6 Socialtjänstfrågor. Utskottet tillstyrkte delvis ett motionsyrkande om stärkt egenkontroll i verksamheter som bedriver socialtjänst. Riksdagen ställde sig bakom det som utskottet anförde om att regeringen borde återkomma till riksdagen med en redovisning av vilka åtgärder som bör vidtas för att utveckla ett system för att stärka egenkontrollen i såväl offentliga som privata verksamheter som bedriver socialtjänst, och riksdagen tillkännagav detta för regeringen. Övriga motionsyrkanden avstyrktes av utskottet, och riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2015/16:177).

När det gäller tillkännagivandet ansåg regeringen i skrivelse 2016/17:75 att riksdagens skrivelse genom vad som redovisades i propositionen En trygg och säker vård för barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet (prop. 2016/17:59) var slutbehandlad. Utskottet uttalade sig inte om tillkännagivandet i sitt yttrande över skrivelsen (yttr. 2016/17:SoU7y).

Utskottets ställningstagande

På området socialtjänstens arbete finns i motionerna en rad förslag på hur man anser att socialtjänsten skulle kunna utvecklas och förbättras: t.ex. i form av handlingsplaner av olika slag, framtagande av nationell statistik, utvecklande av nya organisationsformer och ökade individuella bedömningar. Utskottet konstaterar att utredningen Framtidens socialtjänst har i uppdrag att se över och lämna förslag på flera av de frågor som motionärerna tar upp i sina motioner. Utredningens arbete ska redovisas senast den 1 december 2018. Utskottet anser att resultatet av utredningens arbete bör avvaktas.

Motionerna 2016/17:1215 (M), 2016/17:2741 (S) och 2017/18:3595 (V) yrkandena 1–3, 6, 7, 9, 11, 13, 15, 20 och 26 avstyrks.

När det gäller motionsyrkanden om hur tillsyn, granskning och uppföljning av socialtjänsten skulle kunna förbättras konstaterar utskottet att det i utredningens uppdrag ingår att föreslå åtgärder som säkerställer en evidens- och kunskapsbaserad socialtjänst i hela kedjan – vid förebyggande, utredning, utförande och uppföljning. I detta är – enligt direktiven – uppföljning och säkerställande av effektiva insatser en viktig del. Även i denna del anser utskottet att resultatet av utredningens arbete bör avvaktas.

Motionerna 2016/17:3221 (M) yrkande 10, 2017/18:3595 (V) yrkande 10 och 2017/18:3750 (KD) yrkande 123 avstyrks.

När det gäller förslag om att införa ett förenklat tillståndsförfarande för aktörer som redan bedriver annan verksamhet som beviljats tillstånd konstaterar utskottet att handläggningstiderna vid IVO enligt uppgift från myndigheten numera är på väg ned. Utskottet anser inte att det behövs något initiativ från riksdagen.

Motionerna 2017/18:3001 (M) och 2017/18:3750 (KD) yrkande 124 avstyrks.

I några av motionerna finns förslag på olika frågor som motionärerna anser att utredningen bör få tilläggsdirektiv om. Utskottet anser att de direktiv utredningen har är tillräckliga och väl avvägda. Utskottet anser inte att riksdagen bör ta något initiativ.

Motionerna 2017/18:2935 (M) och 2017/18:3595 (V) yrkandena 4 och 18 avstyrks.

Utskottet anser inte heller att det finns skäl för riksdagen att ta något initiativ med anledning av motioner om huvudmannaskap för socialtjänsten. Motionerna 2017/18:1455 (-) och 2017/18:1504 (-) avstyrks.

Vision e-hälsa 2015 utgår från att Sverige 2025 ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter i syfte att underlätta för människor att uppnå en god och jämlik välfärd samt utveckla och stärka egna resurser för ökad självständighet och delaktighet i samhällslivet. Visionen ligger till grund för det omfattande arbete som bedrivs inom samverkansorganisationen för e-hälsa, men också inom andra myndigheter.

Utskottet ser positivt på det arbete som pågår och anser inte att riksdagen behöver ta något initiativ.

Motionerna 2016/17:3221 (M) yrkande 6, 2017/18:3421 (M) yrkandena 81–83 och 2017/18:3595 (V) yrkande 17 avstyrks.

Utskottet anser att det är viktigt med en utvecklad och väl fungerande samverkan mellan huvudmän och berörda aktörer för att socialtjänsten ska kunna lösa sina uppgifter på ett tillfredsställande sätt. I detta sammanhang konstaterar utskottet att även denna fråga omfattas av utredningen Framtidens socialtjänsts direktiv. Utskottet anser därför att riksdagen inte behöver ta något initiativ. Motionerna 2016/17:3221 (M) yrkande 14, 2016/17:2964 (C) yrkande 4, 2017/18:3069 (M) yrkandena 1 och 2, 2017/18:3421 (M) yrkandena 72 och 73, 2017/18:3595 (V) yrkande 5 och 2017/18:3763 (C) yrkande 4 avstyrks.

Ett antal motionsyrkanden gäller frågor om kompetens och kvalitet inom socialtjänsten. I detta sammanhang konstaterar utskottet att utredningen Framtidens socialtjänst ska se över och lämna förslag om en kompetens- och kunskapsbaserad socialtjänst och möjligheten för kommuner att tillgängliggöra insatser samtidigt som en jämlik, likvärdig och rättssäker socialtjänst säkerställs. Även i denna del anser utskottet att utredningens resultat bör avvaktas.

Motionerna 2016/17:3221 (M) yrkandena 5, 7 och 8, 2017/18:3421 (M) yrkandena 63–65 och 71 samt 2017/18:3595 (V) yrkandena 12, 14 och 16 avstyrks.

I två motionsyrkanden tas frågor om beroendevården upp. Mot bakgrund av det regelverk som redan finns för missbruksvården anser utskottet att riksdagen inte behöver ta något initiativ.

Motionerna 2016/17:2481 (KD) och 2017/18:1369 (-) avstyrks.

Bistånd och försörjningsstöd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om begränsningar av rätten till bistånd, prestationskrav och statistiskt underlag för försörjningsstöd, riksnormen, förenklat ansökningsförfarande och insatser vid långvarigt bistånd. Riksdagen avslår vidare motionsyrkanden om att återinföra fritidspengen.

Jämför reservation 13 (M, SD), 14 (M), 15 (M), 16 (L) och 17 (V) samt särskilt yttrande 1 (KD).

Motionerna

Begränsningar av rätten till bistånd

I partimotion 2016/17:3371 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 29 föreslås ett tillkännagivande om att den som nekats uppehållstillstånd som huvudregel inte ska ha rätt till bistånd från kommunen. I motionerna 2017/18:3178 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 37, 2017/18:3321 av Boriana Åberg (M), 2016/17:3278 av Martin Kinnunen (SD) och 2017/18:25 av Robert Stenkvist och David Lång (båda SD) finns liknande yrkanden.

I partimotion 2017/18:3890 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 29 föreslås ett tillkännagivande om begränsning av välfärden för tillståndslösa invandrare.

I motion 2017/18:628 av Anna Hagwall (-) föreslås ett tillkännagivande om att ta bort varje form av bidrag utan motprestation till friska, arbetsförmögna människor.

Införande av ett bidragstak

I partimotion 2016/17:3372 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 20 föreslås ett tillkännagivande om att införa ett bidragstak för en stärkt arbetslinje. Liknande förslag finns i partimotion 2017/18:3592 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 7 och i kommittémotion 2016/17:3079 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkande 11.

I motion 2016/17:3344 av Sofia Fölster (M) yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att ett bidragstak bör införas om maximalt 30 000 kronor

per familj. I motion 2017/18:3045 av samma motionär yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att ett bidragstak bör införas om maximalt 75 procent av lägstalönen i samlade bidrag.

I motion 2017/18:148 av Roger Haddad (L) föreslås ett tillkännagivande om att se över de transfereringar som riskerar att skapa inlåsnings effekter bland nyanlända.

Prestationskrav för försörjningsstöd

I partimotion 2017/18:3592 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 6 föreslås ett tillkännagivande om en strikt arbetslinje i försörjningsstödet med tydligare aktivitetskrav.

I partimotion 2017/18:2815 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 17 föreslås ett tillkännagivande om att deltagande i sfi-undervisning ska vara en relevant motprestation för försörjningsstöd.

I kommittémotion 2016/17:3078 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkande 18 föreslås ett tillkännagivande om att hembesök vid försörjningsstöd ska bli en obligatorisk del av socialtjänstens arbete.

Riksnormen för försörjningsstöd

I partimotion 2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 24 föreslås ett tillkännagivande om att det bör utredas hur en lagändring kan inkludera dator- och bredbandskostnader i riksnormen för försörjningsstöd.

Statistiskt underlag om försörjningsstöd

I partimotion 2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 19 föreslås ett tillkännagivande om att det bör utredas hur den nationella statistiken kan förbättras så att det går att följa utvecklingen av antalet ansökningar och avslag i fråga om försörjningsstöd.

I motionerna 2016/17:2329, 2017/18:325 och 2017/18:1559, samtliga av Johnny Skalin (SD), föreslås tillkännagivanden om att förtydliga och utöka det statistiska underlaget med fler detaljerade uppgifter om utbetalningar av ekonomiskt bistånd.

Förenklat ansökningsförfarande i ärenden om bistånd och insatser vid långvarigt bistånd

I partimotion 2016/17:2471 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 35 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag på ett förtydligande av lagstiftningen som gör att vissa individuellt anpassade insatser kan ges utan biståndsprövning.

I partimotion 2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 23 föreslås ett tillkännagivande om att det bör utredas hur biståndet kan förändras så att det motsvarar en skälig levnadsnivå även vid långvarigt bistånd.

Återinförande av fritidspengen

I motion 2017/18:3072 av Olof Lavesson m.fl. (M) yrkande 10 föreslås ett tillkännagivande om att fritidspengen bör återinföras för barn till föräldrar som långvarigt lever på försörjningsstöd. Ett liknande yrkande finns i motion 2016/17:569 av Helena Bouveng (M).

Gällande rätt och viss rättspraxis

Socialtjänstlagen

Enligt 2 a kap. 1 § SoL är det den kommun där den enskilde vistas som ansvarar för stöd och hjälp enligt 2 kap. 1 § samma lag.

Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har enligt 4 kap. 1 § första stycket SoL rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt. Enligt andra stycket samma bestämmelse gäller att den som inte kan försörja sig men som kan arbeta har rätt till försörjningsstöd enligt första stycket om han eller hon står till arbetsmarknadens förfogande. Om det finns godtagbara skäl har den enskilde enligt tredje stycket samma bestämmelse rätt till försörjningsstöd även om han eller hon inte står till arbetsmarknadens förfogande. Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet ska utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv.

Enligt 4 kap. 1 b § ska 25 procent av inkomsterna av anställning inte beaktas vid bedömningen av rätten till bistånd för den som har fått försörjningsstöd under sex månader i följd (särskild beräkningsregel). Denna regel gäller under två år.

Försörjningsstöd lämnas enligt 4 kap. 3 § för skäliga kostnader för

1. livsmedel, kläder och skor, lek och fritid, förbrukningsvaror, hälsa och hygien samt dagstidning, telefon och radio- och tv-avgift
2. boende, hushållsel, arbetsresor, hemförsäkring samt medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa.

Skäliga kostnader enligt första stycket 1 ska beräknas enligt en norm som gäller för hela riket (riksnorm). Om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl, ska socialnämnden dock beräkna dessa kostnader till en högre nivå. Nämnden får också i ett enskilt fall beräkna kostnaderna till en lägre nivå, om det finns särskilda skäl för detta.

Socialnämnden får enligt 4 kap. 4 § begära att den som får försörjningsstöd under viss tid ska delta i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet som nämnden har anvisat om den enskilde inte har kunnat erbjudas någon lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd. Den praktik eller kompetenshöjande verksamhet som avses ska syfta till att utveckla den enskildes möjligheter att i framtiden försörja sig själv. Verksamheten ska stärka den enskildes möjligheter att komma in på arbetsmarknaden eller, där så är lämpligt, på en

fortsatt utbildning. Den ska utformas med skälig hänsyn till den enskildes individuella önskemål och förutsättningar.

Om den enskilde utan godtagbart skäl avböjer att delta i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet som anvisats får fortsatt försörjningsstöd vägras eller sättas ned (4 kap. 5 §). Detsamma gäller om han eller hon utan godtagbart skäl uteblir från praktiken eller den kompetenshöjande verksamheten.

Lagen om mottagande av asylsökande m.fl.

I lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA) finns bestämmelser om sysselsättning för och bistånd till vissa utlänningar. Enligt 13 § LMA lämnas bistånd i form av logi, bostadsersättning, dagersättning och särskilt bidrag. I 1 § andra stycket LMA anges att den som omfattas av den lagen inte har rätt till bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL för förmåner av motsvarande karaktär.

Socialstyrelsens allmänna råd m.m.

I Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd (SOSFS 2013:1) ges rekommendationer till stöd för bedömningen i vissa fall av den enskildes rätt till ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen. I de allmänna råden finns rekommendationer om riksnormen (s. 1) och exempel på kostnader som kan ingå när det gäller livsföring i övrigt (s. 5). Socialnämnden bör enligt rekommendationerna ge ekonomiskt bistånd till den hemutrustning som behövs för att ett hem ska kunna fungera. Även radio, tv och dator med internetuppkoppling bör enligt de allmänna råden ingå i en hemutrustning. Vid bedömningen av behovet av dator med internetuppkoppling bör nämnden särskilt ta hänsyn till behoven hos barn och ungdomar som går i skolan.

När det gäller om behovet kan tillgodoses på annat sätt enligt 4 kap. 1 § SoL framgår det av rekommendationerna (s. 6) att om den enskilde är arbetslös, bör socialnämnden i regel kunna kräva att han eller hon står till arbetsmarknadens förfogande på heltid och är villig att ta erbjudet lämpligt arbete. I detta krav bör det också enligt de allmänna råden ingå att den enskilde deltar i arbetsmarknadspolitiska åtgärder, t.ex. arbetsmarknadsutbildning, praktik eller arbetsrehabiliterande åtgärder. Även grundutbildning i svenska och s.k. arbetsökarverksamhet bör räknas hit.

Socialstyrelsens Handbok för socialtjänsten utgår från bestämmelserna om rätten till bistånd i socialtjänstlagen och Socialstyrelsens rekommendationer och allmänna råd om ekonomiskt bistånd. Syftet med handboken är att ge handläggare och beslutsfattare inom socialtjänsten i kommunerna stöd vid tillämpningen av socialtjänstlagen. Av handboken framgår att skyldigheten att söka arbete i princip också inkluderar att delta i verksamheter för arbetslösa inom ramen för arbetsmarknadspolitiken (prop. 1996/97:124 s. 76). Socialtjänsten har också rätt att kräva att den enskilde deltar i t.ex. grundutbildning i svenska (sfi).

I Socialstyrelsens meddelandeblad nr 7/2013 finns förtydliganden om den särskilda beräkningsregeln – jobbstimulans – i 4 kap. 1 b § SoL.

Rättsfall om rätt till bistånd

Av ett avgörande från Regeringsrätten (RÅ 1995 ref. 70) följer att en rätt till bistånd normalt sett förutsätter att den biståndssökande är bosatt i Sverige. Detta uttrycktes i rättsfallet på så sätt att den enskilde skulle ha sin egentliga hemvist och bo här i riket. Av nämnda rättsfall följer också att en rätt till bistånd kan finnas i en akut nödsituation, och detta oavsett om den biståndssökande är bosatt i Sverige eller inte. Någon sådan akut nödsituation var det dock inte fråga om i det aktuella rättsfallet.

Högsta förvaltningsdomstolen (HFD) slog i en dom (mål nr 1527-1529-16) den 5 juni 2017 fast att kommunen inte är skyldig att ge s.k. nödbistånd till den som får avslag på asylansökan och håller sig undan för att undgå avvisning. Domstolen slog i sin dom fast att en person som håller sig undan ett avvisningsbeslut fortfarande omfattas av personkretsen i lagen om mottagande av asylsökande m.fl.

I rättsfallet RÅ 1995 ref 88 nekade Regeringsrätten sökande rätt till ekonomiskt bistånd eftersom de avbröt pågående studier i svenska för invandrare utan giltigt skäl.

Kompletterande uppgifter

Jobbstimulans inom det ekonomiska biståndet

Socialstyrelsen har genomfört en uppföljning av reformen med en jobbstimulans inom det ekonomiska biståndet som infördes den 1 juli 2013 genom en ny bestämmelse, 4 kap. 1 b § SoL (2016-1-4). Syftet med uppföljningen var att ge en lägesbeskrivning och ett kunskapsunderlag inom området ekonomiskt bistånd. Uppföljningen visade att reformen hade haft liten betydelse när det gäller att biståndsmottagare börjar arbeta respektive utökar sin arbetstid (s. 24). Jobbstimulansen är enligt rapporten komplicerad att handlägga och har kommit få hushåll till godo. För de biståndsmottagare som kvalificerat sig för jobbstimulans har reformen dock medfört en bättre ekonomisk situation än tidigare.

Enligt uppgift från Socialdepartementet pågår en utvärdering av forskare vid Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU), som är ett forskningsinstitut under Arbetsmarknadsdepartementet. IFAU ska främja, stödja och genom forskning genomföra uppföljningar och utvärderingar.

Det finns enligt regeringen ett behov av att öka kunskapen om socialtjänstens arbete med ekonomiskt bistånd ur ett jämställdhetsperspektiv (S2017/04387/FST). Regeringen har därför gett Socialstyrelsen i uppdrag att kartlägga socialtjänstens arbete med ekonomiskt bistånd samt analysera kommunernas behov av stöd i arbetet med att utveckla arbetsmetoder och

insatser som bidrar till att stärka såväl kvinnors som mäns förmåga till egen försörjning. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 december 2018.

Med anledning av att en betydande andel av dem som tar emot ekonomiskt bistånd gör det på grund av arbetslöshet är det enligt regeringen viktigt med insatser som bidrar till den enskildes förmåga till självförsörjning genom förvärvsarbete (prop. 2017/18:1 utg.omr. 9). Regeringen anser att insatserna för att nå målet om EU:s lägsta arbetslöshet är viktiga för att minska behovet av ekonomiskt bistånd. Även insatser inom ramen för utbildningspolitiken såväl som den ekonomiska familjepolitiken har enligt regeringen stor betydelse för verksamhetsområdet.

Utredningen Framtidens socialtjänst

Utredningen Framtidens socialtjänst (S 2017:03, dir. 2017:39) har i uppdrag att göra en översyn av socialtjänstlagen och vissa av socialtjänstens uppgifter. I uppdraget ingår att föreslå åtgärder som kan bidra till en förutsägbar, likvärdig, jämlik, jämställd och rättssäker tillgång till socialtjänsten och dess insatser. I uppdraget ingår inte att se över de delar i socialtjänstlagen som avser ekonomiskt bistånd och därtill kopplat regelverk.

Översynen ska resultera i en lagstiftning som främjar effektiva och kunskapsbaserade insatser av god kvalitet inom befintliga ramar. Utredaren ska bl.a. se över och lämna förslag om en hållbar socialtjänst som främjar långsiktigt strukturellt förebyggande arbete och bidrar till hållbarhet samt minskar behovet av individuella insatser. Utredaren ska också se över och lämna förslag om möjligheten att förenkla handläggningen utan att rättssäkerheten och kvaliteten i vården och omsorgen riskeras samt analysera konsekvenserna av en förenkling och redogöra för fördelar och nackdelar av en ändring.

Uppdraget ska redovisas senast den 1 december 2018.

Mottagandeutredningen

En särskild utredare har fått i uppdrag av regeringen att föreslå åtgärder för att skapa ett sammanhållet system för mottagande och bosättning av asylsökande och nyanlända, inklusive ensamkommande barn (A 2015:02, dir. 2015:107). Enligt direktiven ska utgångspunkten vara att systemet ska främja en snabb etablering i arbets- och samhällslivet för de personer som beviljas uppehållstillstånd och stödja en effektiv och rättssäker asylprocess. Utredaren ska bl.a. analysera och föreslå en ändamålsenlig ordning för mottagande av asylsökande, nyanlända och ensamkommande barn där ett helhetsperspektiv ska gälla.

Genom tilläggsdirektiv har uppdraget utvidgats när det gäller tidiga insatser för asylsökande kvinnor och män (dir. 2017:48). Utredaren ska inom ramen för det befintliga uppdraget se över möjligheten för asylsökande att delta i praktik och andra arbetsplatsförlagda aktiviteter som ökar kontakten med arbetsmarknaden.

Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 mars 2018 (dir. 2017:101).

Utredningens förslag kan enligt vad regeringen bedömer i budgetpropositionen för 2018 komma att påverka socialtjänstens område (prop. 2017/18:1 utg.omr. 9 s. 143).

Förenklad beslutsfattande om hemtjänst för äldre

Regeringen föreslår i lagrådsremissen Förenklad beslutsfattande om hemtjänst för äldre att det i socialtjänstlagen ska föras in en ny bestämmelse med innebörden att socialnämnden utöver vad som följer av 4 kap. 1 § SoL får erbjuda hemtjänst till äldre personer utan föregående behovsprövning (2017-12-21). Lagförslaget föreslås träda i kraft den 1 juli 2018.

Av regeringens propositionsförteckning för 2018 framgår att regeringen avser att lämna en proposition med samma namn den 20 mars 2018.

Statistik om ekonomiskt bistånd

Ekonomiskt bistånd – årsstatistik är en årlig rapport från Socialstyrelsen som redovisar antalet biståndsmottagare och biståndshushåll samt utbetalat ekonomiskt bistånd uppdelat efter olika bakgrundsfaktorer som kön, ålder, hushållstyp och kommun. Rapporten ingår i Sveriges officiella statistik. Rapporten publiceras månadsvis samt årligen i juni. Enligt uppgift från Socialstyrelsen kommer statistiken fr.o.m. 2017 att kompletteras med uppgifter om orsak till att hushåll som fått ekonomiskt bistånd inte längre får det.

Försörjningshinder och ändamål med ekonomiskt bistånd är en annan årlig rapport från Socialstyrelsen som bl.a. redovisar ändamålen med utbetalda belopp samt försörjningshinder för biståndsmottagare. Statistiken publiceras årligen i september.

I kommun- och landstingsdatabasen Kolada finns bl.a. uppgifter om öppna jämförelser om ekonomiskt bistånd.

SKL har i en skrivelse till Finansdepartementet och Socialdepartementet uppmärksammat regeringen på vissa frågor om Socialstyrelsens statistik över ekonomiskt bistånd (17/02808). Regeringen har svarat att man har en kontinuerlig dialog med Socialstyrelsen i aktuella statistikfrågor (S2017/02995/FST). I svaret understryker regeringen att socialtjänststatistiken är en högt prioriterad fråga.

I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 9 s. 120) anför regeringen att kunskapen om effekterna av kommunala arbetsmarknadsinsatser är bristfällig. Socialstyrelsens arbete med att utveckla officiell statistik över arbetsbefrämjande insatser och orsaker till avslut av dessa insatser kommer enligt regeringen att kunna underlätta en systematisk uppföljning av kommunernas insatser till biståndsmottagare.

Sommarlovsaktiviteter

Regeringen ger sedan 2016 årligen 200 000 000 kronor på ett statligt bidrag till kommuner som satsar på att utveckla och genomföra avgiftsfria sommarlovsaktiviteter för barn i åldern 6–15 år (S2017/07418/FST). Satsningen avser åren 2016–2019. Enligt regeringsuppdraget ska det statliga bidraget göra det möjligt för barn i denna åldersgrupp att delta i avgiftsfria aktiviteter under sommarlovet.

Tidigare behandling

Socialutskottet

Motionsyrkanden om bistånd behandlades i betänkande 2015/16:SoU6 Socialtjänstfrågor (två reservationer av SD och C). Utskottet uttalade bl.a. (s. 22) att det är betydelsefullt att socialtjänsten har möjligheter att stimulera, uppmuntra och stödja personer med ekonomiskt bistånd till egen försörjning. Utskottet noterade lagrådsremissen med förslag till en ny bestämmelse i socialtjänstlagen med förtydligande av vilka krav som kan ställas på en arbetslös person som ansöker om försörjningsstöd. Utskottet avstyrkte motionerna (två reservationer av SD och C), och riksdagen följde utskottet.

I samband med behandlingen av proposition 2015/16:136 Arbetslöshet och ekonomiskt bistånd behandlade utskottet motionsyrkanden om vilka krav socialtjänsten ska ställa på enskilda för att kunna bevilja ekonomiskt bistånd (bet. 2015/16:SoU12). Utskottet tillstyrkte regeringens förslag och avstyrkte motionsyrkandena med hänvisning till att det inte behövdes någon åtgärd från riksdagen (två reservationer av V). Riksdagen följde utskottet.

Fritidspeng för barn i familjer med försörjningsstöd infördes genom bestämmelser i 4 a kap. SoL den 1 juli 2014 (prop. 2013/14:168, bet. 2013/14:SoU26, rskr. 2013/14:273).

Fritidspengen avskaffades den 1 januari 2016 genom att 4 a kap. SoL upphävdes (prop. 2015/16:1 utg.omr. 9, bet. 2015/16:SoU1, rskr. 2015/16:102). Utskottet delade regeringens bedömning i propositionen att bestämmelsen om fritidspeng var utformad på ett sådant sätt att den begränsade familjernas möjlighet att själva välja hur deras barn ska tillbringa sin fritid (betänkandet s. 31).

Utskottets ställningstagande

Enligt 4 kap. 1 § första stycket socialtjänstlagen har den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning.

I några av motionerna föreslås att den som saknar tillstånd att vistas i landet inte ska ha rätt till bistånd från kommunen. Utskottet konstaterar att Högsta förvaltningsdomstolen uttalat att den som håller sig gömd i syfte att undandra sig verkställighet av ett avvisningsbeslut inte har rätt till försörjningsstöd

enligt socialtjänstlagen. Utskottet anser därför att riksdagen inte behöver ta något initiativ.

Motionerna 2016/17:3278 (SD), 2016/17:3371 (M) yrkande 29, 2017/18:25 (SD), 2017/18:3178 (M) yrkande 37, 2017/18:3321 (M) och 2017/18:3890 (SD) yrkande 29 avstyrks. Detsamma gäller motion 2017/18:628 (-).

Reformen med en jobbstimulans inom det ekonomiska biståndet infördes den 1 juli 2013. När det gäller motionsförslag om att införa ett bidragstak för en stärkt arbetslinje konstaterar utskottet att Socialstyrelsen genomfört en uppföljning av reformen och att ett utvärderingsarbete pågår vid IFAU. Utskottet anser att resultatet av detta arbete bör avvaktas.

Motionerna 2016/17:3079 (M) yrkande 11, 2016/17:3344 (M) yrkande 4, 2016/17:3372 (M) yrkande 20, 2017/18:3045 (M) yrkande 4 och 2017/18:3592 (M) yrkande 7 avstyrks. Även motion 2017/18:148 (L) avstyrks.

Enligt 4 kap. 1 § andra stycket SoL gäller att den som inte kan försörja sig men som kan arbeta har rätt till försörjningsstöd om han eller hon står till arbetsmarknadens förfogande. Enligt 4 kap. 4 § samma lag får socialnämnden begära att den som får försörjningsstöd under viss tid ska delta i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet som nämnden anvisat om den enskilde inte har kunnat erbjudas någon lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd. Om den enskilde utan godtagbart skäl avböjer att delta i sådan verksamhet som anvisats får fortsatt försörjningsstöd vägras eller nedsättas.

Utskottet konstaterar att socialtjänstlagen så sent som 2013 förtydligades med bestämmelser om vilka krav som kan ställas på en arbetslös person som ansöker om försörjningsstöd. Utskottet ser positivt på att socialtjänsten sedan dess har lagliga möjligheter att stimulera, uppmuntra och stödja personer med ekonomiskt bistånd till egen försörjning. Utskottet anser inte att riksdagen behöver ta något initiativ.

Motion 2017/18:3592 (M) yrkande 6 avstyrks. Även motion 2016/17:3078 (M) yrkande 18 avstyrks.

När det gäller ett motionsyrkande om att sfi-undervisning bör vara en relevant motprestation för att få ekonomiskt bistånd konstaterar utskottet att socialtjänsten redan i dag har möjlighet att kräva detta av den som söker sådant bistånd. Motion 2017/18:2815 (L) yrkande 17 får därmed anses i viss mån tillgodosett och avstyrks.

Utskottet konstaterar att det i Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd ges rekommendationer om att en dator med internetuppkoppling bör ingå i en hemutrustning. Mot denna bakgrund anser utskottet att det inte behövs något initiativ med anledning av motion 2017/18:3595 (V) yrkande 24. Motionsyrkandet avstyrks.

Socialstyrelsen ansvarar för publicering av den officiella statistiken över ekonomiskt bistånd. På myndighetens webbplats finns uppgifter om antal biståndshushåll, biståndsmottagare, utbetalda belopp och orsaker till att personer inte kan försörja sig och sin familj. Härutöver finns uppgifter om

öppna jämförelser om ekonomiskt bistånd i kommun- och landstingsdatabasen Kolada. Utskottet anser inte att riksdagen behöver ta något initiativ.

Motionerna 2016/17:2329 (SD), 2017/18:325 (SD), 2017/18:1559 och 2017/18:3595 (V) yrkande 19 avstyrks.

Utskottet anser inte heller att något initiativ behövs när det gäller förslag om ett förenklat ansökningsförfarande och insatser vid långvarigt bistånd. Motionerna 2016/17:2471 (V) yrkande 35 och 2017/18:3595 (V) yrkande 23 avstyrks.

Utskottet anser inte att det finns skäl att ta något initiativ med anledning av förslag om att återinföra fritidspengen. Motionerna 2016/17:569 (M) och 2017/18:3072 (M) yrkande 10 avstyrks.

Barnkonventionen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ett kunskapslyft om barnkonventionen, om att införa en barnbalk och om att inrätta en nationell klagoinstans för barn.

Jämför reservation 18 (L).

Motionerna

I partimotionerna 2016/17:3193 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 3 och 2017/18:1848 yrkande 2 föreslås tillkännagivanden om att genomföra Barnrättighetsutredningens förslag om ett kunskapslyft om barnkonventionen.

I motion 2015/16:1105 av Christina Örnebjär (FP) föreslås ett tillkännagivande om att i samband med utredningen om att göra barnkonventionen till svensk lag se över hur en övergripande barnbalk kan utformas. I motion 2016/17:337 yrkande 2 av samma motionär föreslås ett tillkännagivande om att tillsätta en nationell klagoinstans för barn där de själva kan utkräva sina rättigheter enligt barnkonventionen.

Kompletterande uppgifter

Barnrättighetsutredningens förslag

I Barnrättighetsutredningens betänkande Barnkonventionen blir svensk lag (SOU 2016:19) föreslogs bl.a. att Barnombudsmannen skulle få i uppdrag att genomföra utbildningsinsatser och bidra till spridning och användning av metoder för att stärka barnrättsperspektivet i myndigheters rättstillämpning, och att statliga myndigheter som är centrala för genomförandet av barnets rättigheter enligt barnkonventionen skulle få i uppdrag att inom sina respektive verksamheter säkerställa att det finns ändamålsenlig kompetens om dessa rättigheter och om barnets utveckling och behov.

Barnrättighetsutredningen föreslog också att regeringen borde utreda om Barnombudsmannen bör ges möjlighet att föra talan för enskilda i de fall frågan är av särskild betydelse för rättstillämpningen eller på annat sätt är av särskilt intresse för genomförandet av barnkonventionen.

Stöd till statliga myndigheter, kommuner och landsting

Barnombudsmannen har sedan 2014 i uppdrag av regeringen att tillsammans med Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor stärka och sprida kunskap bland beslutsfattare och yrkesverksamma på kommun- och landstingsnivå om vad ett barnrätts- och ungdomsperspektiv innebär och hur man kan föra dialog med flickor och pojkar, unga kvinnor och unga män (S2017/07302/RS). Myndigheterna ska lämna en gemensam slutredovisning senast den 1 mars 2018.

Barnombudsmannen har i uppdrag att under perioden 2017–2019 stödja kommuner och landsting i arbetet med att säkerställa tillämpningen av barnets rättigheter inom centrala verksamhetsområden (S2016/07874/FST). Barnombudsmannen har också i uppdrag att under samma period stödja särskilt berörda statliga myndigheter i arbetet med att säkerställa tillämpningen av barnets rättigheter i myndigheternas verksamhet. Myndigheterna är Socialstyrelsen, Myndigheten för delaktighet, Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, Statens skolverk, Migrationsverket samt Sis (S2016/07875/FST).

Kunskaphöjande insatser för barn och unga om deras rättigheter

Barnombudsmannen har även i fått i uppdrag av regeringen att under 2015–2018 vidta kunskaphöjande insatser för barn och unga om deras rättigheter enligt barnkonventionen och vad de innebär i praktiken både inom skolan och inom andra områden (S2015/06288/FST).

För detta ändamål ska Barnombudsmannen enligt regeringsuppdraget skapa en portal med information, färdiga lektionsupplägg och lärarhandledning för att underlätta skolans undervisning om barnets rättigheter. Barnombudsmannen ska också följa upp barns och ungas kunskap om deras rättigheter. Uppdraget ska redovisas senast den 1 december 2018.

I VO ska enligt sitt regleringsbrev för 2018 analysera om det finns behov av att utveckla den praktiska tillämpningen av barnkonventionen inom sin verksamhet (S2017/07302/RS). I uppdraget ingår att belysa de utvecklingsområden som identifierats och hur dessa kan beaktas i myndighetens verksamhet.

Budgetpropositionen för 2018

För att barnkonventionen som lag ska få avsedd effekt och för att säkerställa tillämpningen av barnets rättigheter anför regeringen i budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 9) att kunskapen om vad konventionen innebär, behöver öka på alla nivåer i samhället.

Regeringen avser att följa upp effekten av kunskapslyftet samt se över strukturen för ett långsiktigt stöd till kommuner och landsting i frågor som rör barnets rättigheter. Det utvecklingsarbete som bedrivs av de statliga myndigheter som ingår i kunskapslyftet med stöd av Barnombudsmannen kommer enligt regeringen att generera viktiga erfarenheter av hur kunskapslyftet bör utvecklas sett till innehåll och omfattning. Regeringen avser att följa utvecklingen och se över hur dessa myndigheters erfarenheter kan spridas till fler myndigheter. Det kan också enligt regeringen finnas anledning att utöka kunskapslyftet till att omfatta fler myndigheter.

Regeringen anser att det är av vikt att barn och unga får kunskap om sina rättigheter och vad de innebär i praktiken och tillgång till myndigheter som ska vara ett stöd och skydd för barn. Inom ramen för kunskapslyftet ingår i Barnombudsmannens uppdrag att erbjuda stöd till särskilt berörda myndigheter vad gäller just att göra deras verksamheter kända, tillgängliga och anpassade för barn.

Kommande propositionen Inkorporering av FN:s konvention om barnets rättigheter

Lagrådet yttrade sig över lagrådsremissen Inkorporering av FN:s konvention om barnets rättigheter den 6 september 2017.

Av regeringens propositionsförteckning för 2018 framgår att regeringen avser att lämna en proposition med samma namn till riksdagen den 20 mars 2018.

Tidigare behandling

Civilutskottet

Ett motionsyrkande om att införa en barnbalk behandlades senast av civilutskottet i betänkande 2016/17:CU10. Civilutskottet hade inte någon annan uppfattning än den riksdagen tidigare gett uttryck för, nämligen att det inte skulle vara något annat än en tom gest att döpa om föräldrabalken till barnbalken och att balkens nuvarande benämning gick utmärkt att förena med det barnperspektiv som redan präglade den. Civilutskottet avstyrkte motionsyrkandet. Riksdagen följde utskottet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ser positivt på att regeringen avser att lämna propositionen Inkorporering av FN:s konvention om barnets rättigheter till riksdagen under våren 2018.

När det gäller ett kunskapslyft om barnkonventionen noterar utskottet att regeringen gett Barnombudsmannen flera uppdrag: att stödja statliga myndigheter, kommuner och landsting, men även att vidta kunskaphöjande insatser för barn och unga om deras rättigheter enligt barnkonventionen.

Utskottet ser positivt även på detta och anser inte att riksdagen behöver ta något initiativ med anledning av motionerna 2016/17:3193 (L) yrkande 3 och 2017/18:1848 yrkande 2.

Utskottet har ingen annan uppfattning än den civilutskottet tidigare gett uttryck för när det gäller frågan om en barnbalk. Motion 2015/16:1105 (FP) avstyrks.

Utskottet är inte heller berett att ställa sig bakom ett förslag om en nationell klagoinstans för barn. Motion 2016/17:337 (L) yrkande 2 avstyrks.

Barn och unga

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att vidta åtgärder för att säkerställa att socialtjänstens yttranden i förundersökningar håller hög kvalitet och tillkännager detta för regeringen. Riksdagen ställer sig även bakom det som utskottet anför om att utreda behovet av en ökad närvaro av socialtjänsten vid inledande förhör med unga och tillkännager detta för regeringen. Riksdagen avslår motionsyrkanden om socialtjänstens arbete med barn och unga, om utbildning och kunskapskrav, om egen handläggare och barnombud och om tidiga insatser. Riksdagen avslår vidare motionsyrkanden om barn med problematiska hemförhållanden, om vårdnad och underhåll, om barnets bästa och ekonomiskt bistånd samt om barnäktenskap.

Jämför reservation 19 (SD), 20 (C), 21 (L), 22 (KD), 23 (M, SD), 24 (V), 25 (SD, L), 26 (C), 27 (V), 28 (L), 29 (C), 30 (L), 31 (V), 32 (L), 33 (SD, V), 34 (M), 35 (C, KD), 36 (S, MP, V), 37 (V) och 38 (L).

Motionerna

Övergripande frågor om socialtjänstens arbete med barn och unga

I partimotion 2017/18:1848 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 20 föreslås ett tillkännagivande om att förtydliga socialtjänstens särskilda ansvar för barn och unga i åldersgruppen 0–20 år. Motionärerna anför att en stor del av samhällets stöd ofta försvinner när en ung asylsökande eller nyanländ anses vara över 18 år. Motionärerna anser att det bör vara det individuella behovet, och inte hur länge den unge funnits i landet, som ska avgöra när stödet upphör.

I kommittémotion 2017/18:3750 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkande 93 föreslås ett tillkännagivande om att utreda frågan om det formella beslutsfattandet i den sociala barn- och ungdomsvården. Motionärerna anser att man bör se över om socialsekreteraren, i stället för socialnämnden, ska fatta det formella beslutet i frågor om barn. Ett likalydande förslag finns i

kommittémotion 2016/17:3305 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkande 70 i denna del.

I kommittémotion 2017/18:3763 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att förbättra arbetet med barns och ungas hälsa inom såväl socialtjänsten som hälso- och sjukvården. Motionärerna anför att barn inom den sociala barn- och ungdomsvården fortfarande inte har god tillgång till hälso- och sjukvård. Ett likalydande förslag finns i kommittémotion 2016/17:2964 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 3.

I motion 2017/18:1083 av Anna Johansson och Mattias Jonsson (båda S) föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör se över socialtjänstens ansvar i situationer där skolsituationen är kärnan av problemet.

Orosanmälningar

I motion 2016/17:1238 av Lotta Olsson (M) föreslås ett tillkännagivande om en nationell anmälan för barn som far illa. Motionären anför att lagstiftningen om sekretess mellan kommunerna behöver ses över så att en orosanmälan kan skickas till den kommun dit familjen flyttar.

Gallringar av handlingar

I motion 2017/18:1172 av Lotta Finstorp (M) föreslås ett tillkännagivande om att se över socialtjänstens gallringar av ärenden. Motionären anför att många ärenden i socialtjänsten om barn slängs efter fem år och att möjligheten till fortsatt stöd och bearbetning därmed försämras.

Utbildning och kompetens

I partimotion 2017/18:1848 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om att inte lätta på behörighetskraven för socialsekreterare. Motionärerna konstaterar att det finns behörighetskrav för socialsekreterare som fattar beslut i barnärenden men att det nu har framförts förslag om att lätta på dessa behörighetskrav. Motionärerna anför att ju större utmaningar, desto viktigare är det att de som ska fatta de tunga besluten har rätt kompetens.

I partimotion 2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 35 föreslås ett tillkännagivande om att utreda behovet av utbildning för dem som arbetar med placerade barn inom den sociala barn- och ungdomsvården. Motionärerna anför att det med tanke på utsatta placerade barns livsvillkor, både under placeringen och under resten av livet, bör finnas utbildningskrav på dem som arbetar med placerade barn.

I kommittémotion 2017/18:3421 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkande 75 föreslås ett tillkännagivande om att införa nationella specialistutbildningar för myndighetsutövning som gäller barn och unga. I yrkande 74 föreslås ett tillkännagivande om att ge Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram riktlinjer för kunskapskrav för att få arbeta med särskilt svårt utsatta barn och unga. Ett liknande förslag finns i kommittémotion 2016/17:3221 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkande 9.

I kommittémotion 2016/17:2973 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 32 föreslås ett tillkännagivande om att lätta på kravet på högskoleutbildning för personal i barn- och ungdomsvården. Motionärerna anför att det i dagsläget är omöjligt för många kommuner att uppfylla lagens krav, och motionärerna anser därför att kravet på socionom- eller högskoleexamen bör ersättas med krav på lämplig kompetens och erfarenhet.

Egen handläggare och barnombud

I partimotion 2017/18:1848 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om en egen handläggare till barn som förekommer i socialtjänstens utredningar. Motionärerna anför att om ett barn förekommer i socialtjänstens utredningar ska barnet få en egen handläggare som bevakar barnets intressen, även om utredningens syfte i första hand är insatser för en vuxen. Ett likalydande förslag finns i partimotion 2016/17:3193 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 4.

I partimotion 2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 28 föreslås ett tillkännagivande om att det bör undersökas om fristående barnombud går att införa för att tillvarata barns röster när de utreds eller får insatser av socialtjänsten.

Tidiga insatser

I partimotion 2017/18:1848 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 6 föreslås ett tillkännagivande om tidiga insatser i socialtjänsten. Motionärerna anför att det behöver finnas fler alternativ till att placera barn utanför hemmet och för att stödja familjer. Ett likalydande förslag finns i partimotion 2016/17:3193 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 7.

I partimotion 2017/18:3685 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 12 föreslås ett tillkännagivande om att verka för tidiga sociala insatser för att minska risken för att unga dras in i kriminalitet. För att minska kriminaliteten på lång sikt är det enligt motionärerna viktigt att de barn och familjer som behöver stöd tidigt får hjälp.

I motion 2017/18:47 av Robert Hannah (L) yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om att kommunerna måste ha individuella handlingsplaner för varje person som vill komma ur gängkriminalitet.

Barn med problematiska hemförhållanden

I kommittémotion 2017/18:664 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 8 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör utreda om lagstiftning behövs för att barn och unga som har föräldrar med missbruk och psykisk ohälsa ska tillförsäkras breda stöd- och hjälpinsatser.

I kommittémotion 2017/18:3594 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 6 föreslås ett tillkännagivande om att det bör utredas hur barn till föräldrar med psykisk ohälsa kan garanteras egen hjälp.

I motion 2017/18:418 av Christina Örnebjär (L) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om ökad kunskap om vad det innebär att ha en förälder med kognitiva svårigheter. Enligt motionären behöver det finnas stöd och hjälp för barnen under hela uppväxten, och kunskapen om vad det innebär att ha en förälder med kognitiva svårigheter måste öka inte minst inom skolor och förskolor.

I motion 2017/18:2151 av Elin Lundgren (S) föreslås ett tillkännagivande om att göra det obligatoriskt att ha metoder för att identifiera och ge stöd till barn och unga som lever i familjer med missbruksproblematik.

Vårdnad och underhåll

I kommittémotion 2017/18:3217 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 12 föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheterna att ändra socialtjänstlagen i syfte att ge socialtjänsten bättre verktyg för att undvika att vårdnadstvister går till domstol.

I kommittémotionerna 2016/17:2971 yrkande 29 och 2017/18:3776 yrkande 25, båda av Solveig Zander m.fl. (C), föreslås tillkännagivanden om att se över möjligheterna att tillhandahålla utomstående rådgivare från t.ex. socialförvaltningen som ett första steg om föräldrarna inte kommer överens om underhållet. Ett liknande förslag finns i partimotion 2017/18:3836 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 44.

I motion 2017/18:1449 av Margareta Larsson (-) föreslås ett tillkännagivande om att ge Socialstyrelsen i uppdrag att utreda och sammanställa nationella riktlinjer enligt motionens intentioner. Enligt motionären är många av socialtjänstens vårdnadsutredningar av för dålig kvalitet. Det saknas tydliga frågeställningar, och uppgifterna i utredningarna säkerställs inte.

I motion 2017/18:1540 av Margareta Larsson (-) föreslås ett tillkännagivande om prövning och överklagande av vårdnadsutredningar. Eftersom domstolarna lägger stor vikt vid vårdnadsutredningarna bör det enligt motionären finnas en rätt att begära omprövning och överklaga vårdnadsutredningar.

Unga lagöverträdare

I kommittémotion 2017/18:3191 av Tomas Tobé m.fl. (M, C, L, KD) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att införa åtgärder för att säkerställa att socialtjänstens yttranden i förundersökningar håller hög kvalitet. Enligt motionärerna är det, för en korrekt bedömning av både åtalsfrågan och valet av påföljd, viktigt att socialtjänstens yttranden är av hög kvalitet och innehåller nödvändig information. I yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att utreda behovet av en ökad närvaro av socialtjänsten vid inledande förhör med unga. Det har enligt motionärerna framkommit att socialtjänsten endast i begränsad omfattning deltar vid inledande förhör. Om socialtjänsten närvarar vid det inledande förhöret ökar möjligheten dels till tidiga åtgärder, dels till en snabbare utredning om den unges levnadsomständigheter.

I motion 2017/18:3545 av Kent Ekeröth (SD) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att socialtjänstlagen bör ändras så att den kommun som har ansvar för den enskilde inte behöver konsulteras när en s.k. ensamkommande misstänks för brott i en annan kommun. Motionären anför att det krävs ökade befogenheter för att kunna ta minderåriga som misstänks för grova eller upprepade brott i förvar.

Barnets bästa och ekonomiskt bistånd

I partimotion 2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 21 föreslås ett tillkännagivande om att socialtjänstlagen bör ändras så att barnets bästa blir avgörande även i arbetet med ekonomiskt bistånd. Motionärerna anför att barnperspektivet inom socialtjänstens arbete med ekonomiskt bistånd i dag innebär att olika perspektiv ska vägas mot varandra och att barnets bästa därmed inte behöver väga tyngst. I yrkande 22 föreslås ett tillkännagivande om att det bör utredas om det behövs lagstiftning för att principen om försörjningsplikt inte ska ta ifrån barn deras grundläggande försörjning. Att barn drabbas av vad föräldrarna gör kan enligt motionärerna inte anses stämma överens med socialtjänstlagens intention om alla människors rätt till ekonomisk och social trygghet eller med principen om barnets bästa.

Barnäktenskap

I partimotion 2017/18:3586 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 21 föreslås ett tillkännagivande om en kommission för svenska myndigheters agerande i frågor om barnäktenskap. Att svenska myndigheter har bidragit till att upprätthålla barnäktenskap behöver enligt motionärerna granskas, och lärdomar behöver dras för att förebygga att liknande situationer inträffar i framtiden.

I motion 2016/17:1553 av Tina Ghasemi (M) föreslås ett tillkännagivande om att regeringen skyndsamt ska återkomma med en handlingsplan för hur handläggningen av ärenden som rör asylsökande ensamkommande flickor i barnäktenskap med vuxna män ska göras mer enhetlig och rättssäker.

Gällande rätt

Socialtjänstlagen m.m.

Enligt 1 kap. 2 § SoL ska barnets bästa särskilt beaktas vid åtgärder som rör barn. Vidare ska vad som är bäst för barnet vara avgörande vid beslut eller andra åtgärder som rör vård- eller behandlingsinsatser för barn. Med barn avses alla människor under 18 år.

Utbildning och erfarenhet

Av 3 kap. 3 § SoL framgår att insatser inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet. För att utföra uppgifter inom socialtjänsten ska det finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet. Vidare ska kvaliteten i verksamheten systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras.

Enligt 3 kap. 3 a § SoL ska socialnämnden se till att det finns rutiner för att förebygga, upptäcka och åtgärda risker och missförhållanden inom socialtjänstens verksamhet som rör barn och unga.

I fråga om utbildning anges i samma bestämmelse att socialnämnden ska använda handläggare som har avlagt svensk socionomexamen eller annan relevant examen på minst grundnivå i högskolan för att utföra sådana uppgifter inom socialtjänsten som rör barn och unga och som innefattar

1. bedömning av om utredning ska inledas
2. utredning och bedömning av behovet av insatser eller andra åtgärder eller
3. uppföljning av beslutade insatser.

Vidare anges att socialnämnden ansvarar för att den handläggare som självständigt utför dessa arbetsuppgifter har tillräcklig erfarenhet för uppgiften.

Med hänsyn till den svårighetsgrad som arbetsuppgifter inom den sociala barn- och ungdomsvården har framhålls det i förarbetena till den ovan nämnda bestämmelsen (prop. 2012/13:175 s. 53–54) att den som är nyutexaminerad socionom eller har annan relevant utbildning och ska börja arbeta med myndighetsutövning inom den sociala barn- och ungdomsvården bör få lämplig introduktion och handledning i arbetet.

I Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2014:7) om behörighet att utföra vissa arbetsuppgifter i socialtjänstens barn- och ungdomsvård finns reglerat vad som ska anses vara en annan relevant examen på minst grundnivå i högskolan i enlighet med 3 kap. 3 a § SoL.

Barn och unga

Enligt 5 kap. 1 § SoL ska socialnämnden bl.a. verka för att barn och unga växer upp under trygga och goda förhållanden, i nära samarbete med hemmen främja en allsidig personlighetsutveckling och en gynnsam fysisk och social utveckling hos barn och unga, bedriva uppsökande verksamhet och annat förebyggande arbete för att förhindra att barn och unga far illa, med särskild uppmärksamhet följa utvecklingen hos barn och unga som har visat tecken till en ogynnsam utveckling och i nära samarbete med hemmen sörja för att barn och unga som riskerar att utvecklas ogynnsamt får det skydd och stöd som de behöver.

Av 5 kap. 1 a § SoL framgår att socialnämnden i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa ska samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs. Nämnden ska dessutom aktivt verka för att samverkan kommer till stånd.

Samarbetssamtal och familjerådgivning

Kommunen ska enligt 5 kap. 3 § SoL sörja för att föräldrar kan erbjudas samtal under sakkunnig ledning för att nå enighet i frågor som gäller vårdnad, boende, umgänge och barnets försörjning (samarbetssamtal). Det framgår även att kommunen ska sörja för att föräldrar får hjälp att träffa avtal om vårdnaden,

barnets boende och barnets umgänge med en förälder som barnet inte bor tillsammans med i enlighet med föräldrabalkens bestämmelser.

Vidare framgår att kommunen ska sörja för att familjerådgivning genom kommunens försorg eller genom en annan lämplig yrkesmässig rådgivare kan erbjudas dem som begär det. Med familjerådgivning avses en verksamhet som består i samtal med syfte att bearbeta samlevnadskonflikter i parförhållanden och familjer.

Byte av vistelsekommun

Av 11 kap. 4 § SoL framgår att socialnämnden är skyldig att slutföra en utredning som den inlett när ett barn misstänks fara illa och fatta beslut i ärendet även om barnet byter vistelsekommun, t.ex. om familjen flyttar. Den nya vistelsekommunen är skyldig att på begäran bistå med den utredning som socialnämnden kan behöva för att fatta beslut i ärendet. Den nya vistelsekommunen kan dock samtycka till att ta över utredningen av ärendet.

I Socialstyrelsens vägledning Barn som far illa eller riskerar att fara illa – en vägledning för hälso- och sjukvården samt tandvården gällande anmälningsskyldighet och ansvar (Socialstyrelsen 2014) anförs att det även kan bli aktuellt för personal inom t.ex. socialtjänsten att göra en anmälan enligt 14 kap. 1 § SoL, en s.k. orosanmälan, till den nya kommunen dit familjen flyttar.

Orosanmälningar

I fråga om orosanmälningar framgår av 14 kap. 1 § SoL att bl.a. hälso- och sjukvården, tandvården, förskolan, skolan, socialtjänsten, Kriminalvården och Polismyndigheten, eller anställda hos dessa myndigheter, är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa. Vidare anges i 14 kap. 1 c § SoL att var och en som får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa bör anmäla detta till socialnämnden.

Genom ändringar i lagen (1993:335) om Barnombudsman har Barnombudsmannen sedan den 1 januari 2018 en motsvarande anmälningsskyldighet som den i socialtjänstlagen. I förarbetena (prop. 2017/18:19) konstaterar regeringen att Barnombudsmannens kontakter med barn och unga i utsatta situationer har ökat, vilket medfört att myndigheten oftare ställs inför olika situationer som kan motivera en anmälan till socialnämnden.

Gallring av handlingar

Av 12 kap. 1 § SoL framgår att uppgifter och andra handlingar i personakter som huvudregel ska gallras fem år efter det att sista anteckningen gjordes i akten. Vidare framgår av 12 kap. 2 § SoL att bl.a. handlingar som kommit in eller upprättats i samband med att ett barn har placerats utanför det egna hemmet inte får gallras med stöd av bestämmelsen i 1 §.

Samordnad individuell plan

En samordnad individuell plan (SIP) ska enligt 2 kap. 7 § SoL upprättas av kommunen tillsammans med landstinget när den enskilde har behov av insatser både från hälso- och sjukvården och från socialtjänsten. En likalydande bestämmelse finns i 16 kap. 4 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), förkortad HSL. Planen ska när det är möjligt upprättas tillsammans med den enskilde, och närstående ska ges möjlighet att delta i arbetet med planen, om det är lämpligt och om den enskilde inte motsätter sig det.

Hälso- och sjukvårdslagen

Enligt 5 kap. 7 § HSL ska hälso- och sjukvården särskilt beakta ett barns behov av information, råd och stöd om barnets förälder eller någon annan vuxen som barnet varaktigt bor tillsammans med

1. har en psykisk störning eller en psykisk funktionsnedsättning
2. har en allvarlig fysisk sjukdom eller skada eller
3. har ett missbruk av alkohol, annat beroendeframkallande medel eller spel om pengar.

Detsamma gäller om barnets förälder eller någon annan vuxen som barnet varaktigt bor tillsammans med oväntat avlider.

Lagen om hälsoundersökning av barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet

Den 15 april 2017 trädde lagen (2017:209) om hälsoundersökning av barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet i kraft (prop. 2016/17:59, bet. 2016/17:SoU11, rskr. 2016/17:156). Enligt 1 § ska landstinget på initiativ av socialnämnden erbjuda barn och unga en hälsoundersökning i anslutning till att vård utanför det egna hemmet inleds. Vidare framgår av 11 kap. 3 a § SoL att socialnämnden, om det inte är obehövligt, ska underrätta landstinget om att en hälsoundersökning ska erbjudas.

Enligt förarbetena (prop. 2016/17:59) är syftet med regleringen att hälsoundersökningen ska ge underlag för en medicinsk bedömning av barnets eller den unges behov av hälso- och sjukvård och tandvård. Den medicinska bedömningen kan användas både för socialnämndens planering av vården och för hälso- och sjukvårdens fortsatta kontakter med barnet.

Nya bestämmelser har även vid samma tidpunkt införts i 5 kap. 1 d § SoL, samt i hälso- och sjukvårdslagen, om att kommuner och landsting ska ingå en överenskommelse om ett samarbete om barn och unga som vårdas utanför hemmet. Regeringen anför i förarbetena (prop. 2016/17:59) att skyldigheten att ingå överenskommelser kommer att stärka samverkan mellan landsting och kommuner och därigenom bättre tillgodose placerade barns behov av vård, stöd och behandling.

Kommunallagen

I 6 kap. kommunallagen (2017:725) finns bestämmelser om delegering av ärenden inom en kommunal nämnd. Att delegera innebär att överflytta beslutsrätt. Enligt 6 kap. 38 § kommunallagen får t.ex. beslutanderätten inte delegeras när det gäller ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell natur eller annars av större vikt, eller ärenden som enligt lag eller annan författning inte får delegeras.

I fråga om socialnämndens beslut finns vissa delegeringsbegränsningar i 10 kap. 4 § SoL. I bestämmelsen anges ett antal ärendetyper där beslutanderätten endast kan delegeras till en särskild avdelning som består av ledamöter eller ersättare i nämnden (utskott). Vidare finns i 10 kap. 5 § SoL bestämmelser om vilka ärendetyper enligt föräldrabalken där beslutanderätten kan delegeras.

Föräldrabalken

Enligt 6 kap. 18 § föräldrabalken får rätten i mål om vårdnad, boende eller umgänge ge i uppdrag till socialnämnden eller något annat organ att i barnets intresse anordna samarbetsamtal för att nå enighet mellan föräldrarna. Rätten får även ge i uppdrag till en medlare att försöka få föräldrarna att nå en samförstånds lösning som är förenlig med barnets bästa (6 kap. 18 a § föräldrabalken).

Enligt 6 kap. 19 § föräldrabalken ska rätten se till att frågor om vårdnad, boende och umgänge blir tillbörligt utredda. Vidare framgår att rätten innan den avgör ett mål om vårdnad, boende eller umgänge ska ge socialnämnden tillfälle att lämna upplysningar. Rätten får även, om det behövs, ge i uppdrag till socialnämnden att göra en utredning.

Lagen med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare

Enligt 7 § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare, förkortad LUL, ska en företrädare för socialtjänsten, om det är möjligt och det kan ske utan men för utredningen, närvara vid förhör med den som inte har fyllt 18 år och som är misstänkt för ett brott som kan ge fängelse.

Av 11 § LUL framgår att ett yttrande från socialnämnden ska begäras in innan beslut om åtal fattas för personer under 18 år om den unge har erkänt gärningen eller det annars finns skälig misstanke om att han eller hon har begått brottet och ett sådant yttrande inte har begärts in under förundersökningen. Yttrande behöver inte begäras in om brottet är ringa, om det är uppenbart att det finns förutsättningar för straffvarning eller åtalsunderlåtelse eller om det av någon annan anledning är obehövligt.

Ett yttrande från socialnämnden ska bl.a. innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som nämnden tidigare har vidtagit i fråga om den unge samt en bedömning av om den unge har ett särskilt behov av åtgärder som syftar till att motverka att han eller hon utvecklas ogynnsamt. Vidare ska yttrandet innehålla en redovisning av de åtgärder som nämnden avser att vidta. Yttrandet

ska i vissa fall även innehålla en redogörelse för den unges personliga utveckling och levnadsomständigheter i övrigt.

Socialstyrelsens handbok för socialtjänsten om ekonomiskt bistånd

Av Socialstyrelsens handbok för socialtjänsten om ekonomiskt bistånd (Socialstyrelsen 2013) framgår att hänsynen till barns bästa, det s.k. barnperspektivet, innebär att barnens situation ska uppmärksammas när vuxna ansöker om ekonomiskt bistånd. Vidare anføres att det är viktigt att handläggaren ser på situationen ur både de vuxnas och barnens perspektiv, särskilt när familjer har behov av ekonomiskt bistånd under en längre tid. Barnets bästa kan uppmärksammas t.ex. när socialnämnden uppmanar biståndssökande att sänka boendekostnaden. Om det innebär att ett barn måste flytta från sin invanda miljö, kamrater, daghem eller skola kan det finnas behov av att analysera konsekvenserna för barnet.

Hur stor vikt barnens situation ska få måste enligt Socialstyrelsen bedömas från fall till fall. Situationen behöver inte automatiskt innebära att socialtjänsten måste bevilja eventuellt tillkommande ansökningar. Det viktigaste är att göra barnet synligt i utredningen. I vissa fall kan hänsynen till barns bästa innebära att familjen ska få extra ekonomiskt bistånd för något som barnet behöver för sitt liv och sin utveckling.

Socialtjänsten ska dokumentera hur barnens intressen beaktats, vilka överväganden som gjorts och hur detta påverkat beslutet (JO:s ämbetsberättelse 2006/07 s. 281). Det gäller oavsett om bedömningen resulterar i att ekonomiskt bistånd beviljas med hänsyn till barns bästa eller inte.

Av Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2013:1) om ekonomiskt bistånd framgår att om föräldrarna till ett barn eller till en skolungdom inte fullgör sin underhållsskyldighet, och socialnämnden inte kan förmå dem till det, bör nämnden överväga att ge ekonomiskt bistånd direkt till barnet eller skolungdomen utifrån ålder och mognad.

För mer information om gällande rätt se avsnittet Bistånd och försörjningsstöd.

Kompletterande uppgifter

Den sociala barn- och ungdomsvården

Av budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 9) framgår att regeringens pågående satsning på stärkt bemanning inom den sociala barn- och ungdomsvården fortsätter som planerat. Det handlar enligt regeringen om att öka antalet socialsekreterare, arbetsledare och administratörer för att frigöra tid för socialsekreterare eller arbetsledare i deras arbete med myndighetsutövning. Det handlar också om insatser för att främja kompetens och stabilitet samt insatser för kvalitetsutveckling och kvalitetssäkring inom området, bl.a. utifrån förslag från den nationella samordnaren för den sociala barn- och

ungdomsvården. Satsningen ska bidra till att stärka socialtjänstens insatser till barn och unga som far illa eller riskerar att fara illa.

Regeringen gav i januari 2018 Socialstyrelsen i uppdrag att under 2018 fördela 360 000 000 kronor i statsbidrag till kommuner för att stärka bemanningen inom den sociala barn- och ungdomsvården (S2016/04469/FST). För dessa medel ska kommunerna rekrytera fler socialsekreterare, arbetsledare och administratörer för att frigöra tid för arbetet med myndighetsutövning och mötet med barnen. Av beslutet framgår att regeringen avser att avsätta 360 000 000 kronor under 2019 och 150 000 000 kronor under 2020 för att stärka bemanningen inom den sociala barn- och ungdomsvården.

Regeringen gav även Socialstyrelsen i uppdrag att under 2018 fördela 100 000 000 kronor i statsbidrag till kommuner för att stärka socialtjänstens insatser för barn och unga med psykisk ohälsa (S2018/00368/FST). Statsbidraget ska användas till ett eller flera av följande områden:

- stärka socialtjänstens insatser till barn och unga som far illa eller riskerar att fara illa
- förbättra arbetet mot psykisk ohälsa
- öka socialtjänstens kompetens om barn och unga med psykisk ohälsa
- stärka samverkan mellan landsting och kommun när någon behöver både hälso- och sjukvård och stöd från socialtjänsten, men också inom kommunens egna verksamheter.

Av beslutet framgår att regeringen avser att avsätta 100 000 000 kronor under 2019 och 100 000 000 kronor under 2020 till Socialstyrelsen att fördela i statsbidrag för att stärka insatserna för barn och unga med psykisk ohälsa.

Vidare beslutade regeringen i januari 2018 att ge Socialstyrelsen i uppdrag att under 2018 och 2019 stödja huvudmännen samt yrkesverksamma inom den sociala barn- och ungdomsvården genom insatser för att främja kompetens, stabilitet och kvalitetsutveckling på området (S2018/00535/FST). Socialstyrelsen ska genomföra eller initiera insatser som bidrag till ökad kompetens och kvalitet med syfte

- att placerade barn och unga får en god, trygg och säker vård
- att arbete med särskilt utsatta grupper av barn och unga stärks, inte minst i särskilt utsatta och prioriterade områden
- att barnrättsperspektivet ytterligare stärks och att barn får sina rättigheter tillgodosedda
- att kunskap, kompetens och stabilitet främjas hos yrkesverksamma inom området.

Socialstyrelsen ska arbeta utåtriktat och samlande med kommuner, SKL och det civila samhället och sprida goda arbetssätt och utveckla kompetens inom området. För uppdraget får myndigheten använda 18 000 000 kronor under 2018. Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 mars 2020.

I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 9) redovisas att Socialstyrelsen har haft regeringens uppdrag att se över behörighetsregleringen för personal inom den myndighetsutövande delen i socialtjänstens barn- och ungdomsvård. Utifrån uppföljningen har Socialstyrelsen beslutat att revidera myndighetens föreskrifter som bl.a. reglerar krav på behörighet när det gäller annan relevant examen än socionomexamen. Enligt regeringen bör förändringarna medföra att det blir enklare för socialsekreterare som i dag arbetar att bli behöriga, och det bör bli enklare för personer med en annan relevant examen än socionomexamen att bli anställda.

Regeringen har även gett Statens skolverk och Socialstyrelsen i uppdrag att genomföra ett treårigt utvecklingsarbete för att förbättra samverkan mellan elevhälsan, hälso- och sjukvården och socialtjänsten så att barn och unga får tidiga och samordnade insatser (U2017/01236/GV). I uppdraget ingår att kartlägga och identifiera goda exempel och framgångsfaktorer samt juridiska och strukturella hinder för samverkan. I uppdraget ingår även att följa upp och utvärdera samt sprida resultatet till kommuner och andra viktiga aktörer. Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 januari 2021.

I Socialstyrelsens regleringsbrev för 2017 ges myndigheten i uppdrag att se över tillgången på utbildning för personal som arbetar med vård och behandling av barn och unga på HVB-hem, samt utreda förutsättningarna för en eftergymnasial grundutbildning för personal på HVB-hem och vilken annan utbildning som kan vara lämplig för arbete med behandling för barn och unga på HVB-hem. Uppdraget ska redovisas senast den 1 juni 2018.

En nationell samordnare för den sociala barn- och ungdomsvården

Regeringen tillsatte i augusti 2014 en nationell samordnare för den sociala barn- och ungdomsvården, som i dialog med företrädare för ett antal kommuner skulle stärka och stödja socialtjänsten i dess arbete med den sociala barn- och ungdomsvården (dnr S2014/06314/FST). Den nationella samordnaren slutförde sitt uppdrag den 15 december 2017 och har lämnat sin slutredovisning av arbetet (S2016/01023/FST).

Av slutrapporten framgår att dialog i enlighet med uppdraget har förts med företrädare för kommuner och andra aktörer som är viktiga för uppdraget. Besök har gjorts vid två separata tillfällen i ca 50 kommuner av varierande storlek och med geografisk spridning. Enligt samordnaren går situationen i den sociala barn- och ungdomsvården åt rätt håll. Det sker en positiv utveckling, och personalsituationen börjar stabiliseras. Samordnaren anser dock att krafttag behövs även i fortsättningen både lokalt och nationellt. Samordnarens huvudförslag är en reform för att på lång sikt förändra den sociala barn- och ungdomsvården. Reformen bör enligt samordnaren organiseras genom en tvärsammansatt kommitté med företrädare för olika verksamhets- och lagstiftningsområden.

Samordnad individuell plan – en utvärdering

Socialutskottet beslutade i december 2016 att göra en utvärdering av SIP för enskilda och att inrikta studien på barn med funktionsnedsättning och äldre multisjuka. I januari 2018 överlämnade utskottets arbetsgrupp för utvärdering och forskningsfrågor sin rapport Samordnad individuell plan (SIP) – en utvärdering (2017/18:RFR5). I rapporten lämnas bl.a. följande iakttagelser:

- Kunskap om SIP-lagstiftningen är en nyckelfaktor för genomförandet.
- Bristande förståelse för varandras professioner och olika verksamhetskulturer är ett betydande hinder för att genomföra SIP.
- Vissa verksamheter är överbelamrade med ärenden och har svårt att avsätta tid för SIP-möten, t.ex. barn- och ungdomspsykiatrin.
- Sekretesslagstiftningen kan i vissa fall försvåra arbetet över myndighets- och institutionsgränser, t.ex. kan viktig information inte överföras från socialtjänsten eller sjukvården till skolan utan vårdnadshavarnas medgivande.
- Skolan spelar en nyckelroll i arbetet med SIP för barn och unga.

I utvärderingen framkommer att det för att SIP ska fungera behövs ett individfokuserat förhållningssätt, enighet om verksamheternas olika ansvar, kunskap om samverkan och resurser för samverkan.

Sociala insatsgrupper

Sociala insatsgrupper är en form av myndighetsöverskridande samverkan för att förebygga att unga fastnar i kriminalitet. Inom dessa grupper samarbetar socialtjänsten med Polismyndigheten och andra berörda myndigheter på kommunal nivå för att hjälpa unga som riskerar att bli kriminella. Syftet är att på individnivå göra det möjligt att samordna hjälp och stöd från berörda myndigheter och övriga aktörer under ledning av socialtjänsten. Informationsutbytet mellan aktörerna möjliggörs till stor del genom samtycke från den enskilde.

I september 2014 fick Socialstyrelsen regeringens uppdrag att utvärdera arbetet med sociala insatsgrupper (Ju2014/5328/PO). Uppdraget omfattade att utvärdera dels resultatet för de individer som varit föremål för arbete i en social insatsgrupp, dels samverkansformen sociala insatsgrupper. Socialstyrelsen slutredovisade uppdraget i september 2017. Enligt Socialstyrelsen visar utvärderingen att samverkan genom sociala insatsgrupper och samverkan på annat sätt inom socialtjänsten ger likvärdigt resultat för ungdomar sett i det korta perspektivet. Misstanken om fortsatt kriminalitet har minskat väsentligt för ungdomarna i båda grupperna. Arbetssättet i de sociala insatsgrupperna förefaller dock leda till mer långvariga och behandlingsinriktade insatser, som i ett längre perspektiv kan innebära ett bättre utfall för ungdomarna i de sociala insatsgrupperna. Socialstyrelsen konstaterar vidare att arbetet med de sociala insatsgrupperna har bidragit till att det har skapats lokala verksamheter inom socialtjänstens ramar när det gäller ärenden som berör kriminalitet och att

formerna för samarbete har byggts upp. Mot bakgrund av resultaten från de båda utvärderingarna gör Socialstyrelsen bedömningen att man behöver fortsätta att följa verksamheten med sociala insatsgrupper för att undersöka effekter på längre sikt för individer och verksamheter.

Socialstyrelsen har tagit fram en vägledning för hur socialtjänsten kan förbereda, genomföra och följa upp ett lokalt arbete med sociala insatsgrupper, Sociala insatsgrupper – Lokal samverkan för att förhindra ungdomar från att begå brott (Socialstyrelsen 2016).

Riksdagen tillkännagav för regeringen i april 2017 att regeringen borde arbeta för att arbetsmetoden med sociala insatsgrupper ska användas mer än den gör i dag (bet. 2016/17:JuU21, rskr. 2016/17:224).

Justitiekottets uppföljning om unga lagöverträdare

Inom ramen för justitiekottets arbete med uppföljning och utvärdering av riksdagsbeslut togs en rapport fram i vilken man studerade olika frågor om unga lagöverträdare (dnr 1924-2013/14). Bland annat behandlades socialtjänstens roll i ärenden med unga lagöverträdare.

När det gällde socialtjänstens roll konstaterades att det finns ett lagstadgat krav på samarbete mellan förundersökningsledare och socialtjänst i fråga om unga lagöverträdare men att socialtjänstens hantering av dessa inte alltid fungerar som lagstiftaren har tänkt. Processen och utredningstiderna har påverkats av att socialtjänsten endast i begränsad omfattning medverkar vid inledande förhör och av att yttranden från socialtjänsten har lämnats för sent. Ärenden med unga lagöverträdare är prioriterade av socialtjänsten, och det är väsentligt för den sociala utredningen och efterföljande yttrande att socialtjänsten medverkar vid inledande förhör, men på grund av resursbrist finns sällan möjlighet att medverka.

Det konstaterades i rapporten att socialtjänsten ofta får uppdraget att lämna yttranden om den unga misstänkta sociala situation och att dessa yttranden har stor betydelse som beslutsunderlag när åklagaren ska väcka åtal och när tingsrätten ska bestämma påföljd. Uppgifter som framkom i uppföljningen pekade dock på att socialtjänsten i flera fall inte klarade av att lämna yttranden inom utfästa tider och att yttrandena alltför ofta inte höll nödvändig kvalitet. Ett problem i processen som påverkar möjligheterna att hålla tidsfristerna är att socialtjänstens hantering av yttranden är tidskrävande. Den relativt snäva tid som socialtjänsten har för att lämna ett yttrande (normalt två veckor) kan därför medföra svårigheter att tillräckligt utreda och tillgodose de intressen som är knutna till den unges behov.

Vårdnadsutredningens betänkande Se barnet!

I februari 2017 presenterade 2014 års vårdnadsutredning (Ju 2014:14) betänkandet *Se barnet!* (SOU 2017:6). Enligt utredningen har 2006 års vårdnadsreform i många avseenden fallit väl ut och barnrättsperspektivet har stärkts. Utredningen konstaterar samtidigt att det finns förbättringsområden. Enligt

utredningen behövs en satsning på arbetet med att förebygga föräldrars konflikter. Vidare behöver fokus i processen flyttas från föräldrarnas konflikt till barnet och barnets rättigheter och behov. Utredningen föreslår bl.a. följande:

- Föräldrar som överväger att inleda en tvist om barn ska först vända sig till socialnämnden för ett obligatoriskt informationssamtal. Vid samtalet ska föräldrarna kunna få information om vad en domstolsprocess innebär och alternativa sätt att lösa konflikten samt erbjudas stöd och hjälp i annan form.
- Barnets bästa och barnets rätt till relevant information och rätt att fritt uttrycka sina åsikter och få dem beaktade tydliggörs i föräldrabalken. Ett förslag lämnas också om att socialnämnden ska få höra barn utan föräldrarnas samtycke.
- Vid bedömningen av vårdnadsfrågan ska särskilt avseende fästas vid föräldrarnas förmåga att ta ett gemensamt ansvar i frågor som rör barnet, i stället för som nu vid föräldrarnas förmåga att samarbeta i frågor som rör barnet.
- Domstolen ska kunna besluta om gemensam vårdnad även om båda föräldrarna motsätter sig det.

Utredningens betänkande har remitterats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Barnäktenskap

Socialstyrelsen redovisade i november 2017 ett regeringsuppdrag om socialtjänstens handläggning av ärenden som gäller barn som kommer till Sverige och uppges vara gifta (S2017/01011/FST). Socialstyrelsens rapport Barn som kommer till Sverige och uppges vara gifta är en fördjupad analys av socialtjänstens handläggning och ett stöd för socialtjänstens arbete. I regeringsuppdraget ingick även att ta fram och sprida en förstärkt vägledning till kommunerna om handläggning av dessa ärenden samt att ta fram och sprida information till barn som uppges vara gifta och deras närstående om gällande lagar och praxis, som förbud mot barn- och tvångsäktenskap, socialtjänstens uppdrag och barnets rätt till stöd och skydd. Enligt Socialstyrelsen planeras materialet att publiceras i mars 2018.

I svaret på en skriftlig fråga om kommuners hantering av gifta barn (fr. 2017/18:409) anförde statsrådet Åsa Regnér bl.a. följande.

Socialstyrelsens rapport visar på variationer när det gäller kommunernas kunskap och de åtgärder som vidtagits vid barnäktenskap. Rapporten innehåller kunskap som kommunerna behöver i sin handläggning och regeringen delar Socialstyrelsens bedömning att materialet kommer att utgöra en förstärkt vägledning för socialtjänsten framöver. Flera av kommunerna har infört nya rutiner och flera kommuner uttrycker också att de skulle handlägga den här typen av ärenden annorlunda idag.

Socialstyrelsens arbete med målgruppsanpassat stöd och spridning till kommunerna, mot bakgrund av uppdraget, ämnar fortsätta även efter slutredovisning av uppdraget. Exempelvis avser Socialstyrelsen remittera vägledningen för att stödet ska bli så genomarbetat och förankrat som möjligt.

Regeringen har arbetat aktivt för att hitta luckor och brister i det befintliga skyddsnetet i syfte att förbättra stödet till barn och unga och deras familjer. Tillsammans med olika myndigheter har regeringen identifierat och vidtagit ytterligare åtgärder för att komma tillrätta med de utmaningar som finns. Till exempel har rutinerna för att uppmärksamma barn som uppges vara gifta skärpts och flera civilrättsliga och straffrättsliga lagändringar har införts under senare år för att stärka skyddet mot tvångsäktenskap och barnäktenskap i Sverige. Nyligen tog regeringen emot ett delbetänkande från Utredningen om starkare skydd mot barnäktenskap, tvångsäktenskap och brott med hedersmotiv. I delbetänkandet föreslås bl.a. att utländska barnäktenskap inte ska erkännas om någon av parterna var under 18 år när någon av dem kom till Sverige. Betänkandet ska i vanlig ordning skickas på remiss och utredningens slutsatser och förslag kommer att beredas i Regeringskansliet.

Dessa åtgärder syftar till att säkerställa att svensk lag tillämpas som avsett, öka kunskapen om barnäktenskap inom kommunerna samt säkerställa att professionella som möter barn och ungdomar i sin verksamhet har tillräckligt stöd för att kunna fullgöra sitt uppdrag.

Utvidgat hinder mot erkännande av utländska barnäktenskap

Regeringen gav i mars 2017 en särskild utredare i uppdrag att undersöka om det finns behov av åtgärder för att säkerställa ett starkt skydd mot barnäktenskap, tvångsäktenskap och brott med hedersmotiv (dir. 2017:25). Utredningen överlämnade i december 2017 delbetänkandet *Utvidgat hinder mot erkännande av utländska barnäktenskap* (SOU 2017:96). Utredningen föreslår skärpta regler för erkännande av utländska äktenskap som ingåtts av barn utan tidigare anknytning till Sverige. Förslaget innebär att alla barn i Sverige, oavsett medborgarskap och hemvist, får samma skydd mot barnäktenskap. Utländska barnäktenskap, där ingen av parterna har någon anknytning till Sverige, ska inte erkännas om någon av parterna var under 18 år när någon av dem kom till Sverige. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2019. Utredningens slutbetänkande ska lämnas senast den 1 september 2018.

Delbetänkandet har remitterats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Enligt uppgifter från Regeringskansliet är en proposition om utvidgat hinder mot erkännande av utländska barnäktenskap avsedd att lämnas senast i september 2018.

Tidigare behandling

Socialförsäkringsutskottet

Socialförsäkringsutskottet behandlade i betänkande 2015/16:SfU3 Ekonomisk trygghet för familjer och barn ett motionsyrkande liknande de nu aktuella om att se över möjligheten att tillhandahålla utomstående rådgivare från t.ex.

socialförvaltningen eller Försäkringskassan när föräldrarna inte kommer överens om underhållet. Socialförsäkringsutskottet avstyrkte motionsyrkandet, och riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2015/16:88).

Utskottets ställningstagande

Socialtjänstens arbete med barn och unga

Av redovisningen ovan framgår att regeringen tagit flera initiativ inom den sociala barn- och ungdomsvården. Utskottet vill särskilt lyfta fram regeringens pågående satsning på stärkt bemanning för att frigöra tid inom den sociala barn- och ungdomsvården för arbetet med myndighetsutövning och mötet med barnen. Utskottet konstaterar även att Socialstyrelsen har fått ett uppdrag om att genomföra och initiera insatser som bidrar till ökad kompetens och kvalitet inom området.

Vidare välkomnar utskottet regeringens satsningar på att stärka socialtjänstens insatser för barn och unga med psykisk ohälsa. Utskottet noterar även det treåriga uppdrag som Skolverket och Socialstyrelsen har fått om att förbättra samverkan mellan elevhälsan, hälso- och sjukvården och socialtjänsten så att barn och unga får tidiga och samordnade insatser.

Sammanfattningsvis ser utskottet mycket positivt på det arbete som pågår på området. Utskottet finner därför inte skäl att föreslå något initiativ från riksdagen med anledning av motionerna 2016/17:2964 (C) yrkande 3, 2016/17:3305 (KD) yrkande 70 i denna del, 2017/18:1083 (S), 2017/18:1848 (L) yrkande 20, 2017/18:3750 (KD) yrkande 93 och 2017/18:3763 (C) yrkande 3. Motionerna avstyrks därmed.

Även motion 2017/18:1172 (M) om gallringar av ärenden avstyrks.

I fråga om orosanmälningar konstaterar utskottet att anställda på myndigheter och verksamheter som berör barn och unga har en skyldighet enligt lag att genast anmäla om de i sitt arbete misstänker att ett barn far illa. Anmälningsplikten innebär att den rådande sekretessen mellan myndigheterna bryts. Utskottet finner därför inte skäl att föreslå något initiativ med anledning av motion 2016/17:1238 (M). Motionen avstyrks.

Utbildningskrav m.m. vid handläggning av ärenden om barn och unga

Utskottet konstaterar att det för att utföra uppgifter inom socialtjänsten ska finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet. Det finns även särskilda utbildningskrav för personal som ska utföra vissa specifika uppgifter inom den sociala barn- och ungdomsvården.

Vidare noterar utskottet även i detta sammanhang Socialstyrelsens uppdrag att stödja huvudmännen och yrkesverksamma inom den sociala barn- och ungdomsvården genom insatser för att främja kompetens, stabilitet och kvalitetsutveckling på området. Utskottet ser positivt på detta uppdrag. Det kan även nämnas att Socialstyrelsen har sett över behörighetsregleringen för personal

inom den myndighetsutövande delen i socialtjänstens barn- och ungdomsvård och utifrån uppföljningen beslutat att revidera sina föreskrifter.

Mot bakgrund av det som anförts ovan finner utskottet inte skäl att föreslå någon åtgärd med anledning av motionerna 2016/17:2973 (C) yrkande 32, 2016/17:3221 (M) yrkande 9, 2017/18:1848 (L) yrkande 5, 2017/18:3421 (M) yrkandena 74 och 75 samt 2017/18:3595 (V) yrkande 35. Motionerna avstyrks.

När det gäller motionsyrkandena om egen handläggare till barn och om fristående barnombud anser utskottet inte att riksdagen behöver ta något initiativ. Utskottet avstyrker därmed även motionerna 2016/17:3193 (L) yrkande 4, 2017/18:1848 (L) yrkande 4 och 2017/18:3595 (V) yrkande 28.

Tidiga insatser

Som utskottet framhållit ovan har regeringen tagit flera initiativ inom den sociala barn- och ungdomsvården. Utskottet välkomnar särskilt regeringens pågående satsningar på stärkt bemanning inom den sociala barn- och ungdomsvården under 2018–2020. Satsningen ska bidra till att stärka socialtjänstens insatser till barn och unga som far illa eller riskerar att fara illa.

Vidare konstaterar utskottet att Socialstyrelsen haft i uppdrag att utvärdera arbetet med sociala insatsgrupper. Socialstyrelsens bedömning är bl.a. att verksamheten med sociala insatsgrupper behöver fortsätta följas för att undersöka effekter på längre sikt för individer och verksamheter. Det kan även nämnas att Socialstyrelsen har tagit fram en vägledning för hur socialtjänsten kan genomföra och följa upp ett lokalt arbete med sociala insatsgrupper.

Utskottet är inte berett att nu föreslå något initiativ av riksdagen med anledning av motionerna 2016/17:3193 (L) yrkande 7, 2017/18:47 (L) yrkande 5, 2017/18:1848 (L) yrkande 6 och 2017/18:3685 (C) yrkande 12. Motionerna avstyrks.

Barn med problematiska hemförhållanden

Utskottet konstaterar att hälso- och sjukvården särskilt ska beakta ett barns behov av information, råd och stöd om t.ex. barnets förälder lider av en psykisk störning eller en psykisk funktionsnedsättning eller har ett missbruk. Utskottet noterar även att bl.a. hälso- och sjukvården är skyldig att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa. Utskottet finner därför inte skäl att vidta någon åtgärd med anledning av motionerna 2017/18:664 (V) yrkande 8, 2017/18:2151 (S) och 2017/18:3594 (V) yrkande 6. Även motion 2017/18:418 (L) yrkande 2 avstyrks.

Vårdnad och underhåll

När det gäller motionsyrkanden om att se över möjligheterna att tillhandahålla utomstående rådgivare från t.ex. socialförvaltningen när föräldrarna inte kommer överens om underhållet konstaterar utskottet att ett liknande motionsyrkande behandlades av socialförsäkringsutskottet i betänkande 2015/16:SfU3

Ekonomisk trygghet för familjer och barn. Socialförsäkringsutskottet avstyrkte motionsyrkandet, och riksdagen följde utskottets förslag. Utskottet finner inte skäl att nu göra någon annan bedömning och avstyrker därmed motionerna 2016/17:2971 (C) yrkande 29, 2017/18:3776 (C) yrkande 25 och 2017/18:3836 (KD) yrkande 44.

Vidare konstaterar utskottet att kommunen i dag enligt socialtjänstlagen ska erbjuda föräldrar samarbetsamtal under sakkunnig ledning för att komma överens i frågor om bl.a. vårdnad, boende och umgänge. Familjerådgivning ska även erbjudas dem som begär det. Med anledning av det anförda anser utskottet att riksdagen inte behöver ta något initiativ med anledning av motion 2017/18:3217 (M) yrkande 12. Yrkandet avstyrks.

Utskottet anser inte heller att något initiativ är nödvändigt med anledning av motionerna 2017/18:1449 (-) och 2017/18:1540 (-). Motionerna bör avslås.

Unga lagöverträdare

I fråga om unga lagöverträdare konstaterar socialutskottet att det finns ett lagstadgat krav på samarbete mellan polis och socialtjänst. Till exempel ska ett yttrande från socialtjänsten som huvudregel begäras in innan beslut om åtal fattas för personer under 18 år. Yttrandet baseras främst på socialtjänstens sociala utredning om den unge. Av justitieutskottets uppföljning om unga lagöverträdare framgår att sådana yttranden har stor betydelse som beslutsunderlag när åklagaren ska väcka åtal och när tingsrätten ska bestämma påföljd.

Enligt justitieutskottets uppföljning har det dock framkommit att socialtjänsten i flera fall inte klarade av att lämna yttranden inom utfästa tider och att yttrandena alltför ofta inte höll nödvändig kvalitet. Socialutskottet ser mycket allvarligt på dessa uppgifter. För en korrekt bedömning av både åtalsfrågan och påföljdsvalet är det angeläget att socialtjänstens yttranden är av hög kvalitet och innehåller nödvändig information.

Mot denna bakgrund anser socialutskottet att regeringen bör vidta åtgärder för att säkerställa att socialtjänstens yttranden i förundersökningar håller hög kvalitet. Utskottet föreslår därför att riksdagen, med bifall till motion 2017/18:3191 (M, C, L, KD) yrkande 3, tillkännager detta för regeringen.

Av lagen med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare följer att en företrädare för socialtjänsten, om det är möjligt och det kan ske utan men för utredningen, ska närvara vid förhör med den som inte har fyllt 18 år och som är misstänkt för ett brott som kan ge fängelse. Enligt justitieutskottets uppföljning medverkar socialtjänsten emellertid endast i begränsad omfattning vid inledande förhör. Att socialtjänsten närvarar vid det inledande förhöret ökar enligt socialutskottets mening möjligheten till en snabbare utredning om den unges levnadsomständigheter, och möjligheten till tidiga åtgärder förbättras.

Utskottet anser därför att regeringen bör utreda behovet av en ökad närvaro av socialtjänsten vid inledande förhör med unga. Utskottet föreslår att riksdagen ställer sig bakom det som utskottet nu anför och tillkännager detta för

regeringen. Utskottet tillstyrker därmed motion 2017/18:3191 (M, C, L, KD) yrkande 4.

Utskottet finner inte skäl att föreslå något initiativ från riksdagen med anledning av motion 2017/18:3545 (SD) yrkande 3. Motionen avstyrks.

Barnets bästa och ekonomiskt bistånd

Utskottet konstaterar att barnets bästa enligt socialtjänstlagen särskilt ska beaktas vid åtgärder som rör barn. Vidare noterar utskottet att Socialstyrelsen i sin handbok för socialtjänsten om ekonomiskt bistånd påtalar att hänsynen till barns bästa innebär att barnens situation ska uppmärksammas när vuxna ansöker om ekonomiskt bistånd. Utskottet finner inte skäl att föreslå någon åtgärd med anledning av motion 2017/18:3595 (V) yrkandena 21 och 22. Motionen avstyrks.

Barnäktenskap

I fråga om barnäktenskap framgår det av redovisningen ovan att stödet till barn och unga och deras familjer har förbättrats under senare år. Till exempel har rutinerna för att uppmärksamma barn som uppges vara gifta skärpts, och flera civil- och straffrättsliga lagändringar har införts för att stärka skyddet mot tvångsäktenskap och barnäktenskap i Sverige. Vidare noterar utskottet det regeringsuppdrag som Socialstyrelsen redovisat om socialtjänstens handläggning av ärenden som rör barn som kommer till Sverige och uppges vara gifta. Utskottet bedömer i likhet med regeringen att det material som Socialstyrelsen har tagit fram kommer att utgöra en bra vägledning för socialtjänsten framöver. Med det anförda anser utskottet att något initiativ inte är nödvändigt med anledning av motionerna 2016/17:1553 (M) och 2017/18:3586 (L) yrkande 21. Motionerna avstyrks.

Placeringsformer för barn och unga

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om placering och omhändertagande av barn och unga och om placerade barn som far illa. Riksdagen avslår vidare motionsyrkanden om särskilda ungdomshem, familjehem och stödboenden.

Jämför reservation 39 (V), 40 (M), 41 (C), 42 (V), 43 (L), 44 (SD), 45 (M), 46 (C), 47 (V), 48 (L), 49 (SD, V) och 50 (L).

Motionerna

Övergripande frågor om placering av barn och unga

I partimotion 2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 29 föreslås ett tillkännagivande om att placeringarna som utförs i dag bör utvärderas med fokus på hur socialtjänsten ska kunna ge barnen en vård som möjliggör att de får samma livsvillkor som andra barn. I yrkande 33 föreslås ett tillkännagivande om att se över kostnaderna för köp av externa tjänster vid placering av barn. Enligt motionärerna höjde många privat drivna hem priserna till orimliga nivåer när många ensamkommande flyktingbarn kom hösten 2015. I yrkande 34 föreslås ett tillkännagivande om att det bör utredas hur lagstiftningen kan skärpas så att socialtjänstlagens bestämmelse om föräldrastöd till föräldrar vars barn är placerade följs. I yrkande 37 föreslås ett tillkännagivande om att skyndsamt se över samtliga ungdomshem för att säkerställa att barns rättigheter tillvaratas.

I motion 2016/17:2494 av Mikael Oscarsson (KD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om behovet av en bred översyn av vad som gäller för omhändertagande och familjeplaceringar. Enligt motionären är det tydligt att systemet många gånger brister. I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att utreda möjligheten att införa en ny modell för placeringar av barn där familjehemmet och de biologiska föräldrarna delar på vårdsnaden om barnet.

Familjehems- och jourhemsregister

I partimotion 2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 30 föreslås ett tillkännagivande om att man bör utreda ett införande av ett nationellt familjehems- och jourhemsregister. Motionärerna anför att ett nationellt register skulle vara till hjälp vid en kontroll av antalet barn i familjehem och även skulle göra det möjligt att över tid följa utvecklingen när det gäller både familjehem och jourhem. Ett liknande yrkande finns i motion 2016/17:924 av Eva Lindh och Johan Andersson (båda S).

Metoder som används i HVB-hem

I partimotion 2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 32 föreslås ett tillkännagivande om att det behöver utredas hur HVB-hem kan arbeta med metoder som är forskningsbaserade.

I kommittémotion 2017/18:1937 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkande 11 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag för att säkerställa att HVB-hem använder metoder som är anpassade för barn och som är vetenskapligt grundade.

Omhändertagande av barn och unga

I partimotion 2017/18:3569 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 43 föreslås ett tillkännagivande om att ge Socialstyrelsen i uppdrag att utvärdera hur lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) ska tillämpas. I yrkande 44 föreslås ett tillkännagivande om att öka möjligheterna till omhändertaganden med stöd av LVU. Motionärerna anför att vård enligt LVU bör användas i fler fall när ungdomar är i riskzonen för att hamna i kriminalitet.

I partimotion 2017/18:3685 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 17 föreslås ett tillkännagivande om att underlätta omhändertagande av ungdomar som behöver förflyttas från skadliga miljöer. Motionärerna anför att regeringen bör agera för att säkerställa att samhället har effektiva verktyg så att ungdomar som behöver förflyttas från skadliga miljöer kan omhändertas så snabbt som möjligt.

I partimotion 2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 38 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen skyndsamt bör ta fram lagförslag på hur LVU kan bli en rättighetslagstiftning. Enligt motionärerna är det viktigt att reglerna om tvångsvård för barn tar ett tydligt avstamp i barns rättigheter.

Omedelbart omhändertagande i internationella situationer

I kommittémotion 2017/18:3585 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att skyndsamt återkomma med förslag som möjliggör ett omedelbart omhändertagande enligt LVU även när Bryssel II-förordningen¹ är tillämplig.

I kommittémotion 2017/18:2814 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att förtydliga lagstiftningen för att öka möjligheterna att omhänderta barn och unga som lever på gatan. Motionärerna anför att LVU behöver förtydligas för att i större utsträckning kunna tillämpas på unga som inte har uppehållsrätt i landet.

I motion 2016/17:2712 av Thomas Finnborg (M) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att via akut omhändertagande av socialtjänsten kunna hjälpa barn i nödsituationer enligt LVU, när barn riskerar att fara illa i Sverige, och att barn till andra EU-staters medborgare som behöver omhändertas ska

¹ Rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldransvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000.

hjälpas. I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att se över nuvarande lagstiftning så att barn som far illa inte riskerar att hamna mellan stolarna.

Särskilda ungdomshem som drivs av Statens institutionsstyrelse

I motion 2017/18:1159 av Cecilia Widegren (M) föreslås ett tillkännagivande om att utvärdera konsekvenserna av de sänkta kompetenskraven vid Statens institutionsstyrelse (Sis).

I motion 2017/18:2896 av Tomas Tobé (M) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att se över förutsättningarna för att öka antalet Sis-boenden. I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att se över tidsfristerna för placering vid Sis-boenden. För att minska risken för brott bör enligt motionären möjligheten att placera hemlösa barn och ungdomar hos Sis öka. Motionären anför att antalet platser på Sis-boenden bör bli fler och att placeringarna bör ske betydligt snabbare än vad som ofta är fallet i dag.

Familjehem

I partimotion 2017/18:1848 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 11 föreslås ett tillkännagivande om stöd till familjehem också efter en vårdnadsöverflyttning. Enligt motionärerna bör socialtjänstens stöd och tillsyn fortsätta även efter en vårdnadsöverflyttning. Ett likalydande förslag finns i partimotion 2016/17:3193 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 12.

I kommittémotion 2016/17:2973 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 34 föreslås ett tillkännagivande om att lätta på kraven att tillhandahålla utbildning för nya familjehem. Motionärerna anför att kravet är välmenande men i dagsläget en orealistisk påлага för redan pressade socialförvaltningar.

Stödboenden

I partimotion 2017/18:3591 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 17 föreslås ett tillkännagivande om att rum i stödboenden ska kunna delas av flera ungdomar och unga vuxna.

I kommittémotion 2017/18:1937 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkande 14 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör undersöka möjligheten att höja kraven på stödboenden.

Ersättning av staten när placerade barn far illa

I partimotion 2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 36 föreslås ett tillkännagivande om att utreda möjligheten att ge ersättning till dem som under en placering i samhällets vård utsatts för övergrepp och försummelse av allvarlig art efter 1980.

När placerade barn avlider

I partimotion 2017/18:1848 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 13 föreslås ett tillkännagivande om riktlinjer när barn som är placerade i samhällets vård

avlider. Motionärerna anför att det behövs rutiner och fasta nationella regler för vilka åtgärder som ska vidtas när barn avlider i samhällets vård. Ett liknande förslag finns i motion 2017/18:506 av Christina Örnebjär (L) yrkande 2.

Gällande rätt

Socialtjänstlagen

Enligt 1 kap. 2 § SoL ska barnets bästa särskilt beaktas vid åtgärder som rör barn. Vidare ska vad som är bäst för barnet vara avgörande vid beslut eller andra åtgärder som rör vård- eller behandlingsinsatser för barn. Med barn avses varje människa under 18 år.

Av 3 kap. 3 § SoL framgår att insatser inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet. För att utföra uppgifter inom socialtjänsten ska det finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet. Vidare ska kvaliteten i verksamheten systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras.

Enligt 3 kap. 3 a § SoL ska socialnämnden se till att det finns rutiner för att förebygga, upptäcka och åtgärda risker och missförhållanden inom socialtjänstens verksamhet som rör barn och ungdomar.

Stöd till familjehem och föräldrar

I fråga om vårdnadsöverflyttning framgår bl.a. av 5 kap. 1 § SoL att socialnämnden i sin omsorg om barn och unga ska tillgodose det särskilda behov av stöd och hjälp som kan finnas sedan ett mål eller ärende om vårdnad, boende, umgänge eller adoption har avgjorts.

Vidare anges i 6 kap. 11 § SoL att om vårdnaden av ett barn har flyttats över till en eller två särskilt förordnade vårdnadshavare som barnet tidigare varit familjehemsplacerad hos, får kommunen fortsätta att betala dessa vårdnadshavare skälig ersättning. Socialnämnden ska vid en sådan överflyttning av vårdnaden ge särskilt förordnade vårdnadshavare råd och stöd. Råd och stöd ska även ges av socialnämnden i den kommun som beslutat om familjehemsplaceringen om särskilt förordnade vårdnadshavare begär det.

När det gäller föräldrastöd till föräldrar vars barn är placerade framgår bl.a. av 6 kap. 7 § SoL att socialnämnden i fråga om de barn som vårdas i ett familjehem, jourhem, annat enskilt hem, stödboende eller HVB-hem ska ge vårdnadshavarna och föräldrarna råd, stöd och annan hjälp som de behöver.

Vård utanför det egna hemmet

Enligt 6 kap. 1 § SoL ska socialnämnden sörja för att den som behöver vårdas eller bo i ett annat hem än det egna ska tas emot i ett familjehem, HVB-hem, eller stödboende för barn och unga i åldern 16–20 år. Socialnämnden ansvarar för att den som genom nämndens försorg har tagits emot i ett annat hem än det egna får god vård.

I fråga om utbildning anges i 6 kap. 6 c § SoL att socialnämnden ska tillhandahålla den utbildning som behövs för dem som nämnden avser att anlita för vård av barn i familjehem eller jourhem.

Enligt 6 kap. 7 b § SoL ska socialnämnden noga följa vården av de barn och unga som vårdas i ett familjehem, jourhem eller HVB-hem främst genom regelbundna personliga besök, enskilda samtal med barnet eller den unge och samtal med den eller dem som har tagit emot barnet eller den unge i sitt hem eller med vårdnadshavarna. Socialnämnden ska särskilt uppmärksamma barnets eller den unges hälsa, utveckling, sociala beteende, skolgång samt relationer till anhöriga och andra närstående.

När vård ges i ett familjehem eller ett HVB-hem, ska det enligt 6 kap. 7 c § SoL finnas en av socialnämnden särskilt utsedd socialsekreterare som ansvarar för kontakterna med barnet eller den unge. Socialsekreteraren ska besöka barnet eller den unge regelbundet i den omfattning som är lämplig utifrån barnets eller den unges behov och önskemål.

Tillsyn

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) utövar enligt 13 kap. 1 § SoL tillsyn över socialtjänsten och verksamhet vid de särskilda ungdomshem som drivs av Sis. Av 13 kap. 2 § SoL framgår att tillsynen innebär granskning av att verksamheten uppfyller krav och mål enligt lagar, föreskrifter och beslut.

IVO ska inom ramen för sin tillsyn lämna råd och ge vägledning, kontrollera att brister och missförhållanden avhjälps, förmedla kunskap och erfarenheter som man får genom tillsynen och informera och ge råd till allmänheten (13 kap. 3 §).

Lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga

Av 1 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, förkortad LVU, framgår att lagen är avsedd att komplettera socialtjänstlagen när det gäller insatser inom socialtjänsten för barn och ungdom upp till 20 år om det kan antas att behövlig vård inte kan ges den unge med samtycke av den eller dem som har vårdnaden om honom eller henne och, när den unge har fyllt 15 år, av honom eller henne själv. Vid beslut enligt lagen ska vad som är bäst för den unge vara avgörande.

Enligt 6 § LVU får socialnämnden besluta att den som är under 20 år omedelbart ska omhändertas, om det är sannolikt att den unge behöver få vård med stöd av LVU och rättens beslut om vård inte kan avvaktas med hänsyn till risken för den unges hälsa eller utveckling eller till att den fortsatta utredningen allvarligt kan försvåras eller vidare åtgärder hindras.

Enligt 12 § LVU ska det finnas särskilda ungdomshem för vård av unga som behöver stå under särskilt noggrann tillsyn. Enligt samma bestämmelse ska Sis anvisa plats om socialnämnden har beslutat att den unge ska vistas i ett sådant hem.

Av 13 a § LVU framgår att socialnämnden noga ska följa vården av de barn och unga som vårdas i ett familjehem, jourhem eller HVB-hem främst genom

regelbundna personliga besök, enskilda samtal med barnet eller den unge, samtal med den eller dem som har tagit emot barnet eller den unge i sitt hem eller med vårdnadshavarna. Socialnämnden ska särskilt uppmärksamma barnets eller den unges hälsa, utveckling, sociala beteende, skolgång samt relationer till anhöriga och andra närstående.

Av 22 § LVU framgår att socialnämnden får besluta att den som är under 20 år ska hålla regelbunden kontakt med en särskilt kvalificerad kontaktperson som socialnämnden utsett eller delta i behandling i öppna former inom socialtjänsten om det kan antas att den unge till följd av ett beteende kommer att behöva få vård om beteendet fortsätter och det stöd eller den behandling som den unge behöver inte kan ges med samtycke av den unge själv och av den unges vårdnadshavare.

Socialtjänstförordningen

Enligt 3 kap. 19 a § socialtjänstförordningen (2001:937) ska socialnämnden till IVO anmäla beslut om att placera barn eller unga i ett familjehem eller jourhem om beslutet innebär att fler än tre barn eller unga kommer att vara placerade i familjehemmet eller jourhemmet.

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om hem för vård eller boende

Enligt 4 kap. 1 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2016:55) om hem för vård eller boende ska de arbetssätt och metoder som används i ett HVB-hem vara relevanta i förhållande till den målgrupp som hemmet är avsett för. Vidare anges att de ska vara baserade på bästa tillgängliga kunskap och utformade med respekt för enskildes personliga integritet.

I de allmänna råden om egenkontrollen vid ett HVB-hem anges att egenkontrollen bl.a. bör omfatta en analys av om de arbetssätt och metoder som används i hemmet är baserade på bästa tillgängliga kunskap och om metoderna tillämpas på ett korrekt och säkert sätt.

Av 5 kap. 2 § HSLF-FS 2016:55 framgår att personalen i ett HVB-hem ska ha den utbildning, den erfarenhet och den personliga lämplighet som behövs för att kunna utföra sina arbetsuppgifter. Personal som ger behandling enligt en viss metod ska även ha en relevant utbildning för den. Personalens sammantagna kompetens vad gäller utbildning och erfarenhet ska ge förutsättningar för att möta de behov av vård som målgruppen har och säkerställa en trygg och säker vård.

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om stödboende

Enligt 6 kap. 2 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2016:56) om stödboende ska de egna boenden som ingår i ett stödboende vara hemlika och bestå av rum för boende, utrymme för tillagning och intag av måltider samt rum för personlig hygien.

I de allmänna råden anges att ett eget boende bör bestå av en egen lägenhet som den placerade disponerar. Vidare anges att om det bedöms lämpligt kan dock ett eget boende utgöras av ett eget rum för boende och utrymmen som delas med andra barn eller unga som är placerade i stödboendet.

Kompletterande uppgifter

Barns och ungas rätt vid tvångsvård

Utredningen om tvångsvård för barn och unga lämnade i juni 2015 sitt slutbetänkande *Barns och ungas rätt vid tvångsvård – förslag till ny LVU (SOU 2015:71)*. Syftet med utredningen var att ytterligare stärka barnrättsperspektivet och rättssäkerheten för barn och unga samt att bidra till kvalitetsutveckling inom den sociala barn- och ungdomsvården, med särskilt fokus på tvångsvård. Betänkandet innehåller bl.a. ett förslag till en ny lag om tvångsvård av barn och unga som tydligare utgår från barns och ungas rättigheter. Det föreslås att det ska införas nya bestämmelser som möjliggör omedelbart omhändertagande av vissa barn som befinner sig i Sverige utan att ha sin hemvist här. Utredningen föreslår även ytterligare insatser som behövs för förbättrad styrning med kunskap och uppföljning. Utredningen anser t.ex. att det är angeläget att regeringen går vidare med Socialstyrelsens förslag om en utredning av förutsättningarna för ett familjehemsregister.

I svaret på en skriftlig fråga om beredningen av betänkandet om barns och ungas rätt vid tvångsvård (fr. 2016/17:568) anförde statsrådet Åsa Regnér bl.a. följande.

Regeringen har beslutat om flera viktiga förslag från Utredningen om tvångsvård för barn och unga. Det handlar bl.a. om införandet av stödboende som ny placeringsform, förtydligande av Socialstyrelsens ansvar att stödja familjehemsvården och bidra till kvalitetsutveckling på området. Det handlar också om informationsinsatser för att stödja kommunerna i rekrytering av familjehem, tillståndsplikt för verksamheter med konsultstöd till familjehem och jourhem, överenskommelser om samarbete mellan kommun och landsting om placerade barn samt hälsoundersökningar i anslutning till att samhällsvården inleds. Övriga åtgärder som kan nämnas är ändringar i socialtjänstförordningen om en skyldighet att inhämta uppgifter från misstanke- och belastningsregistret avseende tilltänkta familjehems- och jourhemsföräldrar innan beslut om en placering, om ökad uppsikt då ett familjehem eller jourhem tar emot många barn, samt en bestämmelse om ordningsregler på hem för vård eller boenden i syfte att skapa trygghet och säkerhet för alla som vistas i hemmet.

Vidare remitterade Socialdepartementet i oktober 2017 promemorian *Omedelbart omhändertagande av barn och unga i vissa internationella situationer (Ds 2017:49)*. I promemorian analyseras de rättsliga förutsättningarna för att omedelbart omhänderta barn och unga i internationella situationer.

I promemorian anges att det bör förtydligas att skyddsbehövande barn och unga som vistas i Sverige kan omhändertas omedelbart i akuta situationer, oberoende av om de har sin hemvist utomlands eller har någon annan anknytning till utlandet. Det anges även att den nuvarande regleringen bör

kompletteras med nya bestämmelser om handläggningen, tidsfrister och förnyad domstolsprövning i internationella ärenden. Den särskilda regleringen ska tillämpas i vissa internationella situationer när svenska domstolar saknar internationell behörighet att besluta om att ge vård enligt Bryssel II-förordningen, lagen om 1996 års Haagkonvention eller andra domsregler. Behörigheten att fatta beslut om att ge vård finns i dessa fall hos myndigheterna i ett annat land, vanligtvis i barnets eller den unges hemvistland. De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 april 2018.

Promemorian har remitterats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Uppdrag till Socialstyrelsen om öppna insatser utan samtycke

I Socialstyrelsens regleringsbrev för 2018 får myndigheten två uppdrag om LVU. Socialstyrelsen ska ta fram ett kunskapsstödande material om möjligheten att besluta om förebyggande insatser enligt 22 § LVU. Av materialet ska bl.a. framgå när bestämmelsen kan och ska tillämpas. Uppdraget ska redovisas senast den 1 juni 2019.

Socialstyrelsen ska även redogöra för kunskapsläget om öppna insatser utan samtycke till unga, bl.a. utifrån erfarenheterna i Danmark och Norge, och bedöma om det som framkommer kan motivera en lagändring inom området. I uppdraget ingår att bl.a. analysera i vilka situationer som öppna insatser utan samtycke skulle kunna vara berättigade och vilka konkreta insatser som kan vara relevanta. Uppdraget ska redovisas senast den 14 februari 2020.

Särskilda ungdomshem som drivs av Sis

I fråga om de särskilda ungdomshem som drivs av Sis redovisas i budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 9) att det har varit en mycket hög efterfrågan på vårdplatser de senaste tre åren. Trots att över 100 nya platser har skapats råder det fortfarande platsbrist. Enligt regeringen har detta, utöver svårigheten att anvisa en vårdplats, försämrat förutsättningarna för Sis att differentiera vården efter barnets eller den unges behov. Den ökade efterfrågan kan förklaras av det stora antalet ensamkommande barn som kommit till Sverige, men Sis bedömer att efterfrågan kommer att vara hög även på längre sikt. Enligt regeringen är den långsiktiga efterfrågan svår att bedöma.

I propositionen anges att regeringen avser att följa utvecklingen och stärker Sis förvaltningsanslag med sammanlagt 600 miljoner kronor under åren 2017–2021 för att skapa förutsättningar för Sis att öka kapaciteten inom ungdomsvården. Satsningen bedöms möjliggöra nyanställningar, men i vilken omfattning kan inte bedömas.

I svaret på en skriftlig fråga om kompetensförsörjning till Sis-hem (fr. 2017/18:450) anförde statsrådet Åsa Regnéér bl.a. följande.

Sis har beslutat om egna kompetenskrav vid nyrekrytering av behandlingsassistenter som går utöver de krav som följer av Socialstyrelsens föreskrifter. På grund av det svåra rekryteringsläget fattade myndigheten i

oktober 2016 beslut om att tillfälligt frångå de egna högre kompetenskraven. Myndigheten har följt upp de rekryteringar som gjorts sedan dess och konstaterar att endast var tredje behandlingsassistent som anställdes under perioden uppfyllde SiS ordinarie kompetenskrav. För att förbättra kompetensförsörjningen arbetar SiS med att utbilda och validera redan anställda medarbetares kompetens. SiS har också vidtagit olika åtgärder för att minska personalomsättningen och göra SiS till en attraktiv arbetsgivare. Utifrån en analys och prognos av arbetsmarknadsläget bedömer SiS att myndigheten även de närmaste åren kommer att ha svårt att rekrytera behandlingsassistenter. Mot denna bakgrund fattade SiS i september 2017 beslut om att förlänga undantaget ytterligare ett år.

Det är SiS som ansvarar för kompetensförsörjningen vid de särskilda ungdomshemmen och LVM-hemmen och att barn, unga och klienter som vårdas där får vård av god kvalitet. En förutsättning för att SiS ska kunna bedriva kvalitativ vård är att myndigheten ges ekonomiska förutsättningar för detta. Under innevarande år tillför regeringen 105 miljoner kronor och föreslår i budgetpropositionen för 2018 att SiS tillförs ytterligare 560 miljoner kronor över en fyraårsperiod.

Enligt uppgifter från Sis har det justerade kompetenskrav för behandlingsassistenter som infördes 2016 förlängts ett år t.o.m. september 2018. Förlängningen är nödvändig för att säkra personalförsörjningen. Den hårda konkurrensen om personal påverkar möjligheten att bemanna institutioner och samtidigt utöka antalet platser. Vidare visar en analys och framtidsprognos av arbetsmarknadsläget för behandlingsassistenter att det kommer att råda brist på personal även i fortsättningen, samtidigt som Sis behov ökar. De nya kompetenskraven är grundläggande behörighet för högskolestudier samt gymnasieutbildning med inriktning vård- och omsorgsprogrammet, barn- och fritidsprogrammet eller motsvarande. Utöver detta krävs dokumenterad kompetens för arbetsuppgiften med minst ettårig erfarenhet från vård- eller behandlingsverksamhet. Dessutom ska personalens sammantagna kompetens ge förutsättningar för att möta målgruppens vårdbehov, och säkerställa en trygg och säker vård.

Av Socialstyrelsens regleringsbrev för 2017 framgår att myndigheten ska se över tillgången på utbildning för personal som arbetar med vård och behandling av barn och unga på HVB-hem. Socialstyrelsen ska även utreda förutsättningarna för en eftergymnasial grundutbildning för personal på HVB-hem och vilken annan utbildning som kan vara lämplig för arbete med behandling för barn och unga på HVB-hem. Uppdraget ska redovisas senast den 1 juni 2018.

Regeringen beslutade i januari 2018 en lagrådsremiss om stärkt rättssäkerhet vid genomförandet av särskilda befogenheter på särskilda ungdomshem och LVM-hem. I lagrådsremissen föreslås ändringar i LVU, lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall och lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård. Förslagen rör huvudsakligen de särskilda befogenheter Sis har för vårdens genomförande och syftar till ökad rättssäkerhet, delaktighet, trygghet och säkerhet för barn och unga som vårdas vid de särskilda ungdomshemmen och LVM-hem. I lagrådsremissen föreslås bl.a. att Sis i akuta

situationer omedelbart ska anvisa plats vid ett särskilt ungdomshem. Av lagrådsremissen framgår att en bedömning av om situationen är akut får göras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet. Det är socialnämnden, som har bäst kännedom om orsaken till placeringen, som ska bedöma om situationen är akut. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2018.

Enligt uppgifter från Regeringskansliet är en proposition avsedd att överlämnas till riksdagen i mars 2018.

Familjehem och jourhem

Socialstyrelsen ansvarar för att stödja familjehemsvård och bidra till kvalitetsutveckling på området. Socialstyrelsen har i samverkan med praktiker och forskare tagit fram ett material för grundutbildning av familjehem och jourhem, Ett hem att växa i. Utbildningsmaterialet består av två delar, en lärobok och en studiehandledning för utbildare. Utbildningen ska ge kommuner möjlighet att erbjuda en likvärdig grundutbildning som håller god kvalitet så att alla barn och unga som placeras i familjehem och jourhem får god vård och omsorg. Materialet utvecklades och kompletterades under 2017 så att det även är anpassat till grundutbildning för familjehem som tar emot ensamkommande barn. Materialet har också reviderats utifrån lagändringar och ny forskning om ensamkommande barn. Socialstyrelsen kommer 2018 att erbjuda kursledarutbildning för nya kursledare.

Stödboende

Den 1 januari 2016 infördes den nya placeringsformen stödboende för barn och unga i åldern 16–20 år (prop. 2015/16:43, bet. 2015/16:SoU5, prot. 2015/16:46). Stödboende infördes som ett kompletterande lagreglerat placeringsalternativ för barn och unga som inte har behov av sådana vård- och behandlingsinsatser som motiverar en placering i familjehem eller hem för vård eller boende (HVB-hem). Tänkbara målgrupper är barn och unga som tidigare varit placerade, barn och unga som lever i en otillfredsställande hemmiljö samt ensamkommande barn och unga.

I fråga om stödboenden anförde statsrådet Åsa Regné i svaret på en skriftlig fråga (fr. 2016/17:859) bl.a. följande.

Det huvudsakliga syftet med den nya placeringsformen är att under trygga former, träna och förbereda barnet eller den unge för ett självständigt boende och vuxenliv och att det bäst uppnås genom att barnet eller den unge har ett eget boende. Med ett eget boende avser regeringen ett boende som är mer självständigt än HVB, dvs. att barnet eller den unge bor i en lägenhet eller i en liknande boendelösning. Ett eget boende utesluter dock inte ett delat boende med andra barn eller unga som är placerade i stödboende, vilket också framgår av Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om stödboende. Kommunerna har också möjlighet att tillgängliggöra stödboenden genom andra boendelösningar, t.ex. studentkorridorer eller liknande boenden i anslutning till en folkhögskola där barnet eller den unge har ett eget rum.

Socialstyrelsen har regeringens uppdrag att följa upp och utvärdera den nya placeringsformen. Myndigheten kommer att följa utvecklingen av och

bedöma hur placeringsformen stödboende svarar mot behoven hos flickor och pojkar samt vuxna och hur stödboenden utformas och bemannas.

I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 9) redovisas att det enligt IVO den 1 juni 2017 fanns totalt ca 365 stödboenden med sammantaget 4 300 platser för ensamkommande barn och unga. Vidare anges att antalet platser i stödboenden successivt har ökat sedan föreskrifterna om stödboenden kom på plats. Det konstateras att trenden är att allt fler stödboenden startas i snabbare takt.

Enligt Socialstyrelsens regleringsbrev för 2016 har myndigheten i uppdrag att följa upp och utvärdera den nya placeringsformen stödboende. Uppdraget ska genomföras i samråd med IVO och slutredovisas senast den 31 oktober 2019.

Ersättning till barn eller unga som utsatts för övergrepp eller försummelser i samhällsvården

Enligt lagen (2012:663) om ersättning på grund av övergrepp eller försummelser i samhällsvården av barn och unga i vissa fall har den som någon gång under perioden den 1 januari 1920 t.o.m. den 31 december 1980 har varit omhändertagen för samhällsvård rätt till ersättning av staten om det kan antas att han eller hon i samband med vården utsattes för sådana övergrepp eller försummelser som är av allvarlig art (prop. 2011/12:160, bet. 2012/13:SoU3, rskr. 2012/13:17).

När det gäller den valda tidsperioden framgår det av proposition 2011/12:160 Ersättning av staten till personer som utsatts för övergrepp eller försummelser i samhällsvården att tidsgränsen sattes så att, så långt som möjligt, inga icke preskriberade brott skulle omfattas av möjligheten till ersättning. För att inte skapa ett system som skulle vara tillämpligt jämsides med gällande civil- och straffrättsliga regler om skadestånd och ansvar för brott ansågs det nödvändigt att till grund för bedömningen av rätten till ersättning endast lägga sådana övergrepp eller försummelser som, i de fall gärningarna utgjorde brott, redan var preskriberade, eller att brott som ännu inte hade preskriberats åtminstone kunde begränsas till att redan i teorin endast vara ytterst få. I princip var alla brott som hade begåtts före den 31 december 1980 preskriberade.

Vidare anges i propositionen att den sociala barn- och ungdomsvården har utvecklats sedan 1980 och att det därför är rimligt att anta att övergrepp och försummelser inte förekommer i samma utsträckning som under den föreslagna tidsperioden.

Tidigare behandling

Justitieutskottet

Ett motionsyrkande om att möjliggöra ett omedelbart omhändertagande enligt LVU även i de fall när Bryssel II-förordningen är tillämplig behandlades av

justitiekommittén i betänkande 2016/17:JuU5 Handlingsplan 2016–2018 till skydd för barn mot människohandel, exploatering och sexuella övergrepp. Socialutskottet konstaterade i sitt yttrande till justitiekommittén att den aktuella frågan var föremål för beredning inom Regeringskansliet, och utskottet ansåg mot den bakgrunden att något initiativ inte var nödvändigt med anledning av motionsyrkandet. Justitiekommittén instämde i socialutskottets bedömning och avstyrkte motionsyrkandet. Riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2016/17:138).

Socialutskottet

Motionsyrkanden om nya placeringsformer för barn och unga m.m. behandlades av utskottet i betänkande 2014/15:SoU10 Socialtjänst- och barnfrågor. Utskottet avstyrkte motionsyrkandena, och riksdagen följde utskottets förslag.

Motionsyrkanden om stödboenden behandlades senast av utskottet i betänkande 2015/16:SoU5 Stödboende – en ny placeringsform för barn och unga. Utskottet avstyrkte motionsyrkandena, och riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2015/16:101).

Motionsyrkanden om familjehem behandlades senast av utskottet i betänkande 2015/16:SoU18 Ensamkommande barn. Utskottet avstyrkte motionsyrkandena, och riksdagen följde utskottets förslag.

Utskottets ställningstagande

Placeringar av barn och unga

Utskottet konstaterar att vad som är bäst för barnen ska vara avgörande vid vård- och behandlingsinsatser för barn. Av socialtjänstlagen följer även att socialnämnden noga ska följa vården av placerade barn och unga och särskilt uppmärksamma barnets och den unges hälsa, utveckling, sociala beteende, skolgång och relationer till närstående. Socialnämnden ska vidare se till att det finns rutiner för att förebygga, upptäcka och åtgärda risker och missförhållanden inom den del av socialtjänstens verksamhet som rör barn och unga.

Med det anförda finner utskottet inte skäl att nu vidta någon åtgärd med anledning av motionerna 2016/17:2494 (KD) yrkandena 1 och 2 och 2017/18:3595 (V) yrkandena 29, 33 och 37. Motionerna avstyrks.

Utskottet konstaterar även att socialnämnden enligt socialtjänstlagen ska ge vårdnadshavare och föräldrar till placerade barn råd, stöd och annan hjälp som de behöver. Utskottet anser därmed inte att det är nödvändigt med något initiativ av riksdagen med anledning av motion 2017/18:3595 (V) yrkande 34. Motionen avstyrks.

I fråga om familjehems- och jourhemsregister är utskottet inte berett att föreslå något initiativ av riksdagen. Motionerna 2016/17:924 (S) och 2017/18:3595 (V) yrkande 30 avstyrks därmed.

Vidare konstaterar utskottet att de arbetsätt och metoder som används i HVB-hem enligt Socialstyrelsens föreskrifter ska vara baserade på bästa

tillgängliga kunskap och vara relevanta i förhållande till den målgrupp som hemmet är avsett för. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 2017/18:1937 (V) yrkande 11 och 2017/18:3595 (V) yrkande 32.

Omhändertagande av barn och unga

När det gäller omhändertagande av barn och unga framgår det av redovisningen ovan att regeringen har beslutat om flera förslag från Utredningen om tvångsvård för barn och unga, vilket är positivt. Utskottet noterar särskilt att regeringen nyligen fattat beslut om en lagrådsremiss om stärkt rättssäkerhet vid genomförande av särskilda befogenheter på särskilda ungdomshem och LVM-hem. En proposition är planerad att överlämnas till riksdagen inom kort. Det kan även nämnas att Socialstyrelsen har pågående uppdrag om förebyggande insatser enligt 22 § LVU och öppna insatser utan samtycke.

Sammanfattningsvis konstaterar utskottet att flera initiativ har tagits och att arbete pågår, vilket utskottet välkomnar. I övrigt finner utskottet inte skäl att nu vidta någon åtgärd med anledning av motionerna 2017/18:3569 (M) yrkandena 43 och 44, 2017/18:3595 (V) yrkande 38 och 2017/18:3685 (C) yrkande 17. Motionerna avstyrks.

Omedelbart omhändertagande i internationella situationer

Ett antal motionsyrkanden avser frågor om att möjliggöra ett omedelbart omhändertagande enligt LVU även i internationella situationer, t.ex. i fråga om unga som inte har uppehållsrätt i landet. Utskottet noterar att ett liknande motionsyrkande behandlades av justitieutskottet i betänkande 2016/17:JuU5 Handlingsplan 2016–2018 till skydd för barn mot människohandel, exploatering och sexuella övergrepp. Vidare konstaterar utskottet att promemorian Omedelbart omhändertagande av barn och unga i vissa internationella situationer för närvarande bereds inom Regeringskansliet.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan finner utskottet att det inte är nödvändigt med något initiativ med anledning av motionerna 2016/17:2712 (M) yrkandena 1 och 2, 2017/18:2814 (L) yrkande 1 och 2017/18:3585 (L) yrkande 1. Motionerna avstyrks.

Särskilda ungdomshem som drivs av Statens institutionsstyrelse

Av redovisningen ovan framgår att det de senaste åren har varit en mycket hög efterfrågan på vårdplatser vid de särskilda ungdomshem som drivs av Sis. Samtidigt konstaterar utskottet att regeringen enligt budgetpropositionen avser att stärka Sis förvaltningsanslag med sammanlagt 600 miljoner kronor under åren 2017–2021, detta för att skapa förutsättningar för Sis att öka kapaciteten inom ungdomsvården, vilket är positivt. Utskottet noterar även i detta sammanhang att regeringen nyligen överlämnat en lagrådsremiss om stärkt rättssäkerhet vid genomförande av särskilda befogenheter på särskilda ungdomshem och LVM-hem. I lagrådsremissen föreslås bl.a. att Sis i akuta

situationer omedelbart ska anvisa plats vid ett särskilt ungdomshem. Som anförs ovan planeras en proposition att överlämnas till riksdagen inom kort.

Med det som anförs ovan anser utskottet att det inte finns skäl att föreslå något initiativ av riksdagen med anledning av motion 2017/18:2896 (M) yrkandena 1 och 2. Yrkandena avstyrks.

Utskottet finner inte heller anledning att vidta någon åtgärd med anledning av motion 2017/18:1159 (M). Motionen avstyrks.

Familjehem

I fråga om vårdnadsöverflyttning till ett familjehem konstaterar utskottet att socialnämnden enligt socialtjänstlagen vid en sådan överflyttning ska ge särskilt förordnade vårdnadshavare råd och stöd. Vidare ska råd och stöd även ges av socialnämnden i den kommun som beslutat om familjehemsplaceringen om särskilt förordnade vårdnadshavare begär det. Mot den bakgrunden finner utskottet inte skäl att föreslå något initiativ med anledning av motionerna 2016/17:3193 (L) yrkande 12 och 2017/18:1848 (L) yrkande 11. Motionerna avstyrks.

Utskottet konstaterar även att socialnämnden enligt socialtjänstlagen ska tillhandahålla den utbildning som behövs för dem som nämnden avser att anlita för vård av barn i familjehem eller jourhem. Utskottet noterar att Socialstyrelsen har utarbetat ett utbildningsmaterial för grundutbildning av familjehem. Det kan vidare nämnas att myndigheten under 2018 kommer att erbjuda kursledarutbildningar för nya kursledare. Med det anförda föreslår utskottet att även motion 2016/17:2973 (C) yrkande 34 avstyrks.

Stödboende

Placeringsformen stödboende för barn och unga i åldern 16–20 år infördes den 1 januari 2016. Utskottet noterar att syftet med placeringsformen är att förbereda barnet eller den unge för ett självständigt boende och vuxenliv. Vidare konstaterar utskottet att en placering i stödboende inte utesluter ett delat boende med andra barn eller unga. Utskottet finner med det anförda inte skäl att föreslå någon åtgärd med anledning av motion 2017/18:3591 (M) yrkande 17. Motionen avstyrks.

När det gäller frågan om att undersöka möjligheten att höja kraven på stödboenden konstaterar utskottet att Socialstyrelsen har regeringens uppdrag att följa upp och utvärdera placeringsformen stödboende. Utskottet anser därmed att motion 2017/18:1937 (V) yrkande 14 kan avstyrkas i avvaktan på resultatet av denna utvärdering.

När placerade barn far illa eller avlider

Lagen om ersättning på grund av övergrepp eller försummelser i samhällsvården av barn och unga i vissa fall omfattar inte den som efter den 31 december 1980 har varit omhändertagen för samhällsvård. Som framgår av redovisningen ovan sattes tidsgränsen vid den tidpunkten så att endast

preskriberade brott skulle omfattas av möjligheten till ersättning. Utskottet är inte berett att nu föreslå någon åtgärd med anledning av motion 2017/18:3595 (V) yrkande 36. Motionen avstyrks.

Utskottet finner inte heller skäl att förslå någon åtgärd med anledning av motionerna 2017/18:506 (L) yrkande 2 och 2017/18:1848 (L) yrkande 13. Även dessa yrkanden avstyrks.

Ensamkommande barn och unga

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om boenden och kunskapscentrum för ensamkommande, ensamkommandes psykiska hälsa, kompetenskrav hos personal som möter ensamkommande, socialtjänstens bedömningar, informationsmaterial, ensamkommande flickor samt utvärdering av barn- och ungdomslinjen.

Jämför reservation 51 (M), 52 (V), 53 (L), 54 (V), 55 (L), 56 (V), 57 (SD), 58 (V), 59 (L) och 60 (V).

Motionerna

Boenden för ensamkommande barn och unga

I partimotion 2016/17:3371 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 12 föreslås ett tillkännagivande om ökad användning av stödboenden och schablonersättningar vid mottagande av ensamkommande barn och ungdomar. Motionärerna anför bl.a. att det generellt sett behövs en ökad kostnadskontroll i mottagandet av asylsökande. Ett liknande förslag finns i motion 2017/18:3178 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 42.

I partimotion 2016/17:2471 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 33 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med tydliga krav på boenden för ensamkommande barn inkluderat krav på personalens kompetens. Motionärerna anser att samtliga boenden behöver uppfylla en viss lägstanivå och att den personal som möter dessa barn behöver ha kunskap bl.a. om barn med olika kulturell bakgrund och om barn som har upplevt trauman. I yrkande 34 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag om hur privatplacerade barn kan garanteras samma stöd som andra ensamkommande barn. Ett liknande förslag finns i kommittémotion 2017/18:1937 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkande 16.

I kommittémotion 2017/18:1937 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag om hur rätten till individuell bedömning vid placering av ensamkommande barn kan säkerställas med hänsyn till både boendeform och sammansättning av övriga boende. I yrkande 6 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör utreda möjligheterna att ta fram ett system för

mottagande av ensamkommande barn som bygger på en mer långsiktig boendeplacering. I yrkande 26 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag om att säkerställa att boenden för ensamkommande har fungerande kommunikationer som möjliggör att ta sig till och från skolan. I yrkande 10 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag om tydliga krav som ankomstboenden måste leva upp till. I yrkande 12 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör slå fast att socialtjänsten ska informeras vid utskrivning av ett ensamkommande barn från hem för vård eller boende (HVB-hem).

Uppdrag till Kunskapscentrum för ensamkommande barn och unga

I partimotion 2016/17:2471 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 31 föreslås ett tillkännagivande om att kunskapscentrumet för ensamkommande barn bör få i uppdrag att undersöka möjligheten till en utvecklingsstrategi på ett eget spår för ensamkommande inom socialtjänsten. Motionärerna anför att strategin skulle kunna ske genom att det avsätts resurser som kommunerna kan ansöka om.

Ensamkommande barns och ungas psykiska hälsa

I partimotion 2017/18:1848 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 21 föreslås ett tillkännagivande om ökad kunskap om ensamkommandes psykiska hälsa. Motionärerna anser att det är centralt att kommunernas kunskap om och förutsättningar för att hantera asylsökande ungdomars psykiska ohälsa kan stärkas inom socialtjänsten. Det är även centralt hur samverkan mellan kommunen och sjukvårdshuvudmännen i frågor som gäller psykisk ohälsa i denna grupp kan förbättras. Ett liknande förslag finns i kommittémotion 2017/18:2818 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 15.

I motion 2017/18:423 av Christina Örnebjär m.fl. (L) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om stöd till personer som fått avslag på sin asylansökan, med extra fokus på barn och unga.

Kompetenskrav hos personal som möter ensamkommande barn och unga

I partimotion 2017/18:1848 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 22 föreslås ett tillkännagivande om vikten av handledning och stöd till vuxna som arbetar med ensamkommande. Motionärerna anför att olika personalgrupper som arbetar med ensamkommande, liksom gode män och familjehem, måste stärkas i sin roll och få stöd och handledning.

I kommittémotion 2017/18:1937 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör ta fram skarpa krav på kunskap hos personal som möter ensamkommande barn. Motionärerna anför att det förekommer att personal på boenden saknar kunskap om asylprocessen och vilka rättigheter barnen har. I yrkandena 7 och 15 föreslås tillkännagivanden om att regeringen bör återkomma med tydliga krav på

personalens kompetenser, personaltäthet och krav på utbildning för samtliga boendeformer inklusive familjer som tar emot ensamkommande. I yrkande 35 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör säkerställa att kunskapen om barn som avviker och rutinerna för hur det ska hanteras stärks, framför allt innan barnen kommunplacerats.

Socialtjänstens bedömningar av ensamkommande barns och ungas individuella behov

I kommittémotion 2017/18:1937 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkande 13 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med tydliga krav på att socialtjänsten bedömer de ensamkommande barnens individuella behov, att de ensamkommande har inflytande över sina vårdplaner samt att dessa kommuniceras till boenden och gode män. I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag om hur ensamkommande barns rättigheter, så som de uttrycks i barnkonventionen, respekteras och följs.

I partimotion 2016/17:2471 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 32 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag på hur s.k. BBIC-kommuner² kan undantas från sina krav.

I motion 2016/17:3477 av Paula Bieler (SD) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om mottagande av ensamkommande barn. Motionären anför att tillgången till väl förberedda fosterfamiljer bör vägas in vid mottagandet av ensamkommande barn.

I kommittémotion 2017/18:2818 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 14 föreslås ett tillkännagivande om att se över systemet med gode män och kopplingen till ensamkommande unga. Motionärerna anför bl.a. att en god man har en juridisk funktion i frånvaro av en vårdnadshavare, men den unge har ofta ett behov av en kontaktperson som är mer av en länk in i samhället.

Informationsmaterial till ensamkommande

I kommittémotion 2017/18:1937 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör ta fram information till ensamkommande barn om deras rättigheter och tydliggöra vart de kan vända sig med frågor och klagomål.

I motion 2016/17:2611 av Stefan Nilsson och Pernilla Stålhammar (båda MP) föreslås ett tillkännagivande om att ge Inspektionen för vård och omsorg (IVO) i uppdrag att utvärdera myndighetens telefonlinje för barn och ungdomar.

² Barns behov i centrum (BBIC) beskriver ett arbetssätt som är anpassat efter socialtjänstens regelverk. Det är framtaget av Socialstyrelsen för socialtjänstens myndighetsutövning.

Ensamkommande flickor

I motion 2017/18:3342 av Désirée Pethrus (KD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att särskilt uppmärksamma ensamkommande flickors situation. Motionären anför att en del av de ensamkommande flickorna har barn och att dessa flickor är i behov av ett särskilt stöd med tanke på att de själva är barn och samtidigt föräldrar.

Gällande rätt

Socialtjänstlagen och Socialstyrelsens allmänna råd m.m.

I 6 kap. SoL finns bestämmelser om vård utanför det egna hemmet. Det är enligt 1 § socialnämnden som ska sörja för att den som behöver vårdas eller bo i ett annat hem än det egna tas emot i ett familjehem, HVB-hem, eller stödboende för barn och unga i åldern 16–20 år. Barn i åldern 16–17 år får tas emot i ett stödboende endast om det finns särskilda skäl. Socialnämnden ansvarar för att den som genom nämndens försorg har tagits emot i ett annat hem än det egna får god vård. De som vårdar barn i ett familjehem, jourhem, stödboende eller HVB-hem ska enligt 7 a § få råd, stöd och annan hjälp som de behöver av socialnämnden.

Av 11 kap. 3 § SoL framgår att när någon behöver vårdas i ett HVB-hem, stödboende eller familjehem ska en plan upprättas för den vård som socialnämnden avser att anordna (vårdplan). För barn och unga som vårdas i ett HVB-hem, stödboende eller familjehem ska en plan upprättas över hur vården ska genomföras (genomförandeplan). Vård- och genomförandeplanen ska även uppta åtgärder och insatser som andra huvudmän har ansvar för. Av 10 § samma kapitel framgår att när en åtgärd rör ett barn ska barnet få relevant information. Ett barn ska också ges möjlighet att framföra sina åsikter i frågor som rör barnet. Om barnet inte framför sina åsikter, ska hans eller hennes inställning så långt det är möjligt klarläggas på annat sätt. Barnets åsikter och inställning ska tillmätas betydelse i förhållande till hans eller hennes ålder och mognad.

I april 2017 infördes bestämmelser i socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) om att kommuner och landsting ska ingå överenskommelser om samarbete i fråga om barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet (prop. 2016/17:59, bet. 2016/17:SoU11, rskr. 2016/17:156). Regeringen bedömde i propositionen att en skyldighet i lag att ingå överenskommelser skulle komma att stärka samverkan mellan landsting och kommuner och göra att de därigenom bättre kan tillgodose behovet av vård, stöd och behandling för placerade barn och unga.

Enligt Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2014:6) om handläggningen av ärenden som gäller barn och unga bör en utredning till skydd eller stöd för ett barn inriktas på barnets situation och behov samt på hur hans eller hennes behov tillgodoses. Utifrån utredningen ska socialtjänsten ta ställning till om barnet har behov av insatser.

Enligt Handbok om socialnämndens ansvar och uppgifter följer de flesta kommuner strukturen i Barns behov i centrum (BBIC) i sin handläggning av barnvårdsärenden. Detta gäller även i ärenden som rör ensamkommande barn (s. 22).

Lagen om mottagande av asylsökande m.fl.

Av 1 b § lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl., förkortad LMA, framgår att det i 2 och 3 §§ samma lag finns särskilda bestämmelser om mottagande av barn under 18 år som vid ankomsten till Sverige är skilda från båda sina föräldrar eller från någon annan vuxen person som får anses ha trätt i föräldrarnas ställe, eller som efter ankomsten står utan sådan ställföreträdare (ensamkommande barn). Bestämmelserna är tillämpliga endast så länge barnet är att anse som ensamkommande.

Kompletterande uppgifter

Uppföljning av boendeformen stödboende

Enligt Socialstyrelsens regleringsbrev för 2016 har myndigheten i uppdrag att följa upp och utvärdera den nya placeringsformen stödboende (S2015/07174/FS, S2016/06403/FS). Målet är att i slutrapporten beskriva hur den nya placeringsformen har tillämpats i kommunerna och att besvara frågor om vilka konsekvenser den nya placeringsformen har haft för de aktuella målgrupperna, med hänsyn till ålder och kön. Särskilt angeläget är enligt regeringen att brukarperspektivet beaktas, genom att de ungas egna erfarenheter får komma till uttryck. Slutrapporten ska också ge en bild av vilka erfarenheter kommunerna har av den nya boendeformen och innehålla en bedömning av vilka effekter som kan observeras. Uppdraget ska genomföras i samråd med IVO och slutredovisas senast den 31 mars 2019.

Ett nytt ersättningssystem

År 2017 infördes ett nytt ersättningssystem för utbetalningar till kommuner för mottagande av ensamkommande barn och unga. Det nya ersättningssystemet innebär att kommunerna ersätts för sina utgifter i nära anslutning till att kostnaderna uppstått och ersättningssystemet utgår från schablonersättning per asylsökande (prop. 2017/18:1 utg.omr. 7).

Mottagandeutredningen

En särskild utredare har fått i uppdrag av regeringen att föreslå åtgärder för att skapa ett sammanhållet system för mottagande och bosättning av asylsökande och nyanlända, inklusive ensamkommande barn (A 2015:02, dir. 2015:107). Utredaren ska bl.a. analysera och föreslå en ändamålsenlig ordning för mottagande av asylsökande, nyanlända och ensamkommande barn där ett helhetsperspektiv ska gälla.

Uppdraget ska slutredovisas den 31 mars 2018 (dir. 2017:101).

Stöd för personer som i sitt arbete möter ensamkommande barn och unga

Socialstyrelsen har på uppdrag av regeringen inrättat ett nationellt kunskapscentrum om ensamkommande barn och unga inom myndigheten (S2017/01863/FST). Centrumet vänder sig till dem som är yrkesverksamma inom socialtjänst och hälso- och sjukvård. I centrumets uppgifter ingår att samla och sprida aktuell kunskap, tydliggöra hur lagar och regler ska tillämpas samt att synliggöra insatser för att utveckla samverkan mellan socialtjänst, hälso- och sjukvård samt skola. Regeringen bedömer att arbetet i centrumet bör bidra till att yrkesverksamma som möter och arbetar med ensamkommande barn och unga har goda förutsättningar att ge dem vård och omsorg av god kvalitet som utgår från barnets eller den unges enskilda behov och rättigheter. Uppdraget sträcker sig till utgången av 2020.

Socialstyrelsen har tagit fram handboken *Ensamkommande barn och unga – handbok om socialtjänstens ansvar och uppgifter*, som riktar sig till socialsekreterare och beslutsfattare inom socialtjänsten. Den tydliggör socialtjänstens arbete och ansvar för att ge god vård samt ansvar hos olika aktörer.

Socialstyrelsen har ett regeringsuppdrag att initiera och samordna informationsinsatser om familjehem, jourhem, kontaktpersoner, kontaktfamiljer, gode män för ensamkommande barn och särskilt förordnade vårdnadshavare. Syftet är enligt regeringsbeslutet att synliggöra behovet och öka kunskapen om vad uppdragen innebär, för att göra det lättare för kommunerna att rekrytera och säkra tillgången till familjehem m.m. (S2015/07017/FST). Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2018.

Socialstyrelsens webbstöd ger en samlad bild över vad som kan ingå i ett introduktionsprogram för personal vid HVB-hem för barn och unga. Tanken är att materialet främst ska ge stöd i planering av introduktion till nyanställda och underlätta för ny personal att ta del av grundläggande kunskap.

Sedan 2015 har Socialstyrelsen i uppdrag av regeringen att tillhandahålla en svarsfunktion med uppgift att besvara frågor och ge stöd till kommunernas socialtjänst i frågor om migration (S2015/06822/FST). Svarsfunktionen ska enligt regeringsbeslutet utgå från relevant lagstiftning och tillgänglig kunskap inom myndighetens ansvarsområden.

Nyhetsbrevet *Aktuellt om ensamkommande barn och ungdomar* publiceras på Migrationsverkets webbplats. Det innehåller aktuell information till kommuner om ensamkommande barn.

Myndigheterna Migrationsverket, Socialstyrelsen, länsstyrelserna, IVO, SKL samt Skolverket har tillsammans tagit fram skriften *Ett gemensamt ansvar för ensamkommande barn och ungdomar* som vänder sig till den som är en viktig vuxen eller arbetar professionellt med ensamkommande. Skriften beskriver kortfattat vilket ansvar olika aktörer har för ensamkommande barn och unga som söker asyl i Sverige.

Stöd och information till barn och till vuxna runt barnen

Barn och unga kan vända sig till IVO:s barn- och ungdomslinje för att fråga om sina rättigheter eller berätta om det som inte fungerar bra i hälso- och sjukvården eller socialtjänsten. På webbplatsen ivo.se/barnochunga finns det filmer och information på ett tiotal språk om barns och ungas rättigheter på HVB-hem, stödboenden och i familjehem, IVO:s inspektioner och kontaktuppgifter till barn- och ungdomslinjens telefon, mejl och chatt.

På webbplatsen informationsverige.se, som är länsstyrelsernas gemensamma portal, finns information om Sverige för nyanlända barn, ungdomar och vuxna.

Av information på Migrationsverkets webbplats framgår att om ett barn får avslag på sin ansökan om uppehållstillstånd kallas han eller hon till ett eller flera möten om återvändande på myndigheten. Återvändandesamtalen genomförs när beslutet vunnit laga kraft. Målet med samtalen är att säkerställa att den som ska återvända förstår innebörden av laga kraft och vilka hans eller hennes alternativ är när beslutet ska verkställas.

Ensamkommande barns och ungas psykiska hälsa

I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 9) konstaterar regeringen att många barn och unga, inte minst ensamkommande, lider av psykisk ohälsa, vilket bl.a. kan yttra sig i självskadebeteende. Enligt regeringen är behovet av ökade insatser från samhället stort. Med anledning av detta ökades anslaget 1:8 Bidrag till psykiatri med 100 miljoner kronor i regeringens vårandringsbudget för 2017 (prop. 2016/17:99 utg.omr. 9). Medlen ska enligt regeringen bidra till en förstärkning riktad till barn- och ungdomspsykiatri (BUP) inklusive första linjens psykiatri i primärvården genom en förstärkning av regeringens befintliga satsning på psykisk hälsa (prop. 2015/16:1 utg.omr. 9 avsnitt 4.5). För samma ändamål föreslog regeringen i budgetpropositionen för 2018 att anslaget skulle ökas med 100 miljoner kronor 2018 och beräknade motsvarande nivå 2019 och 2020.

Regeringen avsatte i budgetpropositionen för 2018 ytterligare 50 miljoner kronor för 2018 för att förbättra tillgången till vård för att motverka psykisk ohälsa hos barn och unga i gruppen asylsökande och nyanlända. Regeringen beräknade att anslaget skulle ökas med motsvarande belopp fr.o.m. 2019. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag, och riksdagen följde utskottet (bet. 2017/18:SoU1, rskr. 2017/18:121).

Enligt en överenskommelse om insatser inom området psykisk hälsa 2018 mellan staten och SKL fördelas 40 miljoner kronor till landstingen för insatser som förbättrar tillgången till åtgärder för att motverka psykisk ohälsa hos barn och unga i gruppen asylsökande och nyanlända (S2017/07520/FS). Detta är en ny satsning för 2018. Medlen ska enligt överenskommelsen användas till insatser som syftar till att stärka kompetensen om traumatiserade i vården och för förbättrad samverkan i vårdkedjan.

Folkhälsomyndigheten får enligt myndighetens regleringsbrev fördela 10 000 000 kronor till ideella organisationer som bedriver förebyggande och främjande verksamhet i syfte att motverka psykisk ohälsa hos barn och unga som är asylsökande eller nyanlända (S2017/07302/RS). Bidraget får betalas ut i form av verksamhetsbidrag och projektbidrag. Syftet med bidraget är att förstärka och komplettera insatser som kommun, landsting och statliga myndigheter vidtar för att förebygga psykisk ohälsa hos barn och unga i migration. Viss del av bidraget, dock högst 3 000 000 kronor, får fördelas till verksamheter som bedriver verksamhet med stödjande kontakter för barn och unga med psykisk ohälsa. Med stödjande kontakter avses chattsamtal, telefonsamtal och mejlsvår.

Stödboenden för ensamkommande barn och unga

Av budgetpropositionen för 2018 framgår att det den 1 juni 2017 fanns totalt ca 365 stödboenden med sammantaget 4 300 platser för ensamkommande barn och unga. Sedan föreskrifterna om stödboenden kom på plats har antalet platser i stödboenden ökat successivt.

Ensamkommande flickor

Socialstyrelsen har tidigare fått i uppdrag av regeringen att göra en fördjupad analys av konsekvenserna för socialtjänsten med anledning av den rådande flyktingsituationen och ökningen av antalet ensamkommande barn. Två delrapporter med fokus på myndighetsutövning avrapporterades till Socialdepartementet under 2016.

Den tredje och sista delrapporten Analys av situationen i socialtjänsten våren 2017 – Fokus på ensamkommande flickor, yngre barn, nätverksplaceringar samt suicidrisk bygger på telefonintervjuer och fokuserar på ensamkommande flickors och yngre barns situation, nätverksplaceringar och suicidrisk bland ensamkommande barn.

Rapporten visar enligt Socialstyrelsen att det finns behov av utvecklingsarbete när det gäller ensamkommande flickors och yngre barns situation framför allt när det gäller

- socialtjänstens arbete med utredning och uppföljning av nätverksplaceringar
- stöd till barn som är gifta och som själva har barn
- socialtjänstens kontakt med barnens biologiska föräldrar
- ett långsiktigt perspektiv och samverkan mellan myndigheter, organisationer och civilsamhälle för att säkerställa barnens integration i det svenska samhället.

Utskottets ställningstagande

Socialnämnden ska enligt regler i socialtjänstlagen, som trädde i kraft den 1 januari 2016, sörja för att den som behöver vårdas eller bo i ett annat hem

än det egna även ska kunna tas emot i stödboende för barn och unga i åldern 16–20 år. Utskottet ser positivt på att antalet platser i stödboende successivt har ökat sedan de nya reglerna kom på plats.

På samma sätt som gäller för andra placeringsformer ska socialtjänsten alltid göra en individuell bedömning av om barnet eller den unge ska tas emot i ett stödboende. Utskottet noterar att placeringsformen stödboende är föremål för uppföljning av Socialstyrelsen.

Mot denna bakgrund anser utskottet att det inte finns skäl att ta något initiativ med anledning av motionsyrkanden om ökad användning av stödboenden.

Motionerna 2016/17:3371 (M) yrkande 12 och 2017/18:3178 (M) yrkande 42 avstyrks.

När det gäller boenden för ensamkommande barn och unga konstaterar utskottet att Mottagandeutredningen har i uppdrag att föreslå åtgärder för att skapa ett sammanhållet system för mottagande och bosättning för bl.a. denna grupp asylsökande och nyanlända. Utskottet noterar också den ovannämnda uppföljningen av placeringsformen stödboende som pågår vid Socialstyrelsen.

På området boenden för ensamkommande barn och unga pågår således ett omfattande arbete. Utskottet anser därför att det inte behövs något initiativ med anledning av motionerna 2016/17:2471 (V) yrkandena 33 och 34 och 2017/18:1937 (V) yrkandena 5 och 6, 10, 12, 16 och 26. Motionerna avstyrks.

Bland motionsyrkandena finns förslag om ökad kunskap om ensamkommande barns och ungas psykiska hälsa. Utskottet noterar att regeringen och SKL ingått en överenskommelse om insatser inom området psykisk hälsa 2018 som syftar till att stärka kompetensen om traumatiserade i vården och till förbättrad samverkan i vårdkedjan.

Motionerna 2017/18:1848 (L) yrkande 21 och 2017/18:2818 (L) yrkande 15 får anses till viss del tillgodosedda och avstyrks. Motion 2017/18:423 (L) yrkande 1 avstyrks.

Utskottet konstaterar att Kunskapscentrum för ensamkommande barn och unga inrättades av Socialstyrelsen på uppdrag av regeringen 2017. Utskottet bedömer på samma sätt som regeringen att arbetet i centrumet bör bidra till att yrkesverksamma som möter och arbetar med ensamkommande barn och unga har goda förutsättningar att ge dem vård och omsorg av god kvalitet som utgår från barnets eller den unges enskilda behov. Härutöver har Socialstyrelsen i uppdrag av regeringen att vidta åtgärder som på olika sätt ska utgöra ett stöd för personalgrupper som i olika sammanhang möter ensamkommande barn och unga.

Med hänsyn till det omfattande arbete som pågår när det gäller kompetensutveckling anser utskottet att det inte behövs något initiativ från riksdagens sida.

Motionerna 2017/18:1848 (L) yrkande 22 och 2017/18:1937 (V) yrkandena 4, 7 och 15 avstyrks. Även motionerna 2016/17:2471 (V) yrkande 31 och 2017/18:1937 (V) yrkande 35 avstyrks.

I några av motionerna finns förslag på hur socialtjänstens bedömningar av ensamkommande barns och ungas individuella behov skulle kunna förbättras. Utskottet konstaterar att det numera finns ett relativt omfattande stöd för personer inom socialtjänsten som möter ensamkommande i sitt arbete. I detta sammanhang noterar utskottet särskilt Socialstyrelsens handbok Ensamkommande barn och unga, som tydliggör socialtjänstens arbete och ansvar för att ge god vård samt ansvar hos olika aktörer.

Motionerna 2016/17:2471 (V) yrkande 32 och 2017/18:1937 (V) yrkandena 2 och 13 avstyrks.

Utskottet anser inte att riksdagen behöver ta något initiativ med anledning av motion 2016/17:3477 (SD) yrkande 2 om att tillgången till väl förberedda fosterfamiljer bör vägas in vid mottagande av ensamkommande barn, eller motion 2017/18:2818 (L) yrkande 14 om att se över systemet med gode män och kopplingen till ensamkommande unga.

Motionerna avstyrks.

När det gäller stöd och information till ensamkommande barn och unga konstaterar utskottet att IVO redan i dag erbjuder ett sådant stöd genom myndighetens telefonlinje för barn och ungdomar. Härutöver finns information till ensamkommande på webbplatsen informationsverige.se.

Utskottet anser därför att det inte behövs något initiativ med anledning av motion 2017/18:1937 (V) yrkande 3, som avstyrks.

Utskottet anser inte att det finns skäl att ta något initiativ när det gäller ett motionsyrkande om en utvärdering av IVO:s telefonlinje för barn och ungdomar. Motion 2016/17:2611 (-, MP) avstyrks.

Ett av motionsyrkandena gäller ett uppmärksammande av ensamkommande flickors situation. Utskottet noterar att Socialstyrelsen behandlat frågan i en av sina rapporter. Motion 2017/18:3342 (KD) yrkande 1 får till viss del anses tillgodosedd och avstyrks.

Adoptioner

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om stöd till adopterade som vill söka sina rötter, om en ändring i lagen om internationell adoptionsförmedling och om medgivandeutredningar vid adoption.

Jämför reservation 61 (V) och 62 (KD).

Motionerna

I partimotion 2016/17:3304 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 38 begärs ett tillkännagivande om adopterade barns stöd för att söka sina rötter. Motionärerna anser att Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd bör fullfölja tidigare Myndigheten för internationella adoptionsfrågors arbete med

att ge konkret hjälp till adopterade som vill söka sina rötter samt möjlighet till information och stödsamtal.

I kommittémotion 2017/18:3607 av Lotta Johnsson Fornarve m.fl. (V) yrkande 13 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör utreda hur man kan formulera krav på adoptionsbyråerna om att samarbeta med organisationer som accepterar samkönade par som adoptivföräldrar och om att en ändring i lagen (1997:192) om internationell adoptionsförmedling är nödvändig. Motionärerna bedömer att detta skulle öka möjligheten för samkönade par att adoptera.

I motion 2017/18:350 av Thomas Finnborg (M) föreslås ett tillkännagivande om att se över regelverket och lagstiftningen i syfte att få till mer likvärdiga medgivandeutredningar vid adoption.

Gällande rätt

Föräldrabalken

Grundläggande regler om adoption finns i 4 kap. föräldrabalken. Den som ska få tillstånd att adoptera ska, med vissa undantag, ha fyllt 25 år. Makar får inte adoptera annat än gemensamt, och inga andra än makar får adoptera gemensamt. Med makar likställs personer som ingått registrerat partnerskap.

Socialtjänstlagen och Socialstyrelsens allmänna råd

Enligt 6 kap. 12 § SoL får ett barn med hemvist utomlands inte utan socialnämndens medgivande tas emot i syfte att adopteras av någon som inte är barnets förälder eller har vårdnaden om barnet. Medgivande ska begäras innan barnet lämnar det land där det har sin hemvist. Medgivande får enligt andra stycket samma bestämmelse lämnas endast om den sökande är lämpad att adoptera. Vid den bedömningen ska särskild hänsyn tas till sökandens kunskaper och insikter om adoptivbarn och deras behov och den planerade adoptionens innebörd, sökandens ålder, hälsotillstånd, personliga egenskaper och sociala nätverk. Enligt 14 § samma kapitel ska socialnämnden, när ett visst barn har föreslagits för adoption, skyndsamt och senast inom två veckor från det att den eller de som vill adoptera har lämnat in en anmälan om detta pröva om samtycke ska ges till att adoptionsförfarandet fortsätter.

I Socialstyrelsens allmänna råd om socialnämndens handläggning av ärenden om adoption (SOSFS 2008:8) finns rekommendationer till stöd för handläggning av ärenden som rör adoptioner vid tillämpningen av bl.a. 6 kap. 12 § SoL. Under rubriken Medgivandeutredning i de allmänna råden finns detaljerade rekommendationer om bl.a. utredningsplan, utredningsrapport och utredningsområden.

Förordningen med instruktion för Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd

Enligt 1 § 4 förordningen (2017:292) med instruktion för Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFOF) ska myndigheten bedriva och främja ett kunskapsbaserat arbete och ansvara för kunskapsförmedling i frågor som rör socialnämndernas familjerättsliga ärenden om bl.a. föräldraförberedelse, medgivandeutredning och stöd till barn och föräldrar vid internationell adoption. Myndigheten ska vidare enligt 3 § 1 i frågor om internationella adoptioner särskilt övervaka att de svenska auktoriserade sammanslutningarnas arbete med internationell adoptionsförmedling sker i enlighet med lag och Haagkonventionen om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner samt på ett i övrigt etiskt godtagbart sätt. Enligt 3 § 2 ska myndigheten också följa den internationella utvecklingen och samla information i frågor som rör adoption av utländska barn.

Lagen om internationell adoptionsförmedling

MFOF ansvarar i fråga om internationella adoptioner även för de uppgifter som åligger myndigheten enligt lagen (1997:192) om internationell adoptionsförmedling. Lagen tillämpas när en underårig med hemvist utomlands ska adopteras av någon eller några med hemvist i Sverige. Av 3 § framgår att adoptioner av barn från utlandet endast får förmedlas av auktoriserade sammanslutningar. MFOF avgör enligt 5 § frågor om auktorisation och har tillsyn över de auktoriserade sammanslutningarna.

Kompletterande uppgifter

Myndigheten för internationella adoptionsfrågor, numera MFOF, föreslog i en skrivelse till regeringen i mars 2013 att myndighetens uppdrag utökas så att myndigheten får ansvar för att ge individuellt stöd till adopterade som söker sitt ursprung (myndighetens dnr 47:520/12).

MFOF anför i sin årsredovisning för 2016 att det finns ett stort behov av stöd till adopterade som söker sitt ursprung. Utöver information om var adoptionsdokumentation kan finnas i Sverige behöver de adopterade praktisk hjälp att fortsätta sökandet i ursprungslandet och stöd vid eventuell kontakt med den biologiska familjen. Stöd behövs också enligt myndigheten då adopterade eftersöks av biologiska familjer i ursprungslandet eller biologiska syskon som adopterats till andra familjer. MFOF hänvisar i sin årsredovisning till skrivelsen till regeringen, se ovan.

Enligt uppgift från Regeringskansliet är skrivelsen under beredning.

Regeringen har i lagrådsremissen Modernare adoptionsregler bl.a. föreslagit en ny lag om internationella adoptioner. Lagrådet har yttrat sig över förslaget. Enligt uppgift från Regeringskansliet planerar regeringen att lämna en proposition till riksdagen den 1 mars 2018.

Tidigare behandling

Socialutskottet

Motionsyrkanden om samkönade pars möjlighet till adoption behandlades senast i betänkande 2015/16:SoU6 Socialtjänstfrågor. Utskottet uttalade bl.a. (s. 43) att MFOF, som utövar tillsyn över de tre organisationer som förmedlar internationella adoptioner, följer den internationella utvecklingen och olika länders policyer och lagstiftning i adoptionsfrågor och utbyter erfarenheter med myndigheter och organisationer. Utskottet avstyrkte motionsyrkandena, och riksdagen följde utskottet (rskr. 2015/16:177).

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att frågan om adopterade barns stöd för att söka sina rötter bereds inom Regeringskansliet. Något initiativ från riksdagen behövs därför inte. Motion 2016/17:3304 (KD) yrkande 38 avstyrks.

Utskottet anser inte att det finns skäl att göra någon annan bedömning än den som utskottet tidigare gjort på området samkönade pars möjlighet till adoption. Något initiativ från riksdagen behövs därför inte heller i denna del. Motion 2017/18:3607 (V) yrkande 13 avstyrks.

När det gäller socialtjänstens medgivandeutredningar noterar utskottet att det finns detaljerade rekommendationer till stöd för handläggningen av ärenden som rör utländska adoptioner i Socialstyrelsens allmänna råd. Motion 2017/18:350 (M) får till viss del anses tillgodosedd och avstyrks.

Våld i nära relationer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om mäns våld mot kvinnor, hbtq-personers utsatthet, våld i samkönade relationer, samverkan mellan myndigheter, relationsvårdscentrum och Kvinnofridslinjen. Riksdagen avslår vidare motionsyrkanden om stöd till barn och unga, kvinnor och potentiella våldsutövare.

Jämför reservation 63 (M), 64 (V), 65 (M, SD), 66 (M), 67 (L), 68 (C) och 69 (L).

Motionerna

Övergripande frågor om våld i nära relationer

I partimotion 2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 8 föreslås ett tillkännagivande om att en strategi bör arbetas fram för hur socialtjänsten kan tillhandahållas tillräcklig kunskap om mäns våld mot kvinnor.

I kommittémotion 2017/18:3215 av Olof Lavesson m.fl. (M) yrkande 8 föreslås ett tillkännagivande om våld i nära relationer och jourhem. Enligt

motionärerna bör behovet av förbättringar när det gäller skyddat boende för hbtq-personer ses över för att säkerställa ett kontinuerligt bättre skydd. Ett likalydande förslag finns i kommittémotion 2016/17:3146 av Olof Lavesson m.fl. (M) yrkande 8.

I motion 2016/17:954 av Anders Österberg m.fl. (S) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att en del av det totala forskningsanslaget bör öronmärkas för undersökningar och forskning om våld i samkönade relationer och bemötandet av personer som har varit med om våldet och söker hjälp. I yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att socialtjänsten bör reformeras för att på ett inkluderande sätt kunna hjälpa de som har blivit och blir utsatta för våld i samkönade relationer.

I motion 2017/18:1125 av Veronica Lindholm och Yasmine Larsson (båda S) föreslås ett tillkännagivande om att överväga att verka för att en grundlig översyn görs för att förhindra det dödliga våldet mot kvinnor, barn och djur.

Samverkan mellan myndigheter

I kommittémotion 2017/18:3736 av Tomas Tobé m.fl. (M) yrkande 10 föreslås ett tillkännagivande om att utöka samarbetet mellan kommuner som ger våldsutsatta hjälp att flytta till en ny kommun.

I motion 2017/18:43 av Penilla Gunther (KD) föreslås ett tillkännagivande om att Socialstyrelsen bör ges i uppdrag att i högre grad samarbeta med SKL med planering och genomförande av arbete för kvinnofrid.

Relationsvåldscentrum m.m.

I kommittémotion 2016/17:3078 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkande 20 föreslås ett tillkännagivande om att fortsätta arbetet för att våld i nära relationer ska anmälas. Motionärerna lyfter fram verksamheter som t.ex. Relationsvåldscentrum i Stockholm och vill uppmuntra fler sådana verksamheter runt om i landet.

I motion 2017/18:2836 av Annicka Engblom m.fl. (M) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att kvinnor som utsätts för våld i nära relationer bör kunna få stöd via relationsvåldscentrum oavsett var i landet de bor. Ett likalydande förslag finns i motion 2016/17:392 av Annicka Engblom m.fl. (M) yrkande 1.

I motion 2017/18:478 av Mathias Tegnér och Alexandra Völker (båda S) föreslås ett tillkännagivande om att överväga att se över hur kvinnohus med samlad kompetens för kvinnor som vill anmäla våld kan införas.

Kvinnofridslinjen

I kommittémotion 2017/18:3584 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 14 föreslås ett tillkännagivande om Kvinnofridslinjen. Motionärerna föreslår att Kvinnofridslinjen byggs ut till ett nationellt hjälppnummer för den som vill ha råd och hjälp på grund av våld och kränkningar i den egna relationen eller

hedersrelaterat våld och förtryck. Ett liknande förslag finns i kommittémotion 2016/17:3474 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 17.

Stöd till barn och unga

I partimotion 2017/18:1848 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 14 föreslås ett tillkännagivande om att förtydliga regelverket för att barn ska få stöd i samband med anmälningar om våld i nära relationer. Enligt motionärerna bör regeringen överväga att förtydliga regelverket för att säkerställa att barn alltid får komma till tals och får rätt stöd i samband med anmälningar om våld i nära relationer.

I partimotion 2016/17:865 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 13 föreslås ett tillkännagivande om hjälp till och vård av barn och unga som utsatts för sexualbrott. Motionärerna vill att regeringen agerar för att se till att barn får vård i ett tidigare skede efter brott.

I kommittémotion 2016/17:3474 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 16 föreslås ett tillkännagivande om barns situation i samband med vistelse i jourlägenheter eller skyddade boenden. Enligt motionärerna behöver barnperspektivet förstärkas. Det handlar t.ex. om att skapa förutsättningar för fler skyddade boenden där barn kan bo och att trygga barnens möjligheter att gå i förskola och skola.

Stöd till kvinnor som befinner sig i prostitution

I kommittémotion 2017/18:3789 av Annika Qarlssohn m.fl. (C) yrkande 42 föreslås ett tillkännagivande om att öka stödet till kvinnor som befinner sig i prostitution eller i riskzonen för prostitution eller som vill lämna prostitution. Insatser bör riktas mot särskilt utsatta grupper. Ett likalydande förslag finns i kommittémotion 2016/17:3037 av Annika Qarlssohn m.fl. (C) yrkande 42.

Stöd till potentiella våldsutövare

I kommittémotion 2016/17:3474 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 18 föreslås ett tillkännagivande om ett nationellt hjälppnummer för potentiella våldsutövare. Vidare föreslås i yrkande 19 i samma motion ett tillkännagivande om insatser riktade till den som är motiverad att bryta ett destruktivt beteende i relationer. Enligt motionärerna behöver insatserna öka för att förebygga att samma person upprepar kränkningar i framtiden. Ett liknande förslag finns även i kommittémotion 2017/18:3584 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 15.

Gällande rätt

Socialtjänstlagen

Enligt 2 kap. 1 § SoL svarar varje kommun för socialtjänsten inom sitt område, och har därmed det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver. Vidare framgår av 4 kap. 1 § SoL att den som inte själv kan

tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt. Det anges att den enskilde genom biståndet ska tillförsäkras en skälig levnadsnivå och att biståndet ska utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv.

Socialnämnden har enligt 5 kap. 11 § SoL till uppgift att verka för att den som har utsatts för brott och hans eller hennes närstående får stöd och hjälp. Socialnämnden ska särskilt beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation. Socialnämnden ansvarar även för att ett barn som har utsatts för brott och barnets närstående får det stöd och den hjälp som de behöver. Socialnämnden ska också särskilt beakta att ett barn som har bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående är offer för brott och ansvara för att barnet får det stöd och den hjälp som barnet behöver.

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer

Enligt 7 kap. 4 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2014:4) om våld i nära relationer ska socialnämnden vid behov erbjuda bl.a. våldsutsatta vuxna, och den som är under 18 år och har utsatts för våld eller andra övergrepp av sin partner, stöd och hjälp i form av ett lämpligt tillfälligt boende som motsvarar den våldsutsattes behov av skydd med utgångspunkt i utredningen och riskbedömningen. I de allmänna råden anges att om den våldsutsatte behöver stöd och hjälp i ett skyddat boende, bör boendet ha tillräcklig bemanning och tillräckliga skyddsanordningar för att kunna erbjuda skydd mot hot, våld och andra övergrepp. Det anges vidare att det boende som erbjuds den våldsutsatta bör vara lämpligt för eventuella medföljande barn oavsett ålder och kön. Om det skyddade boendet tar emot barn, bör det i boendet finnas personal med kunskap om barns behov.

I fråga om insatser till våldsutövare anges i de allmänna råden att socialnämnden med utgångspunkt i barnets behov bör kunna erbjuda insatser dels till våldsutövande föräldrar, dels till andra våldsutövande vuxna som bor tillsammans med barn. Insatserna bör syfta till att våldet upphör och att våldsutövaren får en ökad förståelse för hur våld påverkar barn, och de bör genomföras med beaktande av barnets behov av trygghet och säkerhet. Vidare anges att nämnden utöver vad som anges ovan bör kunna erbjuda våldsutövare insatser som syftar till att de förändrar sitt beteende och upphör med att utöva våld. Insatserna bör genomföras med beaktande av behovet av trygghet och säkerhet hos våldsutsatta och barn som bevittnat våld.

Socialstyrelsens handbok om bl.a. socialtjänstens arbete med våld i nära relationer

Socialstyrelsen har tagit fram en handbok om bl.a. socialtjänstens arbete med våld i nära relationer, som är ett komplement till myndighetens föreskrifter

och allmänna råd om våld i nära relationer, Våld – en handbok om socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer (Socialstyrelsen 2016). Handboken syftar till att ge socialtjänsten och hälso- och sjukvården vägledning på området och behandlar lagstiftning och förarbeten samt kunskap baserad på forskning och erfarenheter från verksamheterna. Den innehåller även avsnitt om familjerätt och förhållandet mellan socialtjänsten och ideella föreningar. Handboken riktar sig till socialnämnden och vårdgivare, men även till utförare av socialtjänst, t.ex. ideella organisationer.

Kompletterande uppgifter

Nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor

Regeringens skrivelse Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid (skr. 2016/17:10), som presenterades i november 2016, innehåller en sektorsövergripande nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Den nationella strategin ska bidra till att uppnå regeringens jämställdhetspolitiska delmål att mäns våld mot kvinnor ska upphöra och att kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet. Strategin är tioårig och började gälla den 1 januari 2017.

Genom den långsiktiga strategin och ett riktat åtgärdsprogram vill regeringen lägga grunden till ett mer målinriktat och samordnat arbete med mäns våld mot kvinnor samt påskynda utvecklingen av verkningsfulla förebyggande insatser. Strategin har följande fyra målsättningar som enligt regeringen bör vägleda statens styrning av insatser på området:

- 1) ett utökad och verkningsfullt förebyggande arbete mot våld
- 2) förbättrad upptäckt av våld samt starkare skydd och stöd för våldsutsatta kvinnor och barn
- 3) effektivare brottsbekämpning
- 4) förbättrad kunskap och metodutveckling.

I strategin aviserar regeringen särskilda uppdrag för hela strategins genomförande och pekar på behov av åtgärder under perioden 2017–2020. Enligt regeringen kommer den nya jämställdhetsmyndigheten fr.o.m. 2018 att få uppdrag om genomförande, samordning och uppföljning av strategin. Regeringen aviserar även att vissa examensbeskrivningar i högskoleförordningen (1993:100) ska ändras för att kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer ska ingå i utbildningar för relevanta yrkesgrupper. Förordningsändringen beslutades av regeringen i augusti 2017 och träder i kraft den 1 juli 2018.

I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 9) betonar regeringen att förebyggande insatser är en viktig del av arbetet för att stärka

förutsättningarna att nå det jämställdhetspolitiska delmålet att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Vidare framhålls att en av utgångspunkterna för den nationella strategin är att hbtq-personers utsatthet för våld i nära relationer genomgående ska beaktas. Ett annat viktigt område är enligt regeringen att utveckla och stärka insatser för våldsutövare och socialnämndens ansvar för denna målgrupp. Detta ligger även i linje med målsättningarna i regeringens brottsförebyggande program, Tillsammans mot brott (skr. 2016/17:126).

Socialstyrelsens uppdrag att stödja genomförande och uppföljning av den nationella strategin

Regeringen gav i februari 2017 Socialstyrelsen i uppdrag att inom socialtjänsten samt hälso- och sjukvården stödja genomförandet och uppföljningen av den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor (S2017/01221/JÅM). Till uppdraget hör även att stödja uppföljningen av hela strategin på nationell nivå. Uppdraget rör följande tre områden:

- förbättra kunskapen om förekomsten av våld och våldsrelaterade insatser
- förstärka kompetensstödet för vård- och omsorgspersonal
- vidareutveckla metoder för vård- och omsorgspersonal.

I uppdraget anges att myndigheten särskilt bör uppmärksamma barnrätts- och ungdomsperspektiv inklusive principen om barnets bästa samt att barn kan vara direkt och indirekt utsatta för mäns våld mot kvinnor. I enlighet med den nationella strategin omfattar uppdraget även hbtq-personer och våld i samkönade relationer. Uppdraget består av tio deluppdrag, varav de flesta ska redovisas senast den 30 mars 2018.

Ett av deluppdragen avser utveckling av metoder för socialtjänstens samt hälso- och sjukvårdens behandlingsarbete med våldsutövare. Med målsättningen att utveckla verkningfull behandling mot återfall i våldsbrott mot närstående ska Socialstyrelsen identifiera metoder med lovande resultat eller sätta samman nya metoder för senare prövning och effektutvärdering. Deluppdraget ska slutredovisas senast den 31 mars 2020.

Ett annat deluppdrag avser utveckling av metoder i arbetet med våldutsatta barn. Socialstyrelsen ska stödja utvecklingen och spridningen av bedömnings- och behandlingsmetoder i socialtjänstens samt hälso- och sjukvårdens arbete med flickor och pojkar som är utsatta eller riskerar att utsättas för våld av närstående. Det uppdraget ska redovisas senast den 30 mars 2018.

Länsstyrelsens regionala arbete

I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 13) anges att länsstyrelserna på regional nivå utgör navet i genomförandet av den nationella strategin och att de mot den bakgrunden har fått ett förtydligat och mer samlat uppdrag i myndigheternas regleringsbrev för 2017. Uppdraget handlar bl.a. om att bidra med kunskap, metoder och genomförandestöd med särskild

inriktning mot våldsförebyggande arbete, att ta fram regionala strategier och handlingsplaner samt att följa och rapportera utvecklingen i länen.

Länsstyrelsen i Stockholms län lämnade i mars 2017 en samlad redovisning av länsstyrelsernas arbete med att stödja samordningen i länen av insatser som syftar till att motverka mäns våld mot kvinnor, att barn bevittnar våld, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål (S2017/01773/JÄM). Länsstyrelsen bedömer att samarbetet och samverkan mellan länsstyrelserna har ökat och stärkts successivt under de senaste åren, vilket har bidragit till att utjämna regionala skillnader och till att resurser används mer effektivt.

Utvecklingsmedel samt nationellt och regionalt kompetensstöd

Regeringen gav i januari 2016 Socialstyrelsen i uppdrag att ge nationellt kompetensstöd och fördela 109 miljoner kronor årligen i utvecklingsmedel till kommuner, landsting och ideella föreningar som bedriver verksamhet på lokal nivå under 2016–2018 (S2016/00633/FST). Syftet är att kvalitetsutveckla arbetet mot våld i nära relationer, stödet till våldsutsatta kvinnor och barn, barn som har bevittnat våld och arbetet med våldsutövare.

Länsstyrelserna fick i uppdrag att, i samverkan med Socialstyrelsen, ge regionalt kompetensstöd till kommuner och ideella föreningar och stiftelser. Vidare fick Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) i uppdrag att, i samverkan med Socialstyrelsen, ge nationellt kompetensstöd för att kvalitetsutveckla arbetet när det gäller våld i nära relationer och stödet till våldsutsatta kvinnor samt att ge motsvarande stöd till landstingen på regional nivå. Socialstyrelsen ska ha det övergripande ansvaret för att på nationell nivå samordna och följa upp uppdraget, som även inkluderar att följa samarbetet mellan länsstyrelser och landsting. En slutredovisning av uppdraget ska lämnas senast den 30 september 2019.

Regeringen framhåller i budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 9) att regeringens satsning på utvecklingsmedel för att kvalitetsutveckla arbetet på området mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer samt stödet till våldsutsatta kvinnor och barn de senaste åren har lagt en grund för att nå ut med kunskapsstöd till dem som arbetar med målgruppen på både regional och lokal nivå. Under 2016 nådde dessa medel samtliga landsting och dubbelt så många kommuner som under 2015.

En ny jämställdhetsmyndighet

Jämställdhetsmyndigheten inrättades den 1 januari 2018. Myndigheten ska enligt sin instruktion arbeta med uppföljning, analys, samordning, kunskap och stöd i syfte att nå de jämställdhetspolitiska målen och bidra till en strategisk, sammanhållen och hållbar styrning och ett effektivt genomförande av jämställdhetspolitiken. Myndigheten ska bl.a. främja utvecklingen av före-

byggande insatser mot mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution och människohandel för alla ändamål samt mot våld i samkönade relationer.

Av länsstyrelsernas regleringsbrev för 2018 framgår att Länsstyrelsen i Stockholms län ska bistå Jämställdhetsmyndigheten i arbetet med att bygga upp en väl fungerande organisation för uppdraget att motverka prostitution och människohandel för sexuella och andra ändamål. Upparbetad kunskap och erfarenhet från länsstyrelsernas tidigare uppdrag på området ska tas till vara, och arbetet ska bedrivas utan avbrott. Uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2018.

Hbtq-personers villkor inom socialtjänsten

Av Socialstyrelsens regleringsbrev för 2016 framgår att myndigheten ska genomföra en förstudie av vilka insatser eller vilken typ av kunskapsstöd det finns behov av inom socialtjänstens olika verksamhetsområden för hbtq-personer med fokus på individ- och familjeomsorgen. Socialstyrelsen ska också lämna förslag på insatser och kunskapsstöd. Syftet är att höja kunskapen om hbtq-personers villkor och levnadsförhållanden och hur diskriminering kan ta sig uttryck inom socialtjänstens område och därmed öka förtroendet för socialtjänstens insatser genom att säkerställa ett likvärdigt och professionellt bemötande. Uppdraget ska slutredovisas senast den 30 mars 2018.

Nationellt centrum för kvinnofrid och kvinnofridslinjen

Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) driver den nationella stödtelefonen Kvinnofridslinjen. Till Kvinnofridslinjen kan kvinnor som utsatts för hot, våld och sexuella övergrepp ringa för att få stöd och hjälp. Även närstående och personal som möter våldsutsatta kvinnor i sitt yrke kan ringa. Kvinnofridslinjen är öppen dygnet runt och bemannas av kvinnliga socionomer och sjuksköterskor. Samtalet kostar ingenting och syns inte på telefonräkningen. Av Uppsala universitets årsredovisning 2016 framgår att över 31 000 samtal besvarades under 2016.

NCK är ett kunskaps- och resurscentrum vid Uppsala universitet, och verksamheten regleras av regeringen uppdrag till universitetet. I Uppsala universitets regleringsbrev för 2018 anges att universitetet ska bedriva forskning med anknytning till den kliniska verksamheten inom området mäns våld mot kvinnor och att behovet av ny forskning ska analyseras kontinuerligt. Vidare ska universitetet samverka med Akademiska sjukhuset i Uppsala i frågor som rör den kliniska verksamheten inom området, och i detta ingår att stödja driften av den nationella stödtelefonen.

I regleringsbrevet för 2018 anges även att NCK ska ta fram ett uppdaterat kunskapsunderlag om våld i samkönade relationer och annat våld mot hbtq-personer. Fokus i underlaget ska ligga på unga bisexuella kvinnor, transpersoner som utsätts för partnervåld och unga hbtq-personer som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck.

Förstärkt stöd till tjej- och kvinnojourer samt brottsofferjourer för hbtq-personer

Regeringen framhåller i budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 13) att det är viktigt att det civila samhällets organisationer får stöd för att utföra sin verksamhet riktad till dem som utsätts för våld. Vidare redovisas att regeringen avsätter 100 miljoner kronor varje år t.o.m. 2019 för att stärka tjej- och kvinnojourernas arbete. Det anges även att regeringen under 2018 avser att fortsätta stödja de organisationer som arbetar för att utveckla brottsofferverksamhet riktad till homosexuella, bisexuella och transpersoner som utsatts för våld i en nära relation.

I enlighet med förordningen (2015:454) om statsbidrag till kvinno- och tjejjourer är syftet med stödet att bidra till ökad långsiktighet och bättre planeringsförutsättningar för de aktuella jourerna.

Handlingsplan till skydd för barn mot människohandel, exploatering och sexuella övergrepp

Regeringen presenterade i juni 2016 en ny handlingsplan till skydd för barn mot människohandel, exploatering och sexuella övergrepp (skr. 2015/16:192). Syftet med handlingsplanen är att förebygga sådana kränkningar och effektivt skydda barnen, lagföra gärningsmännen samt ge de barn som har utsatts för dessa brott det stöd och skydd som de behöver. Handlingsplanen innehåller flera åtgärder inom dessa områden för perioden 2016–2018. Enligt regeringen ska åtgärderna i genomförandet genomsyras av ett barnrättsperspektiv och ett jämställdhetsperspektiv samt även beakta ett hbtq-perspektiv. Målen för regeringens föreslagna åtgärder är följande:

- att barn inte blir offer för människohandel
- att barn inte utsätts för sexuella övergrepp och exploatering, vare sig i Sverige eller i samband med turism och resande
- att alla barn som har varit offer för människohandel, exploatering eller sexuella övergrepp får det skydd och stöd de behöver
- att främja barns kunskap om sina rättigheter att bli skyddade mot människohandel, exploatering och sexuella övergrepp och öka deras möjligheter att själva motverka sin utsatthet.

Vidare gav regeringen i oktober 2016 Polismyndigheten i uppdrag att identifiera och genomföra åtgärder för att förstärka och utveckla förmågan att upptäcka, utreda, förhindra och förebygga sexualbrott mot barn, utveckla förmågan att identifiera offer och gärningsmän vid dessa brott samt förbättra samverkan inom Polismyndigheten med berörda aktörer nationellt och inom det internationella samarbetet (Ju2016/06827/PO). Identifierade och genomförda åtgärder ska redovisas senast den 15 april 2018.

Av regleringsbrevet för budgetåret 2018 avseende anslag 5:2 framgår att Stiftelsen Allmänna Barnhuset får medel för att ta fram en modell för stöd och

behandling för barn som utsatts för sexuella övergrepp. Projektet ska slutredovisas senast den 1 december 2018.

I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 4) anges att Brottsoffermyndigheten under 2017 satsade särskilt på utbildning och information om barns och ungas utsatthet med fokus på våld i nära relationer.

Barnafrid och barnahus

I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 13) redovisas att Barnafrid – Nationellt kunskapscentrum vid Linköpings universitet sedan 2015 har regeringens uppdrag att samla och sprida kunskap om våld och andra övergrepp mot barn. Barnafrid främjar kunskapsutveckling och stimulerar och stöder samverkan, bl.a. genom att erbjuda tvärprofessionella kurser och utbildningar om barn och trauma och stöd och behandling vid barnmisshandel. Utbildningarna syftar till att stärka beredskapen inom olika professioner att ge stöd, skydd och behandling till våldsutsatta barn. Regeringen stöder årligen Barnafrids verksamhet med 5 miljoner kronor.

Regeringen beslutade den 11 januari 2018 att ge Barnafrid – Nationellt kunskapscentrum i uppdrag att utvärdera barnahusverksamheterna i Sverige (S2018/00212/FST). Utvärderingen ska identifiera såväl goda exempel som eventuella brister i syfte att främja ett kvalitativt och likvärdigt bemötande för brottsutsatta barn, oavsett bostadsort. Uppdraget ska utföras i samråd med Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Socialstyrelsen, Rättsmedicinalverket samt landsting och kommuner. Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2019.

Av beslutet framgår att barnahus är samlingsnamnet på verksamheter där polis, åklagare, socialtjänst och hälso- och sjukvård samverkar i gemensamma lokaler i utredningsprocessen vid misstanke om vålds- eller sexualbrott mot barn. Syftet är att tillförsäkra barnen rättstrygghet, gott bemötande, stöd och skydd samt vid behov kris- och behandlingsinsatser. Vidare eftersträvas att de underlag som ligger till grund för såväl rättsprocessen som bedömningar av behovet av fortsatta insatser förbättras. Utvecklingen av barnahusverksamheten i Sverige har varit snabb, och i dag finns över 30 verksamheter, jämfört med 6 verksamheter 2006.

Ett stärkt barnrättsperspektiv i skyddat boende

Regeringen beslutade i november 2016 att ge en särskild utredare i uppdrag att föreslå åtgärder för att stärka barnrättsperspektivet för barn som vistas i skyddade boenden tillsammans med en av vårdnadshavarna (dir. 2016:99). I uppdraget ingick även att förtydliga samhällets och enskilda aktörers respektive ansvar för barnen under tiden i boendet. Utredningen överlämnade i december 2017 betänkandet Ett fönster av möjligheter – stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende (SOU 2017:112).

Utredningen föreslår bl.a. följande:

- Skyddat boende ska regleras i socialtjänstlagen.
- Socialnämnden ska noga följa vården av de barn och unga som vistas där och säkerställa barnets rätt till skolgång och hälso- och sjukvård.
- Det ska finnas kvalitetskrav för skyddade boenden med krav på verksamheten om kompetens och bemanning, och boendena ska vara tillståndspliktiga.
- Skyddade boenden som ska ta emot barn ska begära registerkontroll inför anställning.

Betänkandet bereds inom Regeringskansliet.

Prostitution

Socialstyrelsen har i sitt regleringsbrev för 2018 fått i uppdrag att kartlägga vilka verksamheter inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården som har behov av kompetensinsatser för att bättre identifiera behoven hos kvinnor och män i prostitution och deras behov av skydd och stöd. Inom ramen för uppdraget ska även kompetens när det gäller hbtq-personer som köper och säljer sexuella tjänster uppmärksammas. Vidare framgår att utbildningsmaterial som tagits fram för vägledning till berörda yrkesgrupper ska spridas, t.ex. genom webbplatsen kunskapsguiden.se. Socialstyrelsen ska vid genomförandet av uppdraget samråda med Jämställdhetsmyndigheten, och uppdraget ska redovisas senast den 30 november 2018.

Handlingsplan mot prostitution och människohandel

Regeringen beslutade i februari 2018 en handlingsplan mot prostitution och människohandel. Syftet med handlingsplanen är att förebygga och motverka prostitution och människohandel för alla ändamål samt att bidra till ett bättre skydd och stöd för personer som är utsatta för människohandel. Målet med handlingsplanen är att den ska bidra till ett mer effektivt, strategiskt och målinriktat arbete mot prostitution och människohandel. Handlingsplanen ska vidare bidra till genomförandet av de mål som regeringen har satt upp inom området. Här avses bl.a. det övergripande jämställdhetspolitiska målet om att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv samt delmålet om att mäns våld mot kvinnor ska upphöra och att kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet. Att förebygga och bekämpa människohandel, inklusive efterfrågan av köp av sexuella tjänster, är en prioriterad fråga för regeringen.

Återfallsförebyggande insatser för män som utsätter närstående för våld

Regeringen beslutade i mars 2017 att ge en särskild utredare i uppdrag att se över förekomsten och erfarenheter av återfallsförebyggande insatser riktade till män som inte är frihetsberövade och som har utsatt kvinnor, barn eller andra närstående för våld (dir. 2017:26). Utredaren ska analysera effekterna

av sådana insatser och föreslå hur det återfallsförebyggande arbetet med våldsutövare kan utvecklas och stärkas. Utgångspunkten ska vara att återfallsförebyggande insatser ska ges så tidigt som möjligt. Syftet är att öka förutsättningarna att nå det jämställdhetspolitiska delmålet att mäns våld mot kvinnor ska upphöra genom att insatser för våldsutövare utvecklas och stärks. Uppdraget ska redovisas senast den 1 juni 2018.

Av Socialstyrelsens regleringsbrev för 2018 framgår att myndigheten får använda 4 000 000 kronor för att med utgångspunkt i Länsstyrelsen i Stockholms läns förslag (rapport 2017:6 Nationell telefonlinje för våldsutövare, en utredning av utövare) stödja utvecklingen av en pilotverksamhet med en stödtelefon för icke frihetsberövade män som har utövat eller riskerar att utöva våld mot närstående. I genomförandet av uppdraget ska Socialstyrelsen samråda med Länsstyrelsen i Stockholms län. En delredovisning ska lämnas senast den 30 september 2018, och uppdraget ska slutredovisas senast den 30 december 2020.

Tidigare behandling

Arbetsmarknadsutskottet

Motionsyrkanden om den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor behandlades av arbetsmarknadsutskottet i betänkande 2016/17:AU5 Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid m.m. Arbetsmarknadsutskottet anförde bl.a. följande.

Sammanfattningsvis välkomnar utskottet den samlade nationella strategi för perioden 2017–2026 som regeringen presenterar i skrivelsen. Utskottet anser att den inriktning och det åtgärdsprogram som regeringen beskriver för att nå målsättningarna i strategin är ambitiöst och väl ägnat att bidra till att uppnå det jämställdhetspolitiska delmålet att mäns våld mot kvinnor ska upphöra och att kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet. Enligt utskottet har regeringen en gedigen politik på området, och det finns inte skäl för något initiativ från riksdagens sida. Med hänvisning till den strategi som regeringen presenterat och med det som i övrigt anförts ovan avstyrker utskottet samtliga motionsyrkanden.

Riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2016/17:150).

Justitieutskottet

Ett motionsyrkande om stöd till kvinnor via relationsvårdscentrum behandlades av justitieutskottet i betänkande 2015/16:JuU22 Våldsbrott och brottsoffer. Utskottet fann med anledning av den förstärkning som regeringen hade gett till kvinnojourernas verksamhet att det inte var nödvändigt med något initiativ från utskottets sida. Riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2015/16:190).

Socialutskottet

Motionsyrkanden om våld i nära relationer behandlades av socialutskottet senast i betänkande 2015/16:SoU6 Socialtjänstfrågor. Utskottet avstyrkte motionsyrkandena, och riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2015/16:177).

Utskottets ställningstagande

Övergripande frågor om våld i nära relationer

Av redovisningen ovan framgår att regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att inom bl.a. socialtjänsten stödja genomförandet och uppföljningen av den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Utskottet konstaterar att uppdraget, i enlighet med den nationella strategin, även omfattar hbtq-personer och våld i samkönade relationer. Vidare noterar utskottet att Socialstyrelsen har fått i uppdrag att ge nationellt kompetensstöd och fördela 109 miljoner kronor årligen i utvecklingsmedel till kommuner, landsting och ideella föreningar under 2016–2018 för att kvalitetsutveckla arbete mot våld i nära relationer.

Mot denna bakgrund och det arbete som i övrigt pågår på området anser utskottet att motionerna 2016/17:954 (S) yrkandena 3 och 4, 2016/17:3146 (M) yrkande 8, 2017/18:3215 (M) yrkande 8 och 2017/18:3595 (V) yrkande 8 kan avstyrkas. Även motion 2017/18:1125 (S) avstyrks.

Samverkan mellan myndigheter

I fråga om samverkan mellan myndigheterna noterar utskottet att Länsstyrelsen i Stockholms län bedömer att samarbetet och samverkan mellan länsstyrelserna när det gäller bl.a. insatser för att motverka mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck har ökat och successivt stärkts under de senaste åren. Utskottet är inte berett att föreslå något initiativ från riksdagen med anledning av motionerna 2017/18:43 (KD) och 2017/18:3736 (M) yrkande 10. Motionerna avstyrks.

Relationsvåldscentrum och Kvinnofridslinjen

Utskottet delar regeringens bedömning att det är viktigt att det civila samhällets organisationer får stöd för att utföra sin verksamhet riktad till dem som utsätts för våld. Utskottet noterar även att regeringen i budgetpropositionen för 2018 avsatt 100 miljoner kronor årligen t.o.m. 2019 för att stärka tjej- och kvinnojourernas arbete. Vidare konstaterar utskottet att Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK), som är ett kunskaps- och resurscentrum vid Uppsala universitet, driver den nationella stödtelefonen Kvinnofridslinjen. NCK ska bedriva forskning med anknytning till den kliniska verksamheten inom området mäns våld mot kvinnor och kontinuerligt analysera behovet av ny forskning.

Med det anförda finner utskottet inte skäl att vidta någon åtgärd med anledning av motionerna 2016/17:392 (M) yrkande 1, 2016/17:3078 (M) yrkande 20, 2017/18:478 (S) och 2017/18:2836 (M) yrkande 1. Motionerna avstyrks.

Utskottet är inte heller berett att föreslå någon åtgärd med anledning av motionerna 2016/17:3474 (L) yrkande 17 och 2017/18:3584 (L) yrkande 14. Även dessa motioner avstyrks.

Stöd till barn och unga

Utskottet konstaterar att socialnämnden ansvarar för att både ett barn som har utsatts för brott och ett barn som har bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående får det stöd och den hjälp som han eller hon behöver. Vidare framgår det av redovisningen ovan att flera initiativ tagits på området, vilket är mycket positivt. Utskottet noterar särskilt regeringens handlingsplan till skydd för barn mot människohandel, exploatering och sexuella övergrepp, som bl.a. syftar till att ge de barn som utsatts för dessa brott det stöd och skydd som de behöver. Det kan även nämnas att Stiftelsen Allmänna Barnhuset har fått medel för att ta fram en modell för stöd och behandling för barn som utsatts för sexuella övergrepp. Mot denna bakgrund är utskottet inte berett att föreslå någon åtgärd med anledning av motion 2016/17:865 (C) yrkande 13. Även motion 2017/18:1848 (L) yrkande 14 avstyrks.

Vidare konstaterar utskottet att Utredningen om ett stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende nyligen har lämnat sitt betänkande. Betänkandet bereds inom Regeringskansliet. Utskottet anser därmed att motion 2016/17:3474 (L) yrkande 16 bör avslås av riksdagen i avvaktan på resultatet av det arbete som pågår.

Stöd till kvinnor som befinner sig i prostitution

Utskottet konstaterar att Socialstyrelsen har fått i uppdrag att kartlägga vilka verksamheter inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården som har behov av kompetensinsatser för att bättre identifiera behoven hos kvinnor och män i prostitution, t.ex. deras behov av skydd och stöd. Utskottet finner för närvarande inte skäl att föreslå någon åtgärd med anledning av motionerna 2016/17:3037 (C) yrkande 42 och 2017/18:3789 (C) yrkande 42. Motionerna avstyrks.

Stöd till potentiella våldsutövare

Utskottet delar regeringens bedömning att ett viktigt område för att mäns våld mot kvinnor ska upphöra är att utveckla och stärka insatserna för våldsutövare och socialnämndens ansvar för denna målgrupp. Av redovisningen ovan framgår bl.a. att Socialstyrelsen har fått i uppdrag att stödja utvecklingen av en pilotverksamhet med en stödtelefon för män som utövat eller riskerar att utöva våld mot närstående. Vidare konstaterar utskottet att en särskild utredare ska föreslå hur det återfallsförebyggande arbetet i fråga om våldsutövare kan

utvecklas och stärkas. Med hänsyn till det anförda anser utskottet att motionerna 2016/17:3474 (L) yrkandena 18 och 19 och 2017/18:3584 (L) yrkande 15 kan lämnas utan vidare åtgärd i avvaktan på resultatet av det arbete som pågår. Motionerna avstyrks.

Utsatta EU-medborgare

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bistånd till utsatta EU-medborgare, nationell samordning och samarbetet på EU-nivå.
Jämför reservation 70 (M, SD), 71 (M), 72 (L) och 73 (KD).

Motionerna

Bistånd till utsatta EU-medborgare

I partimotion 2016/17:3371 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 30 föreslås ett tillkännagivande om att vuxna EU-medborgare som har vistats en kortare tid i Sverige och saknar en självständig uppehållsrätt som huvudregel inte ska ha rätt till bistånd av kommunen. I kommittémotion 2017/18:3178 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 38 och motion 2016/17:2426 av Linus Bylund och Kent Ekeröth (båda SD) finns liknande förslag.

I motion 2017/18:3555 av Kent Ekeröth (SD) föreslås ett tillkännagivande om att förhindra, eller kraftigt begränsa, kommunens användning och upplåtelse av offentliga resurser för EU-migranter.

Riktlinjer för nationell samordning av insatser

I kommittémotion 2016/17:3229 av Beatrice Ask m.fl. (M) yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om tydliga riktlinjer för fortsatt samordning av insatser som rör utsatta EU-migranter och tiggeri. I motionen anförts att det är viktigt att kommunerna och andra myndigheter samordnar sina insatser gentemot utsatta EU-migranter och tiggeri.

Sveriges samarbete med andra EU-länder

I partimotion 2017/18:3194 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 12 föreslås ett tillkännagivande om samarbete om tiggeri. Enligt motionärerna måste tiggerifrågan tas upp på EU-nivå så att samtliga länder i unionen tar ansvar för sina medborgares rättigheter. Vidare anförts att kommissionen omedelbart bör inrätta en expertgrupp som ser till att de EU-medel som exempelvis Rumänien får utnyttjas och når fram till landets fattiga.

I partimotion 2017/18:3569 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 62 föreslås ett tillkännagivande om ett fortsatt arbete med att sätta press på EU-länder vars medborgare kränks, diskrimineras och lever i varaktigt utanförskap.

I kommittémotion 2017/18:2814 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om fler insatser från svensk sida för att tillsammans med andra EU-länder trycka på så att hemländerna tar emot och tar hand om sina unga medborgare.

EU:s socialfond

I kommittémotion 2016/17:3212 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att pengar ur EU:s socialfond ska kunna ges direkt till ideella organisationer som arbetar med romer i Rumänien och Bulgarien. Ett likalydande förslag finns i kommittémotion 2017/18:3828 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 2.

Gällande rätt

Socialtjänstlagen

Enligt 2 kap. 1 § SoL svarar varje kommun för socialtjänsten inom sitt område och har det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver.

Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har enligt 4 kap. 1 § SoL rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt. Den som inte kan försörja sig men som kan arbeta har rätt till försörjningsstöd om han eller hon står till arbetsmarknadens förfogande. Vidare har den enskilde om det finns godtagbara skäl rätt till försörjningsstöd även om han eller hon inte står till arbetsmarknadens förfogande. Det anges att den enskilde genom biståndet ska tillförsäkras en skälig levnadsnivå och att biståndet ska utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv.

Av 3 kap. 1 § SoL framgår att socialnämnden har till uppgift att bl.a. genom uppsökande verksamhet och på annat sätt främja förutsättningarna för goda levnadsförhållanden och svara för omsorg och service, upplysningar, råd, stöd och vård, ekonomisk hjälp och annat bistånd till familjer och enskilda som behöver det. Socialnämnden ska enligt 3 kap. 4 § SoL i den uppsökande verksamheten upplysa om socialtjänsten och erbjuda grupper och enskilda sin hjälp.

Enligt 5 kap. 1 § SoL ska socialnämnden bl.a. verka för att barn och unga växer upp under trygga och goda förhållanden, bedriva uppsökande verksamhet och annat förebyggande arbete för att förhindra att barn och unga far illa och uppmärksamma och verka för att barn och unga inte vistas i miljöer som är skadliga för dem.

Socialstyrelsens vägledning för socialtjänsten i arbetet med EU/EES-medborgare

Socialstyrelsen har på regeringens uppdrag utvecklat stödet för socialtjänsten i mötet med EU/EES-medborgare som vistas i Sverige utan uppehållsrätt:

Socialstyrelsen publicerade i april 2017 en vägledning i syfte att bidra till ett rättssäkert och likvärdigt förhållningssätt och stöd i hela landet, Vägledning för socialtjänsten i arbetet med EU/EES-medborgare (Socialstyrelsen 2017). Vägledningen innehåller information om EU/EES-medborgares rätt till socialt bistånd, socialtjänstens möjligheter och ansvar i mötet med EU/EES-medborgare i utsatta förhållanden och ansvaret för barn och unga.

Av Socialstyrelsens vägledning framgår att den fria rörligheten inom EU/EES har inneburit att socialtjänsten vid handläggning av ärenden och utformning av insatser måste bedöma på vilken laglig grund den enskilde vistas i Sverige. För att ha rätt till socialt bistånd som inte är akut krävs som regel att EU/EES-medborgare kan visa att de har uppehållstillstånd eller uppehållsrätt i landet.

Vidare konstateras att EU-rättens likabehandlingsprincip innebär att en EU/EES-medborgare som bedömts ha uppehållsrätt i Sverige har rätt till bistånd på samma villkor som svenska medborgare. Principen om likabehandling innebär dock även att socialtjänsten kan ställa samma krav på biståndssökande EU/EES-medborgare som på svenska medborgare, exempelvis vad gäller skyldigheten att efter förmåga bidra till sin egen försörjning och vara arbetssökande.

Det framgår även att EU/EES-medborgare som bedöms sakna uppehållsrätt i Sverige, t.ex. personer som sökt sig till Sverige utan att ha realistiska möjligheter att göra sig gällande på den svenska arbetsmarknaden och som måste titta för att klara sin försörjning, bara har rätt till bistånd för att avhjälpa en akut nödsituation. Om ansökan om bistånd involverar barn ska, i enlighet med barnkonventionen och 1 kap. 2 § SoL, principen om barnets bästa beaktas vid bedömningen.

Kompletterande uppgifter

Nationellt arbete för samverkan och samordning

Regeringen gav i april 2016 Länsstyrelsen i Stockholms län i uppdrag att under 2016–2017 utveckla samverkan och samordna det arbete som bedrivs när det gäller medborgare inom EU/EES som vistas tillfälligt i Sverige utan uppehållsrätt (S2016/02758/FST). Uppdraget innebar att

- stärka samverkan och samordningen mellan statliga myndigheter, kommuner, det civila samhället och andra relevanta aktörer som möter målgruppen
- utarbeta metodstöd och genomföra kompetensutvecklingsinsatser riktade till de samverkande aktörerna
- inrätta en rådgivande servicefunktion riktad till kommuner och andra aktörer i frågor om hur arbetet och samverkan kan bedrivas på ett ändamålsenligt och likformigt sätt.

Länsstyrelsen i Stockholms län har tillsatt en samordnare för uppdraget och lanserade våren 2017 webbplatsen eumedborgareisverige.se. Webbplatsen är

en gemensam plattform mellan flera myndigheter och representanter för SKL och innehåller information om relevant lagstiftning och om rättigheter för och stöd till EU-medborgare som befinner sig i Sverige. Webbplatsen syftar till att stärka samverkan och bidra till ett rättssäkert och mer likvärdigt arbetssätt i landet.

Regeringen beslutade i oktober 2017 att förlänga uppdraget till Länsstyrelsen i Stockholms län. Länsstyrelsen ska fortsätta att utveckla samverkan och samordna arbetet mellan statliga myndigheter, kommuner och det civila samhället i fråga om utsatta EU/EES-medborgare under 2018–2019. En ny del i uppdraget är att länsstyrelsen även ska främja och underlätta samverkan på lokal nivå mellan Sverige och hemländerna genom att upprätta kontaktnät och genom att ge information och rådgivning. Regeringens förhoppning är att denna samverkan kan bidra till alternativa, mer långsiktiga lösningar på hemorten för utsatta EU-medborgare. Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 januari 2020.

Vidare framgår av länsstyrelsernas regleringsbrev för 2018 att alla länsstyrelser ska medverka i Länsstyrelsen i Stockholm läns uppdrag om nationell samordning när det gäller utsatta EU/EES-medborgare. Alla länsstyrelser ska bidra med lägesbilder om utsatta EU/EES-medborgare som vistas inom ansvarsområdet. Lägesbilderna ska sammanställas minst två gånger varje år och ska innehålla övergripande uppgifter om förekomst, befintliga samverkansstrukturer i regionen samt målgruppens ursprung. Länsstyrelserna ska även genomföra kompetensutvecklingsinsatser riktade mot relevanta aktörer genom spridning av ett nationellt metodstöd. Insatserna ska göras i samverkan med den nationella samordningen av uppdraget, myndigheter, kommuner, vårdgivare och det civila samhället. Uppdraget ska redovisas av Länsstyrelsen i Stockholms län senast den 31 januari 2019.

I svaret på en skriftlig fråga om människohandel i Sverige (fr. 2017/18:416) anförde statsrådet Morgan Johansson bl.a. följande.

När det gäller frågan om tiggeri i allmänhet har regeringen vidtagit ett antal åtgärder med det långsiktiga målet att ingen ska behöva tigga i Sverige. Lösningen på sikt finns i de utsatta EU-medborgarnas hemländer, där ändringar måste till på strukturell nivå. Regeringen arbetar på flera parallella spår både i Sverige, på EU-nivå och i hemländerna. Regeringens åtgärder innebär en ökad samverkan med Rumänien och Bulgarien, tydligare regler i Sverige och ett nära samarbete med civilsamhällesorganisationer.

Sverige samverkar med Rumänien och Bulgarien

I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 9) framhålls att Sverige har samarbetsavtal med Rumänien och Bulgarien på områdena jämställdhet, barnrätt och social välfärd. Avtalen syftar till att utbyta erfarenheter och goda exempel mellan länderna och underlätta samarbete mellan frivilligorganisationer i respektive land. Enligt regeringen har avtalen lett till ett gott samtalsklimat och stärkt Sveriges relationer med länderna och fungerar som

en plattform för samtal om utsatta EU-medborgare. Målsättningen framöver är att fortsätta att konkretisera samarbete genom arbetsplaner.

Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt (Fead)

EU har inrättat en europeisk fond för att ge stöd till de personer som har det sämst ställt (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 223/2014 av den 11 mars 2014 om fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt). Fonden ska främja den sociala sammanhållningen, förbättra social delaktighet och därmed i slutändan bidra till målet att utrota fattigdomen i unionen genom att bidra till att uppnå Europa 2020-strategins mål att antalet personer som riskerar fattigdom och social utestängning ska minska med minst 20 miljoner, samtidigt som fonden ska komplettera strukturfonderna. Fonden omfattar ca 3,8 miljarder euro under perioden 2014–2020.

Sverige har, i likhet med EU:s övriga medlemsländer, utformat ett nationellt program för att förvalta fonden nationellt. Kommissionen godkände Sveriges operativa program för fonden i februari 2015.

I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 9) redovisas att fonden i Sverige omfattar ca 13 miljoner kronor årligen under 2014–2020. Målgruppen för insatserna i Sverige är socialt och ekonomiskt utsatta EU/EES-medborgare som vistas tillfälligt i Sverige. Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet) är förvaltande myndighet för det svenska programmet. Fem projekt har fått medel för perioden 2015–2018, varav två har fokus på preventiv hälsa och tre erbjuder samhällsinformation.

Europeiska socialfonden

Europeiska socialfonden (ESF) är EU:s viktigaste verktyg för att främja sysselsättning och social delaktighet (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1304/2013 av den 17 december 2013 om Europeiska socialfonden och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1081/2006). Socialfondens strategi och budget förhandlas fram och beslutas av EU:s medlemsländer, Europaparlamentet och kommissionen. Därefter tas en s.k. partnerskapsöverenskommelse fram mellan medlemslandet och kommissionen. Partnerskapsöverenskommelsen är ett strategiskt dokument som syftar till att effektivisera genomförandet av programmen och som beskriver hur medlemsstaten planerar att använda EU-medel inom fonden under programperioden 2014–2020.

Tidigare behandling

Socialutskottet

Motionsyrkanden om utsatta EU-medborgare behandlades senast av utskottet i betänkande 2015/16:SoU6 Socialtjänstfrågor. Utskottet avstyrkte motionsyrkandena, och riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2015/16:177).

Utskottets ställningstagande

Bistånd till utsatta EU-medborgare

Varje kommun svarar för socialtjänsten inom sitt område och har det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver. I fråga om bistånd till EU-medborgare som saknar uppehållsrätt konstaterar utskottet att den nuvarande regleringen medger rätt till bistånd för att avhjälpa en akut nödsituation. Utskottet noterar även att Socialstyrelsen har utarbetat en vägledning för socialtjänstens arbete med EU/EES-medborgare i syfte att bidra till ett rättssäkert och likvärdigt förhållningssätt och stöd i hela landet.

Mot denna bakgrund finner utskottet inte skäl att nu föreslå någon åtgärd med anledning av motionerna 2016/17:2426 (SD), 2016/17:3371 (M) yrkande 30 och 2017/18:3178 (M) yrkande 38. Motionerna avstyrks. Även motion 2017/18:3555 (SD) avstyrks.

Nationell samordning och samarbetet på EU-nivå

Av redovisningen ovan framgår att Länsstyrelsen i Stockholms län sedan 2016 har haft uppdraget att samordna det nationella arbete som bedrivs när det gäller utsatta EU/EES-medborgare. Utskottet konstaterar även att länsstyrelsen nu fått i uppdrag att fortsätta detta arbete under 2018 och 2019. Uppdraget innebär bl.a. att stärka samordningen mellan myndigheter och kommuner och att utarbeta ett metodstöd på området.

Med det anförda anser utskottet att ett initiativ från riksdagen inte är nödvändigt med anledning av motion 2016/17:3229 (M) yrkande 5. Motionen avstyrks.

Vidare noterar utskottet att Länsstyrelsen i Stockholms län även ska främja och underlätta samverkan på lokal nivå mellan Sverige och hemländerna. Det kan också nämnas att Sverige har samarbetsavtal med Rumänien och Bulgarien, vilket är positivt. Sammanfattningsvis välkomnar utskottet det arbete som pågår både i Sverige, på EU-nivå och i hemländerna. I övrigt finner utskottet inte skäl att nu föreslå någon åtgärd med anledning av motionerna 2017/18:2814 (L) yrkande 4, 2017/18:3194 (L) yrkande 12 och 2017/18:3569 (M) yrkande 62. Motionerna avstyrks.

Utskottet är inte berett att föreslå någon åtgärd med anledning av motionerna 2016/17:3212 (KD) yrkande 2 och 2017/18:3828 (KD) yrkande 2 om EU:s socialfond. Motionerna avstyrks.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden som rör samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden.

Jämför särskilt yttrande 2 (M), 3 (SD), 4 (C), 5 (V), 6 (L) och 7 (KD).

Utskottets ställningstagande

De motionsyrkanden som tas upp i bilaga 2 rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden i betänkandena 2014/15:SoU1 Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, 2014/15:SoU10 Socialtjänst- och barnfrågor, 2015/16:SoU1 Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, 2015/16:SoU5 Stödboende – en ny placeringsform för barn och unga, 2015/16:SoU6 Socialtjänstfrågor, 2015/16:SoU8 En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2016–2020, 2015/16:SoU12 Arbetslöshet och ekonomiskt bistånd, 2015/16:SoU18 Ensamkommande barn, 2016/17:SoU7 Folkhälsofrågor, 2016/17:SoU9 Äldrefrågor, 2016/17:SoU11 Trygg och säker vård för barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet, 2016/17:SoU13 Samverkan om vård, stöd och behandling mot spelmissbruk och 2017/18:SoU1 Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg.

Riksdagen avslag yrkandena i enlighet med utskottets förslag. Utskottet ser ingen anledning att nu göra en annan bedömning när det gäller de väckta förslagen och avstyrker därför motionsyrkandena.

Reservationer

1. Utveckling och förbättring av socialtjänstens arbete, punkt 1 (V)

av Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 1–3, 6, 7, 9, 11, 13, 15, 20 och 26 samt

avslår motionerna

2016/17:1215 av Lotta Olsson (M) och

2016/17:2741 av Patrik Lundqvist (S).

Ställningstagande

Min utgångspunkt är att sociala problem skapas av sociala orättvisor. Sociala problem är kopplade till hur samhället ser ut och åtgärdas därför bäst med lösningar på en samhällelig nivå.

I socialtjänstlagen beskrivs de mål som socialtjänsten ska arbeta mot. Jag anser att det bör tas fram en handlingsplan som preciserar hur socialtjänstlagens mål om att främja människors ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktiva deltagande i samhällslivet ska uppfyllas och bli vägledande i socialtjänstens arbete. En handlingsplan för hur socialtjänsten ska kunna arbeta mer förebyggande och delta i samhällsplaneringen bör också tas fram. Detsamma gäller hur socialtjänsten ska arbeta mer forskningsförankrat.

Jag anser att den princip om en helhetssyn som finns i socialtjänstlagen behöver tydliggöras så att den blir mer styrande i socialtjänstens arbete. Möjligheten att införa lex realia, en skyldighet och rättighet för socialarbetaren att uttrycka sin professionella bedömning, bör också utredas enligt min mening. Detta skulle tydliggöra det politiska ansvaret.

För att kunna göra en jämlikhetsanalys av socialtjänsten anser jag att det bör utredas hur nationell statistik för detta ändamål kan tas fram.

Vidare anser jag att det behöver utredas hur människors behov av stöd i myndighetskontakter och i socialrättsliga frågor kan tillgodoses för att förbättra rättssäkerheten, hur trösklarna för att få hjälp genom socialtjänsten kan bli lägre genom nya organisationsformer för en första linjens socialtjänst, dvs.

stödinsatser utan myndighetsutövning via öppna mottagningar i samverkan med landstinget, hur rättssäkerheten för den enskilde och socialtjänstens arbete påverkas av att privata konsulter tas in för utredning huruvida det s.k. arbetsvillkoret överensstämmer med socialtjänstlagens intention samt om principen om kommunens yttersta ansvar kan följas.

Slutligen anser jag att det bör utredas hur en ökad individuell bedömning kan göras inom socialtjänstens arbete med ekonomiskt bistånd.

Regeringen bör utreda samtliga dessa frågor och återkomma med förslag.

2. Förbättrad tillsyn och granskning, punkt 2 (M, SD, V)

av Katarina Brännström (M), Amir Adan (M), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Ann-Britt Åsebol (M), Lena Asplund (M), Christina Östberg (SD) och Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:3221 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkande 10 och

2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 10 och

avslår motionerna

2017/18:3001 av Jesper Skalberg Karlsson (M) och

2017/18:3750 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkandena 123 och 124.

Ställningstagande

Vi anser att det är viktigt att människor har någonstans att vända sig om de har blivit felbehandlade av myndighetsutövande instanser inom socialtjänsten. Det är därför enligt vår mening viktigt att det finns en fungerande tillsyn och uppföljning av socialtjänsten.

Regeringen bör utreda hur tillsynen och uppföljningen av socialtjänsten kan förbättras och återkomma med förslag.

3. Förbättrad tillsyn och granskning, punkt 2 (KD)

av Emma Henriksson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2017/18:3001 av Jesper Skalberg Karlsson (M) och
2017/18:3750 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkandena 123 och 124 samt
avslår motionerna
2016/17:3221 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkande 10 och
2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 10.

Ställningstagande

Syftet med tillståndsplikt för verksamhet som kommunen genom avtal har överlämnat till en enskild att utföra är att uppnå hög kvalitet. I de fall verksamheter återgår till kommunal regi till följd av att tillståndsplikt inte omfattar de kommunala verksamheterna anser jag att IVO bör ges ett särskilt uppdrag att granska dessa verksamheter särskilt efter övergången, detta för att säkerställa att kommunerna i samband med återgången inte erbjuder boende och medarbetare en verksamhet som inte uppfyller IVO:s krav.

Jag konstaterar att de långa handläggningstiderna för att få tillstånd av IVO utgör ett hinder för en privat aktör att starta egen omsorgsverksamhet. Jag anser därför att en översyn snarast bör göras för att överväga möjligheten att införa ett förenklat tillståndsförfarande för de aktörer som redan bedriver annan verksamhet som beviljats tillstånd av IVO.

Regeringen bör utreda detta och återkomma med förslag.

4. Tilläggsdirektiv till utredningen Framtidens socialtjänst, punkt 3 (SD)

av Carina Ståhl Herrstedt (SD) och Christina Östberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:2935 av Gunilla Nordgren och Eva Lohman (båda M) och
avslår motion
2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 4 och 18.

Ställningstagande

Vi konstaterar att regeringen har tillsatt utredningen Framtidens socialtjänst som ska se över socialtjänstlagen i ett brett perspektiv. I direktiven saknas emellertid frågan om hur äldres rättigheter i socialtjänstlagen ska kunna stärkas.

Vi anser därför att regeringen bör undersöka möjligheten att ge utredningen tilläggsdirektiv i denna fråga.

5. Tilläggsdirektiv till utredningen Framtidens socialtjänst, punkt 3 (V)

av Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 4 och 18 samt avslår motion

2017/18:2935 av Gunilla Nordgren och Eva Lohman (båda M).

Ställningstagande

Jag konstaterar att regeringen har tillsatt utredningen Framtidens socialtjänst som ska se över socialtjänstlagen i ett brett perspektiv. Jag menar att översynen bör vara parlamentarisk och att kravet på att förslagen inte får medföra några kostnader bör tas bort.

Jag anser att regeringen bör utreda möjligheten att ge utredningen tilläggsdirektiv så att frågan om ekonomiskt bistånd kommer att ingå i översynen av socialtjänstlagen.

Regeringen bör utreda dessa frågor och återkomma till riksdagen.

6. Digitalisering av socialtjänsten, punkt 5 (M)

av Katarina Brännström (M), Amir Adan (M), Ann-Britt Åsebol (M) och Lena Asplund (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:3221 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkande 6 och

2017/18:3421 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkandena 81–83 och bifaller delvis motion

2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 17.

Ställningstagande

Vi anser att en del av socialtjänstens verksamheter har möjlighet att mer metodiskt använda sig av digitaliseringens utveckling. I detta sammanhang vill vi hänvisa till ett projekt som är ett samarbete mellan bl.a. Lunds universitet och Helsingborgs stad. Syftet med projektet är att undersöka och analysera möjligheterna för en delvis digitaliserad socialtjänst. Detta är ett exempel på möjligheterna att våga pröva nya former inom socialtjänsten där man kan möta människor som är vana vid att ha många av sina kontakter delvis via sociala medier.

Digitaliseringens virtuella kommunikation kan emellertid enligt vår mening aldrig ersätta det mänskliga mötet. Däremot kan exempelvis en ökad digitalisering bl.a. leda till att många klienter kan kommunicera med sin socialsekreterare i realtid och själva vara den som bokar tider, väljer lämpligt digitalt forum och tar del av dokumentation. Den som behöver socialtjänstens hjälp och stöd kan därmed bli mer aktiv i sin egen vård och behandling.

Vi föreslår att regeringen ger Myndigheten för delaktighet, E-hälsomyndigheten och Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram en sammanhållen digital struktur i socialtjänsten. Vi föreslår vidare att det sätts upp nationella mål för digitalisering av socialtjänsten i hela landet.

Slutligen anser vi att Socialstyrelsen bör få i uppdrag att genomföra utvecklingsprojekt för att mäta effekterna av att införa digital teknik inom socialtjänsten.

Regeringen bör ta fram förslag om detta och återkomma till riksdagen.

7. Digitalisering av socialtjänsten, punkt 5 (V)

av Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 17,
bifaller delvis motionerna

2016/17:3221 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkande 6 och

2017/18:3421 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkandena 81 och 83 samt
avslår motion

2017/18:3421 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkande 82.

Ställningstagande

Medarbetarna i socialtjänsten och sociala verksamheter lägger över hälften av sin arbetstid på dokumentation och administrativt arbete. It-stöd och it-system ska underlätta arbetet. Personalen i socialtjänsten behöver därför enligt min mening tillgång till modern teknik som underlättar arbetet och gör det så effektivt som möjligt.

Jag anser att regeringen bör ge lämplig myndighet i uppdrag att utvärdera och ge förslag på hur socialtjänstens arbetsverktyg och teknik kan förbättras, samt ansvar för att sprida förslagen bland kommunerna.

Regeringen bör ta fram förslag om detta och återkomma till riksdagen.

8. Ökad samverkan mellan socialtjänst, skola, polis, vård och ideell sektor, punkt 6 (M, SD)

av Katarina Brännström (M), Amir Adan (M), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Ann-Britt Åsebol (M), Lena Asplund (M) och Christina Östberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3221 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkande 14.

Ställningstagande

Vi anser att det i praktiken är otydligt vem som bär ansvaret för vad när det gäller barn och unga och myndighetsutövning. Samverkan mellan skola, hälso- och sjukvård och socialtjänst är långt ifrån alltid väl utvecklad och fungerande. Det behövs därför enligt vår mening en ökad samverkan och samarbete mellan skola, socialtjänst, polis och hälso- och sjukvården i syfte att inget barns ärende och sak ska falla mellan stolarna på grund av att olika myndigheter har olika ansvar och skyldigheter. Vi vill också att det skapas en tydligare och bättre arbetsfördelning mellan politik och profession inom socialtjänsten. Det kan i sin tur bidra till att skapa förutsättningar för höjd kvalitet genom en tydligare ansvarsfördelning.

Regeringen bör ta fram förslag om detta och återkomma till riksdagen.

9. Uppdrag om socialtjänstens samverkan, punkt 7 (SD, C, V)

av Anders W Jonsson (C), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Christina Östberg (SD) och Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:2964 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 4,

2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 5 och

2017/18:3763 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 4 och avslår motionerna

2017/18:3069 av Olof Lavesson m.fl. (M) yrkandena 1 och 2 samt

2017/18:3421 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkandena 72 och 73.

Ställningstagande

Vi anser att alla hinder för kommuner att samarbeta över kommungränserna om den sociala barn- och ungdomsvården bör undanröjas. Inte minst för små kommuner är det helt avgörande för att kunna säkra kompetens och uppnå hög kvalitet.

Regeringen bör utreda detta och återkomma till riksdagen.

10. Uppdrag om socialtjänstens samverkan, punkt 7 (M)

av Katarina Brännström (M), Amir Adan (M), Ann-Britt Åsebol (M) och Lena Asplund (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2017/18:3069 av Olof Lavesson m.fl. (M) yrkandena 1 och 2 samt

2017/18:3421 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkandena 72 och 73 samt

avslår motionerna

2016/17:2964 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 4,

2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 5 och

2017/18:3763 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 4.

Ställningstagande

För att mer samarbete ska kunna bedrivas mellan socialtjänst, skola, vård, psykiatri, polis och ideell sektor menar vi att det krävs ett annat förhållnings-sätt än i dag. Vi föreslår därför att Socialstyrelsen ska få i uppdrag att utveckla metoder för mer strukturerat och metodiskt samarbete mellan socialtjänsten och andra aktörer i offentliga samhällsfunktioner. Socialstyrelsens stöd ska stärka mindre kommuners möjligheter att hålla hög professionell kompetens inom socialtjänsten. Det är centralt att analysera och använda de goda exempel som finns på ökad samverkan och samarbete mellan mindre kommuner och mellan landstinget/regionen och kommunen.

Regeringen bör ta fram förslag om detta och återkomma till riksdagen.

11. Kompetens och kvalitet inom socialtjänsten, punkt 8 (M)

av Katarina Brännström (M), Amir Adan (M), Ann-Britt Åsebol (M) och Lena Asplund (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:3221 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkandena 5, 7 och 8 samt

2017/18:3421 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkandena 63–65 och 71,

bifaller delvis motion

2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 16 och

avslår motion

2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 12 och 14.

Ställningstagande

Socialtjänsten är satt under hårt tryck. Det leder enligt vår uppfattning till en hård press på kvalitet, säkerhet och arbetsmiljö. Socialsekreterarnas vardag präglas av hög arbetsbelastning, en känsla av otillräcklighet och hög personalomsättning. Vi anser att det inte är rimligt att socialsekreterare hinner träffa sina klienter i genomsnitt fyra timmar per vecka. Resterande arbetstid går till administrativa uppgifter.

Mot denna bakgrund föreslår vi att man ser över förutsättningarna och möjligheterna att minska den administrativa belastningen för att kunna skapa en rimligare arbetsmiljö. I syfte att avlasta socialsekreterarna bör arbetsbelastningen mätas och följas upp kontinuerligt.

Därutöver anser vi att möjligheterna till bättre förutsättningar för en mer genomtänkt planlagd introduktion och mer handledning för socialsekreterare bör ses över, allt detta i syfte att pröva alla möjligheter att kunna förbättra arbetsvillkoren för landets socialsekreterare.

Dessutom menar vi att det är såväl önskvärt som nödvändigt att öka möjligheterna att göra karriär inom socionomyrket. Vi kan exempelvis se möjligheter att pröva strategier för karriärtjänster för specialist- och seniorsocionomer.

Regeringen bör utreda detta och återkomma till riksdagen.

12. Kompetens och kvalitet inom socialtjänsten, punkt 8 (V)

av Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 12, 14 och 16,

bifaller delvis motion

2016/17:3221 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkande 5 och

avslår motionerna

2016/17:3221 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkandena 7 och 8 samt

2017/18:3421 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkandena 63–65 och 71.

Ställningstagande

I syfte att minska antalet sjukskrivningar och göra arbetet attraktivt anser jag att en socionomkommission bör tillsättas.

Jag anser också att en handlingsplan bör tas fram för hur socialtjänstens arbete ska renodlas så att socialarbetare kan arbeta med socialt arbete.

Dessutom bör man initiera en nationell undersökning av hur människor i behov av hjälp från socialtjänsten upplever hjälpen och bemötandet.

Regeringen bör utreda detta och återkomma till riksdagen.

13. Begränsningar av rätten till bistånd, punkt 10 (M, SD)

av Katarina Brännström (M), Amir Adan (M), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Ann-Britt Åsebol (M), Lena Asplund (M) och Christina Östberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2016/17:3278 av Martin Kinnunen (SD),
2016/17:3371 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 29,
2017/18:25 av Robert Stenkvist och David Lång (båda SD),
2017/18:3178 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 37,
2017/18:3321 av Boriana Åberg (M) och
2017/18:3890 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 29 och
avslår motion
2017/18:628 av Anna Hagwall (-).

Ställningstagande

Den som har nekats uppehållstillstånd anser vi inte har rätt till bistånd från kommunen. Det är enligt vår mening inte tillräckligt klarlagt i dag i vilken mån och för hur lång tid kommunerna är skyldiga att ge bistånd till den som befinner sig i landet utan tillstånd. Vi anser därför att lagstiftningen på området bör förtydligas.

Regeringen bör ta fram ett sådant förslag och återkomma till riksdagen.

14. Införande av ett bidragstak, punkt 11 (M)

av Katarina Brännström (M), Amir Adan (M), Ann-Britt Åsebol (M) och Lena Asplund (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2016/17:3079 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkande 11,
2016/17:3372 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 20 och
2017/18:3592 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 7,
bifaller delvis motionerna

2016/17:3344 av Sofia Fölster (M) yrkande 4 och
2017/18:3045 av Sofia Fölster (M) yrkande 4 och
avslår motion
2017/18:148 av Roger Haddad (L).

Ställningstagande

De svenska bidragssystemen är komplexa. Vi konstaterar att när bidrag staplas på varandra kan den samlade bidragsinkomsten bli så hög att steget in på arbetsmarknaden försenas eller helt uteblir. Vi vill därför införa ett bidragstak i försörjningsstödet. Den närmare utformningen av bidragstaket måste utredas, men utgångspunkten ska vara att ett hushåll utan skattepliktig inkomst maximalt ska kunna få 75 procent av lägstalön och bostadsbidrag i samlade bidrag, exklusive barnbidrag och underhållsstöd.

Regeringen bör ta fram ett sådant förslag och återkomma till riksdagen.

15. Prestationskrav för försörjningsstöd, punkt 12 (M)

av Katarina Brännström (M), Amir Adan (M), Ann-Britt Åsebol (M) och
Lena Asplund (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:3078 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkande 18 och

2017/18:3592 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 6 och

bifaller delvis motion

2017/18:2815 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 17.

Ställningstagande

Internationell forskning visar att kombinationen av aktivitetskrav och ekonomiska incitament har störst betydelse för att minska bidragstagandet och öka sysselsättningen. Därför ska det alltid löna sig att arbeta, men samtidigt bör enligt vår mening kraven på dem som lever på bidrag öka.

Vi anser att de aktivitetskrav som finns inom försörjningsstödet bör skärpas. Det bör t.ex. ställas krav i alla kommuner på att den sökande söker arbete även utanför det geografiska område där han eller hon bor, redan från första dagen med försörjningsstöd. Vi anser att det också bör ställas krav på motprestation från den som har försörjningsstöd av arbetsmarknadsskäl: t.ex. i form av krav på att delta i enklare samhällsnyttiga insatser inom kommunens verksamhet eller det lokala civilsamhället. För att insatsen ska kunna anpassas

till den enskildes och kommunens förutsättningar ska det vara upp till kommunen att besluta om vad den samhällsnyttiga insatsen ska bestå av.

Aktivitetskraven bör också utökas, och det bör t.ex. ställas krav på att delta i språkinsatser. Kommunerna bör få möjlighet att kräva deltagande i sociala åtgärder.

Avslutningsvis anser vi att hembesök vid försörjningsstöd ska bli en obligatorisk del av socialtjänstens arbete.

Regeringen bör ta fram sådana förslag och återkomma till riksdagen.

16. Prestationskrav för försörjningsstöd, punkt 12 (L)

av Bengt Eliasson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:2815 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 17 och avslår motionerna

2016/17:3078 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkande 18 och

2017/18:3592 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 6.

Ställningstagande

Jag ser positivt på att socialtjänsten har möjlighet att kräva att en person ska delta i sfi för att kunna få försörjningsstöd. Den som lever på försörjningsstöd och därmed får pengar från samhället måste emellertid enligt min mening aktivera sig ytterligare för att närma sig arbetsmarknaden och delta i samhället. Jag vill därför att motprestation för försörjningsstöd ska bli obligatorisk i kommunerna. Det kan handla om att delta i samhällsorientering, göra praktik eller att söka arbete utanför kommungränsen.

Regeringen bör ta fram ett sådant förslag och återkomma till riksdagen.

17. Riksnormen för försörjningsstöd m.m., punkt 13 (V)

av Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:2471 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 35 och
2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 19, 23 och 24 samt
avslår motionerna
2016/17:2329 av Johnny Skalin (SD),
2017/18:325 av Johnny Skalin (SD) och
2017/18:1559 av Johnny Skalin (SD).

Ställningstagande

Jag konstaterar att tillgång till en dator och bredband inte ingår i den s.k. riksnormen.

Socialstyrelsen rekommenderar numera i sina allmänna råd (2013:1) om ekonomiskt bistånd att en dator med internetuppkoppling bör ingå i ett hems utrustning. Högsta förvaltningsdomstolen har emellertid i en dom (HFD 2017-05-11) uttalat att man med nuvarande lagstiftning inte kan ersätta kostnader för internet med någon av posterna i riksnormen utan att det är att anse som livsföring i övrigt. Det innebär att sökanden själv måste ansöka om bistånd för det, men min bedömning är att många inte känner till detta.

Enligt min uppfattning bör det därför utredas hur en lagändring kan inkludera kostnad för dator och bredband i riksnormen för försörjningsstöd.

Jag konstaterar vidare att det inte finns någon nationell statistik över om huruvida antalet ansökningar eller avslag när det gäller försörjningsstöd har ökat, vilket är ett sätt att mäta om beviljandet av biståndet blivit mer restriktivt. I de kommuner som har statistik över antalet avslag (t.ex. Malmö och Stockholm) framgår att dessa har ökat. Man kan misstänka att det finns ett samband mellan minskade kostnader för ekonomiskt bistånd och ökat antal avslag i Stockholm.

Lagstiftningen har emellertid inte genomgått några större förändringar som berättigar ett ökat antal avslag. Att det saknas nationell statistik över antalet ansökningar och antalet avslag gör det enligt min mening svårt att följa utvecklingen. Det enda som framgår av Socialstyrelsens statistik är hur kostnaderna för ekonomiskt bistånd utvecklats, vilket jag menar inte säger något om huruvida restriktiviteten ökat eller minskat.

Det bör därför utredas hur den nationella statistiken kan förbättras så att det går att följa utvecklingen av antalet ansökningar och avslag i fråga om försörjningsstöd.

Allt individuellt anpassat stöd från socialtjänsten ska enligt regelverket biståndsprövas. Jag anser emellertid att det finns vissa oklarheter kring rättsläget i dag.

Jag delar SKL:s bedömning att det behöver finnas möjlighet att ge lättillgängligt stöd och individuella insatser utan biståndsbedömning. På så vis frigörs tid för de mest behövande barnen som far illa, barn som ska placeras i familjehem, stödboende eller HVB-hem. Lagstiftningen bör förtydligas så att det blir möjligt att ge vissa individuellt anpassade insatser utan biståndsprövning.

Att leva på den låga nivå som försörjningsstöd utgör under en kort period kan vara krävande. Men att leva på stödet under lång tid kan vara hälsofarligt. Därför anser jag att det behövs specifika insatser för dem som fått försörjningsstöd i över tio månader.

Det bör därför utredas hur biståndet kan förändras så att det motsvarar en skälig levnadsnivå även vid långvarigt bistånd.

Regeringen bör ta fram sådana förslag och återkomma till riksdagen.

18. Barnkonventionen, punkt 15 (L)

av Bengt Eliasson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:337 av Christina Örnebjär (L) yrkande 2,

2016/17:3193 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 3 och

2017/18:1848 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 2 och

avslår motion

2015/16:1105 av Christina Örnebjär (FP).

Ställningstagande

Jag ser positivt på att arbetet med inkorporering av barnkonventionen pågår och att regeringen avser att lämna en proposition till riksdagen under våren 2018.

Jag anser emellertid att Barnrättighetsutredningens (SOU 2016:19) förslag om ett kunskapslyft om barnkonventionen bör genomföras. Ett sådant förslag bör därför tas fram.

Jag anser vidare att barn har rätt att komma till tals i frågor som rör dem och att åsikterna ska beaktas i relation till barnets ålder och mognad. Rätten till detta finns inskriven i barnkonventionen, vilket innebär att de stater som skrivit under också ska se till så att barnen de facto har en möjlighet att utnyttja sina rättigheter. Det kan handla om rätten att komma till tals i frågor som rör barnet som person, t.ex. umgänge, vårdnad och boende, eller rätten att få veta vad som ska hända och varför. De länder som på olika sätt förbundit sig att följa barnkonventionen har också ett ansvar för att det finns en instans dit barn kan vända sig när deras rättigheter har kränkts. Att få sin sak prövad av en oberoende och opartisk instans är en grundläggande rättighet som också gäller barn. I dag saknas en sådan instans, och barns möjligheter till upprättelse är mycket begränsade. Jag anser därför att ett sådant förslag bör tas fram.

Regeringen bör ta fram ett förslag om en nationell klagoinstans för barn och återkomma till riksdagen.

19. Socialtjänstens arbete med barn och unga, punkt 16 (SD)

av Carina Ståhl Herrstedt (SD) och Christina Östberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:1238 av Lotta Olsson (M) och
avslår motionerna
2016/17:2964 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 3,
2016/17:3305 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkande 70 i denna del,
2017/18:1083 av Anna Johansson och Mattias Jonsson (båda S),
2017/18:1172 av Lotta Finstorp (M),
2017/18:1848 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 20,
2017/18:3750 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkande 93 och
2017/18:3763 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 3.

Ställningstagande

Lagstiftningen i dag är integritetsskyddande, vilket vi anser är bra. Lagstiftningen blir dock ett problem när kommuner inte skickar en anmälan till en annan kommun när barn misstänks fara illa och familjen flyttar.

Vi anser att en orosanmälan ska finnas på riksnivå så att alla nyinflyttade barn snabbt ska kunna få det stöd de behöver även om familjen har flyttat till en ny kommun.

Regeringen bör ta fram ett förslag om detta och återkomma till riksdagen.

20. Socialtjänstens arbete med barn och unga, punkt 16 (C)

av Anders W Jonsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2016/17:2964 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 3 och
2017/18:3763 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 3 och

avslår motionerna

2016/17:1238 av Lotta Olsson (M),

2016/17:3305 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkande 70 i denna del,

2017/18:1083 av Anna Johansson och Mattias Jonsson (båda S),

2017/18:1172 av Lotta Finstorp (M),

2017/18:1848 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 20 och

2017/18:3750 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkande 93.

Ställningstagande

Barn inom den sociala barn- och ungdomsvården har fortfarande inte en god tillgång till hälso- och sjukvård. Jag anser därför att arbetet med barns och ungas hälsa inom såväl socialtjänsten som hälso- och sjukvården behöver förbättras. Enligt min mening bör regeringen ta initiativ till att säkra denna utsatta grupps tillgång till hälso- och sjukvård.

21. Socialtjänstens arbete med barn och unga, punkt 16 (L)

av Bengt Eliasson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:1848 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 20 och

avslår motionerna

2016/17:1238 av Lotta Olsson (M),

2016/17:2964 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 3,

2016/17:3305 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkande 70 i denna del,

2017/18:1083 av Anna Johansson och Mattias Jonsson (båda S),

2017/18:1172 av Lotta Finstorp (M),

2017/18:3750 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkande 93 och

2017/18:3763 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 3.

Ställningstagande

Enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd samt socialtjänstlagens förarbeten har socialtjänsten ett särskilt ansvar för barn och unga i åldersgruppen 0–20 år. Man har bedömt att om en ung person behöver stöd från socialtjänsten bör det inte upphöra tvärt på 18-årsdagen, utan fasas ut. När en ung asylsökande eller nyanländ anses vara över 18 år försvinner dock ofta till stor del samhällets stöd.

Jag anser att det bör vara det individuella behovet, inte hur länge man funnits i landet, som ska avgöra när stödet upphör. Regeringen bör därför överväga om socialtjänstens särskilda ansvar för barn och unga i åldersgruppen 0–20 år behöver förtydligas.

22. Socialtjänstens arbete med barn och unga, punkt 16 (KD)

av Emma Henriksson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:3305 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkande 70 i denna del och

2017/18:3750 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkande 93 och

avslår motionerna

2016/17:1238 av Lotta Olsson (M),

2016/17:2964 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 3,

2017/18:1083 av Anna Johansson och Mattias Jonsson (båda S),

2017/18:1172 av Lotta Finstorp (M),

2017/18:1848 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 20 och

2017/18:3763 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 3.

Ställningstagande

Jag konstaterar att dagens system i den sociala barn- och ungdomsvården innebär att tjänstemän gör utredningar och förbereder förslag som socialnämnden sedan beslutar om. Det formella ansvaret för beslut som rör barn som far illa ligger således hos politiker. Den som känner till fallet minst har således det formella ansvaret för beslutet, och den som känner till fallet mest saknar det formella ansvaret för beslutet. Detta anser inte jag är en lämplig ordning.

Jag anser att frågan bör prövas om att fullt ut formalisera den myndighetsutövning som socialsekreterare har gentemot enskilda. Regeringen bör enligt min mening utreda frågan om det formella beslutsfattandet i den sociala barn- och ungdomsvården.

23. Utbildning och kunskapskrav, punkt 17 (M, SD)

av Katarina Brännström (M), Amir Adan (M), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Ann-Britt Åsebol (M), Lena Asplund (M) och Christina Östberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:3221 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkande 9 och

2017/18:3421 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkandena 74 och 75 samt avslår motion

2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 35.

Ställningstagande

Mellan ett fullgott och ett bristfälligt föräldraskap existerar en svårbedömd gråzon som ställer stora krav på socialtjänstens samlade förmåga att avgöra om ett omhändertagande måste ske. Vi anser därför att regeringen ska ge Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram riktlinjer för kunskapskrav för att få arbeta med särskilt svårt utsatta barn och unga.

Vidare anser vi att nationella specialistutbildningar för myndighetsutövning som gäller barn och unga ska införas. Socialtjänstens barn- och ungdomsvård ska vara trygg, präglas av kontinuitet och vara byggd på respekt för, omtanke om och helhetssyn på den enskilda individen.

24. Utbildning och kunskapskrav, punkt 17 (V)

av Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 35 och

avslår motionerna

2016/17:3221 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkande 9 och

2017/18:3421 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkandena 74 och 75.

Ställningstagande

Med tanke på hur utsatta placerade barn är, både under placeringen och under resten av livet, anser jag att det bör finnas utbildningskrav för de som arbetar med placerade barn. Det är även svårt att rekrytera personal, och utbildningssatsningar kan behövas för den personal utan utbildning som redan finns. Sammantaget anser jag därför att behovet av utbildning för dem som arbetar med placerade barn inom den sociala barn- och ungdomsvården behöver utredas.

25. Behörighetskrav, punkt 18 (SD, L)

av Carina Ståhl Herrstedt (SD), Christina Östberg (SD) och Bengt Eliasson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:1848 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 5 och
avslår motion
2016/17:2973 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 32.

Ställningstagande

I en tid då socialtjänsten är under hård press och det är svårt att rekrytera socialsekreterare har förslag framförts om att lätta på behörighetskraven för socialsekreterare som fattar beslut i barnärenden. Vi menar att det är fel väg att gå. Ju större utmaningar, desto viktigare är det att de som ska fatta de tunga besluten har rätt kompetens. Därför anser vi att man inte ska lätta på behörighetskraven för socialsekreterare.

26. Behörighetskrav, punkt 18 (C)

av Anders W Jonsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:2973 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 32 och
avslår motion
2017/18:1848 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 5.

Ställningstagande

För två år sedan infördes krav på socionomexamen eller annan relevant högskoleutbildning för anställda i barn- och ungdomsvården med vissa myndighetsuppgifter. I dag är det dock omöjligt för många kommuner att uppfylla lagens krav. Bristen på socionomer som kan handlägga ärenden drabbar alla inblandade, t.ex. de unga som blir föremål för orimligt långa utredningar, stora delar av yrkesgruppen som lider av en dålig arbetsmiljö eller kommunerna som har svårt att uppfylla vad som förväntas av dem.

Jag anser att kravet på socionomexamen eller annan relevant högskoleutbildning bör ersättas med krav på lämplig kompetens och erfarenhet.

27. Egen handläggare och barnombud, punkt 19 (V)

av Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 28 och
avslår motionerna

2016/17:3193 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 4 och

2017/18:1848 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 4.

Ställningstagande

Socialtjänsten ska ha ett tydligt barnperspektiv i sina utredningar. Trots det anser jag att det även behövs någon som kan hjälpa och företräda barnet, framför allt med alla frågor som rör barnets rättigheter. Socialtjänsten bör erbjuda barn ett fristående ombud som ser till att barnen får sina rättigheter tillgodosedda och att de blir lyssnade på.

Jag anser att det bör undersökas om fristående barnombud går att införa för att barn ska kunna göra sina röster hörda när de utreds eller får insatser av socialtjänsten.

28. Egen handläggare och barnombud, punkt 19 (L)

av Bengt Eliasson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2016/17:3193 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 4 och
2017/18:1848 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 4 och
avslår motion
2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 28.

Ställningstagande

För att kunna påverka sin situation och vara delaktig är det viktigt att ha tillgång till information, inte minst om vilka rättigheter man har. Barn vet sällan vad deras rättigheter innebär eller hur de ska få information om dem. Jag anser att barn har rätt att komma till tals i frågor som rör dem och att åsikterna ska beaktas i relation till barnets ålder och mognad. Jag anser därför att ett barn som förekommer i socialtjänstens utredningar ska få en egen handläggare som bevakar barnets intressen, även om utredningens syfte i första hand är insatser för en vuxen.

29. Tidiga insatser, punkt 20 (C)

av Anders W Jonsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:3685 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 12 och
avslår motionerna
2016/17:3193 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 7,
2017/18:47 av Robert Hannah (L) yrkande 5 och
2017/18:1848 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 6.

Ställningstagande

Forskning visar att vissa barn löper betydligt större risk än andra att utvecklas till grova våldsbrottslingar. Forskningen visar också att tidigt extra stöd till familjer med barn i riskzonen har stor betydelse för att minska ett kriminellt beteende. För att minska kriminaliteten på lång sikt är det därför viktigt att tidigt ge insatser till de barn och familjer som behöver stöd.

Jag anser att en översyn bör göras så att tidiga sociala insatser ska kunna ges i betydligt större utsträckning än i dag. Regeringen bör således verka för tidiga sociala insatser för att minska riskerna för att unga dras in i kriminalitet.

30. Tidiga insatser, punkt 20 (L)

av Bengt Eliasson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:3193 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 7 och

2017/18:1848 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 6 och

avslår motionerna

2017/18:47 av Robert Hannah (L) yrkande 5 och

2017/18:3685 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 12.

Ställningstagande

Ibland behöver barn omhändertaras för att garanteras en trygg och säker upp-
växtmiljö. Det händer dock att barn omhändertaras för fort och utan tillräckligt
underlag. Det förekommer också att ingripanden sker för sent när ett barn far
illa.

Jag anser att det behöver finnas fler och tidigare insatser i socialtjänsten.
Steget i dag är alltför stort mellan att avvakta och göra ingenting till att behöva
göra en placering. Jag anser därför att det behöver finnas fler alternativ till att
placera barn utanför hemmet och för att stödja familjer.

31. Barn med problematiska hemförhållanden, punkt 21 (V)

av Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:664 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 8 och
avslår motionerna
2017/18:418 av Christina Örnebjär (L) yrkande 2 och
2017/18:2151 av Elin Lundgren (S).

Ställningstagande

Jag konstaterar att det förebyggande arbetet är mycket viktigt, och då behöver man tidigt upptäcka barn som är i behov av stöd. När barn far illa på grund av brister i hemmet uppmärksammas det oftast väldigt sent.

Jag anser därför att regeringen bör utreda om lagstiftning behövs för att barn och unga som har föräldrar med missbruk och psykisk ohälsa ska tillförsäkras breda stöd- och hjälpinsatser.

32. Barn med problematiska hemförhållanden, punkt 21 (L)

av Bengt Eliasson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:418 av Christina Örnebjär (L) yrkande 2 och
avslår motionerna
2017/18:664 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 8 och
2017/18:2151 av Elin Lundgren (S).

Ställningstagande

Vuxna med kognitiva svårigheter har ofta inte förmågan att ta hand om ett barn på egen hand. Många har samtidigt svårt att acceptera att de är i behov av stöd, vilket kan drabba både dem själva och barnen. Eftersom det är först när föräldrarna har misslyckats i sin föräldraroll som socialtjänsten har ett ansvar

har det ofta gått alldeles för långt innan barnet får den hjälp som han eller hon borde ha. Det obligatoriska stöd som borde finnas så snart en graviditet konstaterats saknas, och för barnen behöver det finnas stöd och hjälp under hela uppväxten.

Jag anser att kunskapen kring vad det innebär att ha en förälder med kognitiva svårigheter måste öka, inte minst inom skola och förskola.

33. Barn som har föräldrar med psykisk ohälsa, punkt 22 (SD, V)

av Carina Ståhl Herrstedt (SD), Christina Östberg (SD) och Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:3594 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 6.

Ställningstagande

Vi anser att barn behöver egen hjälp vid psykisk sjukdom hos en förälder. Redan nu ska barns behov av information, råd och stöd särskilt beaktas av hälso- och sjukvårdspersonal om barnets förälder eller någon annan vuxen som barnet bor tillsammans med har en psykisk sjukdom eller en psykisk funktionsnedsättning. Vi konstaterar dock att detta tyvärr inte fungerar i alla landsting. Vi anser därför att det bör utredas hur barn till föräldrar med psykisk ohälsa kan garanteras egen hjälp.

34. Vårdnad och underhåll, punkt 23 (M)

av Katarina Brännström (M), Amir Adan (M), Ann-Britt Åsebol (M) och Lena Asplund (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:3217 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 12 och
avslår motionerna
2016/17:2971 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 29,

2017/18:1449 av Margareta Larsson (-),
2017/18:1540 av Margareta Larsson (-),
2017/18:3776 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 25 och
2017/18:3836 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 44.

Ställningstagande

De allra flesta separationer där barn är inblandade sker utan några större konflikter mellan föräldrarna. Tyvärr har vi dock de senaste åren sett att antalet vårdnadstvister ökat. Vårdnadstvister är svåra för samtliga inblandade, men i synnerhet för barnen.

Vi anser att regeringen bör se över möjligheten att ändra socialtjänstlagen i syfte att ge socialtjänsten bättre verktyg för att undvika att vårdnadstvister går till domstol.

35. Vårdnad och underhåll, punkt 23 (C, KD)

av Emma Henriksson (KD) och Anders W Jonsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2016/17:2971 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 29,
2017/18:3776 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 25 och
2017/18:3836 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 44 och
avslår motionerna
2017/18:1449 av Margareta Larsson (-),
2017/18:1540 av Margareta Larsson (-) och
2017/18:3217 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 12.

Ställningstagande

Självklart är det bäst när föräldrarna själva kan reglera hur det ekonomiska ansvaret för barnen ska fördelas, men tyvärr fungerar det inte alltid i praktiken. Därför är det viktigt att föräldrarna kan få råd och stöd för att i större utsträckning kunna komma överens om t.ex. underhållet.

Vi anser att regeringen bör se över möjligheten att tillhandahålla utomstående rådgivare från t.ex. socialförvaltningen eller Försäkringskassan som ett första steg om föräldrarna inte kommer överens om underhållet.

36. Socialtjänstens yttrande i förundersökningar, punkt 24 (S, MP, V)

av Anna-Lena Sörenson (S), Lennart Axelsson (S), Catharina Bråkenhielm (S), Mikael Dahlgvist (S), Jan Lindholm (MP), Hans Hoff (S), Yasmine Larsson (S) och Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 24 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motion

2017/18:3191 av Tomas Tobé m.fl. (M, C, L, KD) yrkande 3.

Ställningstagande

Vi instämmer i vikten av att socialtjänstens yttranden håller hög kvalitet och lämnas inom utfäst tid. Vi välkomnar därför regeringens pågående satsning på stärkt bemanning under 2018–2020. Genom satsningen frigörs tid för arbete med myndighetsutövning. Vi noterar även att Socialstyrelsen nyligen har fått ett uppdrag om att genomföra och initiera insatser som bidrag till ökad kompetens och kvalitet inom området.

Med det anförda anser vi att det inte finns skäl för riksdagen att nu göra ett särskilt uttalande i frågan.

37. Barnets bästa och ekonomiskt bistånd, punkt 26 (V)

av Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 21 och 22.

Ställningstagande

Jag konstaterar att ett barnperspektiv inom socialtjänstens arbete med ekonomiskt bistånd innebär att olika perspektiv ska vägas mot varandra och att barnets bästa inte behöver väga tyngst. I barnkonventionen står det dock att barnets bästa ska komma i främsta rummet i alla åtgärder som rör barn. Jag anser därför att en ändring bör göras i socialtjänstlagen så att barnets bästa blir avgörande även i arbetet med ekonomiskt bistånd.

Ett annat problem med försörjningsstödet i dag är att barn får avslag på bistånd om föräldrarna får det. Att barn drabbas av vad föräldrarna gör stämmer enligt min mening inte överens med socialtjänstlagens intention om alla människors rätt till ekonomisk och social trygghet, eller med principen om barnets bästa. Jag anser därför att det bör utredas om lagstiftning behövs för att principen om försörjningsplikt inte ska ta ifrån barn deras grundläggande försörjning.

38. Barnäktenskap, punkt 27 (L)

av Bengt Eliasson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:3586 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 21 och
avslår motion
2016/17:1553 av Tina Ghasemi (M).

Ställningstagande

Jag anser att alla barn ska ha samma rättigheter i Sverige, oavsett var de är födda och när de kom hit. Vid den stora tillströmningen av asylsökande hösten 2015 visade det sig att många kommuner valde att betrakta barnen som gifta och därför placerade dem med deras vuxna makar. Att svenska myndigheter har bidragit till att upprätthålla barnäktenskap behöver enligt min mening granskas, och nödvändiga lärdomar behöver dras för att förebygga att liknande situationer inträffar i framtiden.

Jag anser därför att det behöver göras en särskild genomlysning, en s.k. haverikommission, av svenska myndigheters agerande i frågor om barnäktenskap.

39. Placeringar av barn och unga, punkt 28 (V)

av Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 28 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:924 av Eva Lindh och Johan Andersson (båda S),
2017/18:1937 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkande 11 och
2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 29, 30, 32–34 och 37 samt
avslår motion
2016/17:2494 av Mikael Oscarsson (KD) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Jag anser att barn i samhällets vård ska ha samma livsvillkor som andra barn. De placeringar som utförs i dag bör enligt min mening därför utvärderas med fokus på hur socialtjänsten ska kunna ge barnen en vård som möjliggör att de får samma livsvillkor som andra barn.

Jag anser även att regeringen bör utreda ett införande av ett nationellt familjehems- och jourhemsregister. Ett nationellt register skulle dels vara till hjälp vid kontrollen av antalet barn i ett familjehem, dels göra det möjligt att över tid följa utvecklingen i fråga om både familjehem och jourhem.

Vidare anser jag att det behöver utredas hur hem för vård eller boende (HVB-hem) kan arbeta med metoder som är forskningsbaserade. Regeringen bör också återkomma med förslag för att säkerställa att HVB-hem använder metoder som är anpassade för barn och som är vetenskapligt grundade.

Det behöver även göras en översyn av kostnaderna för köp av externa tjänster vid placering av barn. När många ensamkommande flyktingbarn kom hösten 2015 höjde många privata hem priserna till orimliga nivåer som socialtjänsten var tvungen att betala för att kunna placera barnen.

Jag anser vidare att en översyn skyndsamt bör göras av samtliga ungdoms- hem i syfte att säkerställa att barns rättigheter tillvaratas. De senaste åren har stora brister uppdagats vid granskningar av hemmen. Barn har t.ex. under lång tid varit avskilda från andra ungdomar, s.k. vård i enskildhet, och isolering har använts på helt felaktiga grunder.

Slutligen anser jag att det behöver utredas hur lagstiftningen kan skärpas så att socialtjänstlagens bestämmelse om föräldrastöd till föräldrar vars barn är placerade följs. Längre placeringar orsakas ofta av att föräldrarna har problem. Jag anser därför att föräldrarna behöver eget stöd för att på så sätt kunna hjälpa sina barn på bästa sätt.

40. Omhändertagande av barn och unga, punkt 29 (M)

av Katarina Brännström (M), Amir Adan (M), Ann-Britt Åsebol (M) och
Lena Asplund (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 29 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:3569 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 43 och 44 samt
avslår motionerna
2016/17:2712 av Thomas Finnborg (M) yrkandena 1 och 2,
2017/18:2814 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 1,
2017/18:3585 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 1,
2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 38 och
2017/18:3685 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 17.

Ställningstagande

Vi anser att vård enligt LVU, i form av placering i ett familjehem eller på ett särskilt boende, bör användas i fler fall när ungdomar är i riskzonen för att hamna i kriminalitet. Vi anser därför att Socialstyrelsen ska få i uppdrag att utvärdera hur LVU tillämpas i dessa fall och ta fram allmänna råd i syfte att lagen ska få ett mer effektivt genomslag i praktiken så att fler ungdomar kan få hjälp.

Vi anser även att möjligheterna till omhändertaganden med stöd av LVU bör öka. Vi menar t.ex. att även en åklagare, efter samråd med socialnämnden, bör ha möjlighet att hos en domstol begära att en ung person omhändertas enligt LVU. Vidare anser vi att antalet platser på s.k. Sis-boenden bör bli fler och att placeringarna bör ske betydligt snabbare än vad som ofta är fallet i dag.

41. Omhändertagande av barn och unga, punkt 29 (C)

av Anders W Jonsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 29 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:3685 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 17 och
avslår motionerna
2016/17:2712 av Thomas Finnborg (M) yrkandena 1 och 2,
2017/18:2814 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 1,
2017/18:3569 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 43 och 44,
2017/18:3585 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 1 och
2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 38.

Ställningstagande

En ung person som har begått ett brott släpps ofta väldigt snabbt, och inte sällan beror det på att det råder brist på platser för ett tvångsomhändertagande

enligt LVU. Jag anser att när det gäller allvarlig och upprepad brottslighet behöver man lättare kunna frihetsberöva och flytta på unga kriminella som utgör en fara både för sig själva och för andra. Jag vill därför att regeringen agerar för att säkerställa att samhället har effektiva verktyg så att ungdomar som behöver förflyttas från skadliga miljöer ska kunna omhändertras så snabbt som möjligt.

42. Omhändertagande av barn och unga, punkt 29 (V)

av Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 29 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 38 och
avslår motionerna
2016/17:2712 av Thomas Finnborg (M) yrkandena 1 och 2,
2017/18:2814 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 1,
2017/18:3569 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 43 och 44,
2017/18:3585 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 1 och
2017/18:3685 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 17.

Ställningstagande

Eftersom barnkonventionen ska bli svensk lag anser jag att det är viktigt att även reglerna om tvångsvård av barn tar ett tydligt avstamp i barns rättigheter. För att samhället ska kunna tillgodose barns rättigheter måste det finnas en tydlig tanke med de olika vårdformerna så att placerade barn och unga får den vård och det stöd de har behov av och rätt till.

Jag anser att regeringen skyndsamt bör ta fram lagförslag om hur LVU kan bli en rättighetslagstiftning.

43. Omhändertagande av barn och unga, punkt 29 (L)

av Bengt Eliasson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 29 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2017/18:2814 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 1 och
2017/18:3585 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 1 och
avslår motionerna
2016/17:2712 av Thomas Finnborg (M) yrkandena 1 och 2,
2017/18:3569 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 43 och 44,
2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 38 och
2017/18:3685 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 17.

Ställningstagande

Jag anser att lagen om vård av unga i större utsträckning ska kunna tillämpas på barn och unga som lever på gatan och inte har uppehållsrätt i landet. Utredningen om tvångsvård för barn och unga har föreslagit att det ska införas nya bestämmelser som möjliggör ett omedelbart omhändertagande även när bestämmelser om domsrätten i Bryssel II-förordningen är tillämpliga. Jag anser att det är angeläget att det görs snarast. Regeringen bör således skyndsamt återkomma med förslag som möjliggör ett omedelbart omhändertagande enligt LVU även när Bryssel II-förordningen är tillämplig.

44. Särskilda ungdomshem som drivs av Statens institutionsstyrelse, punkt 30 (SD)

av Carina Ståhl Herrstedt (SD) och Christina Östberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 30 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:1159 av Cecilia Widegren (M) och
avslår motion

2017/18:2896 av Tomas Tobé (M) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Att rekordmånga ensamkommande barn kom till Sverige under 2015 medförde stora utmaningar för rekryteringen av behandlingsassistenter till ungdomshem. Statens institutionsstyrelse (Sis) ansåg sig därför tvungen att tillfälligt sänka myndighetens kompetenskrav. Vi anser dock att konsekvenserna av de förändringar som gjordes nu i efterhand bör utredas, detta för att skapa en tydlig bild av vad beslutet om lägre kompetenskrav resulterat i. Regeringen bör således låta utvärdera konsekvenserna av förändringen när det gäller sänkta kompetenskrav vid Sis-boenden.

45. Familjehem och stödboenden, punkt 31 (M)

av Katarina Brännström (M), Amir Adan (M), Ann-Britt Åsebol (M) och Lena Asplund (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 31 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3591 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 17 och avslår motionerna

2016/17:2973 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 34,

2016/17:3193 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 12,

2017/18:1848 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 11 och

2017/18:1937 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkande 14.

Ställningstagande

Vi anser att rum i stödboenden ska kunna delas av flera ungdomar eller unga vuxna. Stödboenden är en boendeform som riktar sig till ensamkommande unga i åldern 16–20 år. I dag tolkar vissa kommuner Socialstyrelsens rekommendationer på detta område som att ensamkommande unga på stödboenden inte får dela rum. För att kunna frigöra platser för fler anser vi att den som bor på ett stödboende bör kunna dela rum om det bedöms lämpligt.

Regeringen bör utreda detta och återkomma till riksdagen.

46. Familjehem och stödboenden, punkt 31 (C)

av Anders W Jonsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 31 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:2973 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 34 och avslår motionerna

2016/17:3193 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 12,

2017/18:1848 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 11,

2017/18:1937 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkande 14 och

2017/18:3591 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 17.

Ställningstagande

Socialnämnden är enligt socialtjänstlagen skyldig att tillhandahålla den utbildning som behövs för dem som nämnden avser att anlita för vård av barn i familjehem eller jourhem. Jag anser att detta krav i dagsläget är en orealistisk pålaga för redan pressade socialförvaltningar. Jag vill därför att det i socialtjänstlagen ges möjlighet för socialnämnderna att göra undantag från kravet att tillhandahålla utbildning för nya familjehem.

Regeringen bör utreda detta och återkomma till riksdagen.

47. Familjehem och stödboenden, punkt 31 (V)

av Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 31 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:1937 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkande 14 och avslår motionerna

2016/17:2973 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 34,

2016/17:3193 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 12,

2017/18:1848 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 11 och

2017/18:3591 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 17.

Ställningstagande

Stödboenden har i alltför stor utsträckning kommit att ses som ett billigare alternativ till HVB-hem, snarare än ett alternativ för dem som inte behöver den typ av vård som finns på HVB-hem. Jag anser t.ex. att stödboenden borde ha samma krav på föreståndare som HVB-hem. Det finns också ett behov av en tydlighet kring vad som händer när placeringen upphör, något som saknas i dagens bestämmelser om stödboenden. Jag anser därför att regeringen bör undersöka möjligheten att höja kraven på stödboenden.

48. Familjehem och stödboenden, punkt 31 (L)

av Bengt Eliasson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 31 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:3193 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 12 och

2017/18:1848 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 11 och

avslår motionerna

2016/17:2973 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 34,

2017/18:1937 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkande 14 och

2017/18:3591 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 17.

Ställningstagande

När ett familjehem tar över vårdnaden av ett barn upphör den formella kontakten med socialtjänsten. Det tidigare familjehemmet, som nu är vårdnadshavare av barnet, får inte längre socialtjänstens hjälp med kontakter med t.ex. sjukvården, barn- och ungdomspsykiatri eller barnets biologiska föräldrar. Detta gör en vårdnadsöverflyttning till ett stort och svårt steg som få vågar ta. Vi anser därför att socialtjänstens stöd och tillsyn av familjehemmet bör fortsätta även efter en vårdnadsöverflyttning.

Regeringen bör utreda detta och återkomma med förslag.

49. När placerade barn far illa eller avlider, punkt 32 (SD, V)

av Carina Ståhl Herrstedt (SD), Christina Östberg (SD) och Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 32 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 36 och

avslår motionerna

2017/18:506 av Christina Örnebjär (L) yrkande 2 och

2017/18:1848 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 13.

Ställningstagande

Vi konstaterar att ersättningen enligt lagen om ersättning på grund av övergrepp eller försummelser i samhällsvården av barn och unga i vissa fall bara omfattar dem som utsattes för övergrepp före 1980. De som utsatts för vanvård och försummelse av allvarlig art när de omhändertagits av samhället och placerats på institution eller familjehem efter 1980 har därigenom ingen möjlighet till ersättning. Det har dock skett allvarliga övergrepp även efter

1980. Vi anser därför att regeringen bör utreda möjligheten att ge ersättning till dem som utsatts för övergrepp och försummelse av allvarlig art efter 1980.

50. När placerade barn far illa eller avlider, punkt 32 (L)

av Bengt Eliasson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 32 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2017/18:506 av Christina Örnebjär (L) yrkande 2 och

2017/18:1848 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 13 och
avslår motion

2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 36.

Ställningstagande

I dag finns ingen nationell uppföljning av hur många barn som är eller har varit placerade i samhällets vård, hur länge de har varit det eller hur det har gått för dem. Jag menar att en nationell uppföljning skulle göra det möjligt att få kunskap om de barn som avlider under omhändertagandet.

Jag anser att det behövs regler, riktlinjer och rutiner för vilka åtgärder som ska vidtas när barn som är placerade i samhällets vård avlider.

51. Ökad användning av boendeformen stödboende, punkt 33 (M)

av Katarina Brännström (M), Amir Adan (M), Ann-Britt Åsebol (M) och Lena Asplund (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 33 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:3371 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 12 och

2017/18:3178 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 42.

Ställningstagande

Vi anser att det behövs en ökad kostnadskontroll i mottagandet av asylsökande. Därför vill vi att stödboenden och schablonersättningar ska användas i större utsträckning i mottagandet av ensamkommande barn och ungdomar.

Regeringen bör ta fram ett förslag om detta och återkomma till riksdagen.

52. Boenden för ensamkommande barn och unga, punkt 34 (V)

av Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 34 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:2471 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 33 och 34 samt

2017/18:1937 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkandena 5, 6, 10, 12, 16 och 26.

Ställningstagande

Jag anser att det bör finnas tydliga krav på boenden för ensamkommande barn och unga inklusive krav på personalens kompetens. Samtliga boenden behöver uppfylla en viss lägstanivå, och den personal som möter dessa barn behöver ha kunskap bl.a. om barn med olika kulturell bakgrund och om barn som har upplevt trauman. Jag anser att det också bör tas fram ett förslag om hur privatplacerade barn kan garanteras samma stöd som andra ensamkommande barn.

Rätten till individuell bedömning vid placering av ensamkommande barn måste enligt min mening säkerställas med hänsyn till boendeform och sammansättning av övriga boende. Möjligheterna att ta fram ett system för mottagande av ensamkommande barn som bygger på en mer långsiktig boendepacering behöver undersökas. Det behöver också säkerställas att boenden för ensamkommande barn har fungerande kommunikationer som möjliggör för barnen att ta sig till och från skolan.

Enligt min mening bör det också tas fram ett förslag om tydliga krav som ankomstboenden måste leva upp till.

Slutligen bör det slås fast att socialtjänsten ska informeras vid utskrivning av ett ensamkommande barn från hem för vård eller boende (HVB-hem).

Regeringen bör ta fram förslag i dessa delar och återkomma till riksdagen.

53. Ensamkommande barns och ungas psykiska hälsa, punkt 35 (L)

av Bengt Eliasson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 35 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2017/18:1848 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 21 och

2017/18:2818 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 15 och

avslår motion

2017/18:423 av Christina Örnebjär m.fl. (L) yrkande 1.

Ställningstagande

Jag anser att det behövs ökad kunskap om ensamkommande barns och ungas psykiska hälsa. Det är centralt att kommunernas kunskap och förutsättningar att hantera asylsökande ungdomars psykiska ohälsa kan stärkas inom socialtjänsten och att samverka mellan kommunen och sjukvårdshuvudmännen i frågor som gäller psykisk ohälsa i denna grupp kan förbättras.

Regeringen bör ta fram ett förslag om detta och återkomma till riksdagen.

54. Kompetenskrav hos personal som möter ensamkommande barn och unga, punkt 36 (V)

av Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 36 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:1937 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkandena 4, 7, 15 och 35 samt

bifaller delvis motion

2017/18:1848 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 22.

Ställningstagande

Det förekommer att personal på boenden inte är rätt informerad och för vidare felaktiga uppgifter. Personal saknar ibland kunskap om asylprocessen och

vilka rättigheter barnen har. Okunskapen och osäkerheten leder enligt min bedömning till en hel del ryktesspridning. Den bristande kunskapen och informationen kan få mycket allvarliga konsekvenser och innebär att barnkonventionen inte respekteras.

Mot denna bakgrund anser jag att det bör tas fram skarpa krav på kunskap hos personal som möter ensamkommande barn och unga. Det bör finnas tydliga krav på personalens kompetens, personaltäthet och utbildning för samtliga boendeformer inklusive familjer som tar emot ensamkommande barn och unga.

Jag anser också att det bör säkerställas att kunskapen om barn som avviker och rutinerna för hur det ska hanteras stärks.

Regeringen bör ta fram förslag om detta och återkomma till riksdagen.

55. Kompetenskrav hos personal som möter ensamkommande barn och unga, punkt 36 (L)

av Bengt Eliasson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 36 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:1848 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 22,

bifaller delvis motion

2017/18:1937 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkande 4 och

avslår motion

2017/18:1937 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkandena 7, 15 och 35.

Ställningstagande

Många gånger knyts starka band mellan de unga och personer som befinner sig i deras närhet. Ett avslagsbesked drabbar därför ofta fler än den enskilda individen. Olika personalgrupper som arbetar med ensamkommande, liksom gode män och familjehem, måste därför enligt min mening stärkas i sin roll och få stöd och handledning. Det handlar om att stötta och hjälpa den unge här och nu oavsett var den unges framtid kommer att vara och att också själv orka i sitt uppdrag.

Regeringen bör ta fram ett förslag om detta och återkomma till riksdagen.

56. Uppdrag till Kunskapscentrum för ensamkommande barn och unga, punkt 37 (V)

av Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 37 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:2471 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 31.

Ställningstagande

Jag anser att Kunskapscentrum för ensamkommande barn och unga bör få i uppdrag att undersöka möjligheten till en utvecklingssatsning på ett eget spår för ensamkommande inom socialtjänsten. Satsningen skulle kunna ske genom att det avsätts resurser som kommunerna kan ansöka om.

Regeringen bör ta fram ett förslag om detta och återkomma till riksdagen.

57. Socialtjänstens bedömningar av ensamkommande barn och unga, punkt 38 (SD)

av Carina Ståhl Herrstedt (SD) och Christina Östberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 38 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3477 av Paula Bieler (SD) yrkande 2 och
avslår motionerna
2016/17:2471 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 32,
2017/18:1937 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkandena 2 och 13 samt
2017/18:2818 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 14.

Ställningstagande

För att ytterligare stärka förankringen i samhället och de sociala aspekterna av ett värdigt asylmottagande bör – i de fall platser vigs för mottagande av ensamma barn – inte endast utbildningsplatser vägas in, utan också tillgången till väl förberedda fosterfamiljer.

Regeringen bör ta fram ett förslag om detta och återkomma till riksdagen.

58. Socialtjänstens bedömningar av ensamkommande barn och unga, punkt 38 (V)

av Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 38 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:2471 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 32 och

2017/18:1937 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkandena 2 och 13 samt avslår motionerna

2016/17:3477 av Paula Bieler (SD) yrkande 2 och

2017/18:2818 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 14.

Ställningstagande

Jag anser att det måste finnas tydliga krav på att socialtjänsten ska göra bedömningar av de ensamkommande barnens individuella behov. Det är viktigt att de ensamkommande har inflytande över sina vårdplaner, och planerna måste kommuniceras till boenden och gode män.

Jag anser vidare att det bör tas fram ett förslag om hur ensamkommandes rättigheter, så som de uttrycks i barnkonventionen ska respekteras och följas.

Slutligen menar jag att man bör ta fram ett förslag om hur s.k. BBIC-kommuner kan undantas från sina krav.

Regeringen bör ta fram förslag om detta och återkomma till riksdagen.

59. Socialtjänstens bedömningar av ensamkommande barn och unga, punkt 38 (L)

av Bengt Eliasson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 38 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:2818 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 14 och

avslår motionerna

2016/17:2471 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 32,

2016/17:3477 av Paula Bieler (SD) yrkande 2 och

2017/18:1937 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkandena 2 och 13.

Ställningstagande

Jag konstaterar att en god man för ett ensamkommande barn har en juridisk funktion i frånvaro av en vårdnadshavare, men den unge har ofta ett behov av en kontaktperson som är mer av en länk in i samhället. Därför anser jag att systemet med gode män och kopplingen till ensamkommande unga bör ses över.

Regeringen bör ta fram ett sådant förslag och återkomma till riksdagen.

60. Information till ensamkommande, punkt 39 (V)

av Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 39 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:1937 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkande 3 och
avslår motion

2016/17:2611 av Stefan Nilsson och Pernilla Stålhammar (båda MP).

Ställningstagande

Jag anser att det bör tas fram information till ensamkommande barn om deras rättigheter. Informationen ska tydliggöra vart de kan vända sig med frågor och klagomål.

Regeringen bör ta fram förslag om detta och återkomma till riksdagen.

61. Adoptioner, punkt 41 (V)

av Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 41 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3607 av Lotta Johnsson Fornarve m.fl. (V) yrkande 13 och
avslår motionerna

2016/17:3304 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 38 och

2017/18:350 av Thomas Finnborg (M).

Ställningstagande

Jag anser att det bör utredas hur krav på adoptionsbyråerna om att samarbeta med organisationer som accepterar samkönade par som adoptivföräldrar kan formuleras och om en ändring i lagen (1997:192) om internationell adoptionsförmedling är nödvändig. Jag bedömer att detta skulle öka möjligheterna för samkönade par att adoptera.

Regeringen bör ta fram ett förslag om detta och återkomma till riksdagen.

62. Adoptioner, punkt 41 (KD)

av Emma Henriksson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 41 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3304 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 38 och
avslår motionerna

2017/18:350 av Thomas Finnborg (M) och

2017/18:3607 av Lotta Johnsson Fornarve m.fl. (V) yrkande 13.

Ställningstagande

Jag anser att Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd bör fullfölja tidigare Myndigheten för internationella adoptionsfrågors arbete med att ge konkret hjälp till adopterade som vill söka sina rötter samt möjlighet till information och stödsamtal.

Regeringen bör ta fram ett sådant förslag och återkomma till riksdagen.

63. Övergripande frågor om våld i nära relationer, punkt 42 (M)

av Katarina Brännström (M), Amir Adan (M), Ann-Britt Åsebol (M) och
Lena Asplund (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 42 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
 2016/17:3146 av Olof Lavesson m.fl. (M) yrkande 8 och
 2017/18:3215 av Olof Lavesson m.fl. (M) yrkande 8 och
 avslår motionerna
 2016/17:954 av Anders Österberg m.fl. (S) yrkandena 3 och 4,
 2017/18:1125 av Veronica Lindholm och Yasmine Larsson (båda S) och
 2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 8.

Ställningstagande

Våld som förekommer mellan samkönade par får sällan samma uppmärksamhet som mäns våld mot kvinnor. Att bli utsatt för partnermisshandel är dock lika fruktansvärt oavsett kön och sexuell läggning. Vi vill därför se informationsinsatser riktade mot allmänheten, men också åtgärder för att säkerställa ett gott bemötande från myndigheter och rättsväsendet. Vi anser även att man bör se över behovet av förbättringar när det gäller skyddat boende för hbtq-personer.

64. Övergripande frågor om våld i nära relationer, punkt 42 (V)

av Maj Karlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 42 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
 2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 8 och
 avslår motionerna
 2016/17:954 av Anders Österberg m.fl. (S) yrkandena 3 och 4,
 2016/17:3146 av Olof Lavesson m.fl. (M) yrkande 8,
 2017/18:1125 av Veronica Lindholm och Yasmine Larsson (båda S) och
 2017/18:3215 av Olof Lavesson m.fl. (M) yrkande 8.

Ställningstagande

Utvärderingar har visat att det finns skillnader i vilken hjälp våldsutsatta kvinnor och deras barn får beroende på var de bor. Av Socialstyrelsens enkätundersökningar framgår att de flesta kommuner har information för våldsutsatta kvinnor men att informationens omfattning och utformning varierar. Brister finns t.ex. i stödet till särskilt sårbara och våldsutsatta kvinnor. Brister finns även när det gäller kunskap om problemens omfattning och rutiner för samverkan, både inom och mellan kommuner. Jag anser att det är viktigt att

kommunerna har uppföljningsbara mål, kunskap om förekomsten av våld och kompetensutveckling för sin personal.

Mot denna bakgrund anser jag att en strategi om hur socialtjänsten kan tillhandahållas tillräcklig kunskap om mäns våld mot kvinnor bör utarbetas.

65. Samverkan mellan myndigheter, punkt 43 (M, SD)

av Katarina Brännström (M), Amir Adan (M), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Ann-Britt Åsebol (M), Lena Asplund (M) och Christina Östberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 43 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:3736 av Tomas Tobé m.fl. (M) yrkande 10 och
avslår motion
2017/18:43 av Penilla Gunther (KD).

Ställningstagande

I dag lever många vuxna och barn under hedersrelaterat våld och förtryck. Vi anser att religion, kultur eller kontrollbehov som utövas för att begränsa någon annans frihet och rätt att bestämma över sitt eget liv inte hör hemma i Sverige. Arbetet mot mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer måste outtröttligt fortsätta. Vi anser därför att man bör utöka samarbetet mellan kommuner som ger våldsutsatta hjälp att flytta till en ny kommun.

Regeringen bör ta fram ett förslag om detta och återkomma till riksdagen.

66. Relationsvåldscentrum och Kvinnofridslinjen, punkt 44 (M)

av Katarina Brännström (M), Amir Adan (M), Ann-Britt Åsebol (M) och Lena Asplund (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 44 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3078 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkande 20 och
avslår motionerna
2016/17:392 av Annicka Engblom m.fl. (M) yrkande 1,

2016/17:3474 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 17,
 2017/18:478 av Mathias Tegnér och Alexandra Völker (båda S),
 2017/18:2836 av Annicka Engblom m.fl. (M) yrkande 1 och
 2017/18:3584 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 14.

Ställningstagande

Att arbeta för att fler ska polisanmäla när de har utsatts för brott i nära relationer är angeläget, men det är också viktigt att arbeta för att de som anmäler inte tar tillbaka sin polisanmälan. Det finns flera goda exempel, t.ex. Relationsvåldscentrum i Stockholm, som sätter in brottsofferstöd inom 48 timmar efter en polisanmälan. Verksamheten har bidragit dels till att fler ärenden om våld i nära relationer leder till åtal, dels till att samarbetet mellan polis och socialtjänst har förbättrats. Vi vill uppmuntra fler sådana verksamheter runt om i landet.

Vi anser därför att regeringen bör fortsätta arbetet för att våld i nära relationer ska anmälas.

67. Relationsvåldscentrum och Kvinnofridslinjen, punkt 44 (L)

av Bengt Eliasson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 44 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:3474 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 17 och

2017/18:3584 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 14 och

avslår motionerna

2016/17:392 av Annicka Engblom m.fl. (M) yrkande 1,

2016/17:3078 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkande 20,

2017/18:478 av Mathias Tegnér och Alexandra Völker (båda S) och

2017/18:2836 av Annicka Engblom m.fl. (M) yrkande 1.

Ställningstagande

Kvinnofridslinjen har byggt upp en välfungerande verksamhet som har blivit alltmer känd. Jag anser att det är viktigt att detta tas till vara och vidareutvecklas. Samtidigt är det också viktigt att ta ytterligare steg för att förbättra stödet för den som utsätts för fysiskt och psykiskt våld i den egna relationen.

Jag föreslår att Kvinnofridslinjen byggs ut till ett nationellt hjälpnummer i 11-serien för den som vill ha råd och hjälp på grund av att hen utsatts för våld och kränkningar i den egna relationen eller för hedersrelaterat våld och

förtryck. Det etablerade begreppet Kvinnofridslinjen kan på så vis tillvaratas samtidigt som det också byggs upp ett mer samlande begrepp som även vänder sig till t.ex. ungdomar och hbt-personer oavsett kön samt till män som är offer för våld inom relationen.

68. Stöd till barn och unga, kvinnor och potentiella våldsutövare, punkt 45 (C)

av Anders W Jonsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 45 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:865 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 13,

2016/17:3037 av Annika Qarlsson m.fl. (C) yrkande 42 och

2017/18:3789 av Annika Qarlsson m.fl. (C) yrkande 42 och

avslår motionerna

2016/17:3474 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkandena 16, 18 och 19,

2017/18:1848 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 14 och

2017/18:3584 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 15.

Ställningstagande

Gatuprostitutionen i Sverige har halverats sedan sexköpslagen infördes 1999, men ännu saknas t.ex. exitprogram, rehabilitering och återanpassning för kvinnor och flickor som befinner sig i prostitution, vill lämna prostitution eller befinner sig i riskzonen för prostitution. Jag anser att insatser behöver riktas mot särskilt utsatta grupper och att det behövs bättre information om sexköpslagen, både i Sverige och utomlands. Jag anser därför att stödet till kvinnor som befinner sig i prostitution eller i riskzonen för prostitution eller som vill lämna prostitution ska öka.

Vidare anser jag att barn och ungdomar är en väldigt sårbar grupp när det gäller djupt integritetskränkande brottstyper som sexualbrott. Vid sexualbrott kan konsekvenserna för ett barn vara ännu mer långtgående och allvarliga än vad de är för vuxna personer. Därför vill jag att regeringen agerar för att se till att barn och unga som utsatts för sexualbrott får hjälp och vård i ett tidigare skede.

69. Stöd till barn och unga, kvinnor och potentiella våldsutövare, punkt 45 (L)

av Bengt Eliasson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 45 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:3474 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkandena 16, 18 och 19,

2017/18:1848 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 14 och

2017/18:3584 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 15 och
avslår motionerna

2016/17:865 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 13,

2016/17:3037 av Annika Qarlstson m.fl. (C) yrkande 42 och

2017/18:3789 av Annika Qarlstson m.fl. (C) yrkande 42.

Ställningstagande

En av de största riskfaktorerna för att ett barn ska utsättas för misshandel är våld mellan föräldrarna. Trots att man vet detta utreds alltför sällan barnens situation när en förälder misstänks ha misshandlat den andra föräldern. Jag anser att regeringen bör överväga att förtydliga regelverket för att säkerställa att barn alltid får komma till tals och att de får rätt stöd i samband med anmälningar om våld i nära relationer.

Vidare anser jag att det är viktigt att barnens situation uppmärksammas när de behöver bo i jourlägenhet eller skyddat boende. Barnperspektivet behöver förstärkas. Det handlar om att skapa förutsättningar för fler skyddade boenden där barn kan bo och att trygga barnens möjligheter att gå i förskola eller skola även om de behöver bo på annan plats.

I fråga om potentiella våldsutövare anser jag att det behövs ett tydligare fokus på våldsutövarna som står för våldet i nära relationer. För att förebygga att samma person upprepar kränkningarna i framtiden måste insatserna öka. Det behövs bättre insatser som är riktade till den som är motiverad att bryta ett destruktivt beteende i relationer.

Slutligen anser jag att det behöver skapas ett separat nationellt hjälpnummer för män och kvinnor som är oroliga för sitt eget våldsagerande i nära relationer. I likhet med Kvinnofridslinjen ska detta hjälpnummer vara bemannat dygnet runt och fungera som en kontaktpunkt med möjlighet att slussa personen vidare till exempelvis socialjour eller kurator.

70. Bistånd till utsatta EU-medborgare, punkt 46 (M, SD)

av Katarina Brännström (M), Amir Adan (M), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Ann-Britt Åsebol (M), Lena Asplund (M) och Christina Östberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 46 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:2426 av Linus Bylund och Kent Ekeröth (båda SD),

2016/17:3371 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 30 och

2017/18:3178 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 38 och avslår motion

2017/18:3555 av Kent Ekeröth (SD).

Ställningstagande

Det finns oklarheter när det gäller kommunernas skyldighet att ge bistånd till EU-medborgare. Vi anser därför att rättsläget måste klargöras. Vår uppfattning är att kommunerna inte ska ha en skyldighet att ge bistånd till vuxna EU-medborgare som enbart vistats en kortare tid i Sverige och som saknar självständig uppehålls rätt.

Vi anser att det genom lagstiftning bör införas ett förbud för kommuner att ge annat än kortvarig hjälp till EU-medborgare som är i Sverige utan att kunna försörja sig och som enbart har varit här en kortare tid.

71. Nationell samordning och samarbetet på EU-nivå, punkt 47 (M)

av Katarina Brännström (M), Amir Adan (M), Ann-Britt Åsebol (M) och Lena Asplund (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 47 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:3229 av Beatrice Ask m.fl. (M) yrkande 5 och

2017/18:3569 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 62 och

avslår motionerna

2016/17:3212 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 2,

2017/18:2814 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 4,
2017/18:3194 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 12 och
2017/18:3828 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 2.

Ställningstagande

Vi anser att det är viktigt att kommunerna och andra myndigheter samordnar sina insatser gentemot utsatta EU-migranter och tiggeri. Regeringens nationella samordnare redovisade i sitt slutbetänkande behovet av fortsatta samordningsinsatser, inte minst på regional nivå. Vi anser att regeringen bör fatta beslut, eller komma med tydliga riktlinjer, om fortsatt samordning av insatser som rör utsatta EU-migranter och tiggeri.

Vidare anser vi att arbetet måste fortsätta när det gäller att sätta press på de EU-länder vars medborgare söker sig till andra länder för att tigga. Länder som Rumänien och Bulgarien måste vidta de reformer som krävs för att inkludera utsatta grupper som kränks, diskrimineras och lever i varaktigt utanförskap. Vi anser att det krävs ett samlat agerande från EU:s medlemsländer som ytterst bör knytas till kännbara ekonomiska sanktioner om läget inte förbättras.

72. Nationell samordning och samarbetet på EU-nivå, punkt 47 (L)

av Bengt Eliasson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 47 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2017/18:2814 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 4 och
2017/18:3194 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 12 och
avslår motionerna
2016/17:3212 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 2,
2016/17:3229 av Beatrice Ask m.fl. (M) yrkande 5,
2017/18:3569 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 62 och
2017/18:3828 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 2.

Ställningstagande

Fortfarande tvingar fattigdom och diskriminering många medborgare till tiggeri i Sverige och i andra EU-länder. Samhällsproblemet är svårlöst, och ännu har ingen enhetlig hantering på EU-nivå kommit på plats. Nu överväger fler länder tiggeriförbud. Jag anser att tiggerifrågan måste tas upp på EU-nivå så att samtliga länder i unionen tar ansvar för sina medborgares rättigheter.

Vidare bör kommissionen omedelbart inrätta en expertgrupp som ser till att de EU-medel som exempelvis Rumänien får utnyttjas och når fram till landets fattiga.

Jag anser även att det behövs fler insatser från svensk sida för att tillsammans med andra EU-länder förmå hemländerna att ta emot och ta hand om sina unga medborgare. Vårt samhälle är inte anpassat till unga som vistas här utan asylskäl och för vilka ursprungslandet inte tar något ansvar. Jag menar att insatser krävs för att tillsammans med hemländerna se till att det finns ett ordnat mottagande inklusive insatser som ger de unga hopp om framtiden.

73. Nationell samordning och samarbetet på EU-nivå, punkt 47 (KD)

av Emma Henriksson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 47 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:3212 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 2 och

2017/18:3828 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 2 och

avslår motionerna

2016/17:3229 av Beatrice Ask m.fl. (M) yrkande 5,

2017/18:2814 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 4,

2017/18:3194 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 12 och

2017/18:3569 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 62.

Ställningstagande

De flesta av dem som tillfälligt söker sig till Sverige från ett annat EU-land är fattiga och lever i en utsatt situation i hemlandet. Sedan en tid tillbaka finns många rumänska och bulgariska medborgare i Sverige, och många av dem är romer. För att den fria rörligheten inom EES ska fungera anser jag att det är viktigt att det ramverk som finns följs och att varje land ser till att dess medborgare får ett rimligt socialt skydd och tillgång till skola och hälsovård.

Jag anser därför att pengar ur EU:s socialfond ska kunna ges direkt till ideella organisationer som arbetar med romer i Rumänien och Bulgarien, i stället för att ges till dessa länder.

Regeringen bör verka för ett sådant arbete inom EU och återkomma till riksdagen.

Särskilda yttranden

1. Återinförande av fritidspengen, punkt 14 (KD)

Emma Henriksson (KD) anför:

Jag vill i detta sammanhang påminna om att Kristdemokraterna i sin budget för 2018 (mot. 2017/18:3750) avsatte 200 000 000 kronor per år för att återinföra fritidspengen i syfte att stärka möjligheten för barn i ekonomiskt utsatta familjer att få ha en aktiv fritid. Riksdagen avslag motionsyrkandet (bet. 2017/18:SoU1, rskr. 2017/18:121).

Jag vidhåller de synpunkter som framfördes i det sammanhanget men avstår nu från att ge uttryck för avvikande uppfattning i en reservation.

2. Motioner som bereds förenklat, punkt 48 (M)

Katarina Brännström (M), Amir Adan (M), Ann-Britt Åsebol (M) och Lena Asplund (M) anför:

Utskottet har genom förenklad motionshantering avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2. När det gäller dessa motionsförslag hänvisar vi till tidigare ställningstaganden i motsvarande frågor i bl.a. betänkande 2015/16:SoU6 Socialtjänstfrågor. Vi vidhåller de synpunkter som har framförts i de sammanhangen men avstår från att på nytt ge uttryck för avvikande uppfattningar i en reservation.

3. Motioner som bereds förenklat, punkt 48 (SD)

Carina Ståhl Herrstedt (SD) och Christina Östberg (SD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionshantering avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2. När det gäller dessa motionsförslag hänvisar vi till tidigare ställningstaganden i motsvarande frågor i bl.a. betänkande 2015/16:SoU6 Socialtjänstfrågor. Vi vidhåller de synpunkter som har framförts i de sammanhangen men avstår från att på nytt ge uttryck för avvikande uppfattningar i en reservation.

4. Motioner som bereds förenklat, punkt 48 (C)

Anders W Jonsson (C) anför:

Utskottet har genom förenklad motionshantering avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2. När det gäller dessa motionsförslag hänvisar jag till tidigare ställningstaganden i motsvarande frågor i bl.a. betänkande 2015/16:SoU6 Socialtjänstfrågor. Jag vidhåller de synpunkter som har framförts i de sammanhangen men avstår från att på nytt ge uttryck för avvikande uppfattningar i en reservation.

5. Motioner som bereds förenklad, punkt 48 (V)

Maj Karlsson (V) anför:

Utskottet har genom förenklad motionshantering avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2. När det gäller dessa motionsförslag hänvisar jag till tidigare ställningstaganden i motsvarande frågor i bl.a. betänkande 2015/16:SoU6 Socialtjänstfrågor. Jag vidhåller de synpunkter som har framförts i de sammanhangen men avstår från att på nytt ge uttryck för avvikande uppfattningar i en reservation.

6. Motioner som bereds förenklad, punkt 48 (L)

Bengt Eliasson (L) anför:

Utskottet har genom förenklad motionshantering avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2. När det gäller dessa motionsförslag hänvisar jag till tidigare ställningstaganden i motsvarande frågor i bl.a. betänkande 2015/16:SoU6 Socialtjänstfrågor. Jag vidhåller de synpunkter som har framförts i de sammanhangen men avstår från att på nytt ge uttryck för avvikande uppfattningar i en reservation.

7. Motioner som bereds förenklad, punkt 48 (KD)

Emma Henriksson (KD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionshantering avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2. När det gäller dessa motionsförslag hänvisar jag till tidigare ställningstaganden i motsvarande frågor i bl.a. betänkande 2015/16:SoU6 Socialtjänstfrågor. Jag vidhåller de synpunkter som har framförts i de sammanhangen men avstår från att på nytt ge uttryck för avvikande uppfattningar i en reservation.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motion väckt med anledning av proposition
2016/17:85

2016/17:3621 av *Barbro Westerholm m.fl. (L)*:

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för att landsting och kommuner ska följa lagens krav på överenskommelser och individuella planer och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2015/16

2015/16:83 av *Christina Höj Larsen m.fl. (V)*:

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast bör återkomma till riksdagen med ett förslag om att göra barnkonventionen till svensk lag och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:123 av *Hans Linde m.fl. (V)*:

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör underteckna och ratificera barnkonventionens tredje tilläggsprotokoll och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:620 av *Roza Güclü Hedin m.fl. (S)*:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur man kan stärka barnperspektivet inom socialtjänsten och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1105 av *Christina Örnebjär (FP)*:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i samband med utredningen av att göra barnkonventionen till svensk lag se över hur en övergripande barnbalk kan utformas, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2151 av *Hillevi Larsson m.fl. (S)*:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om barnkonventionen som lag och ratificering av tillägg och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2478 av Cecilia Widegren m.fl. (M):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den som fastnat i varierande former av missbruk skyndsamt ska få den hjälp och det stöd som behövs och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2567 av Roland Utbult m.fl. (KD):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inkorporera barnkonventionen i svensk lag och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2568 av Emma Henriksson m.fl. (KD):

84. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om barnkonventionen som svensk lag och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2016/17

2016/17:138 av Eva Lohman och Ann-Britt Åsebol (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hbt-certifieringar av offentligt finansierad vård och omsorg och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:144 av Ewa Thalén Finné (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att införa individualiserade dödsfallsutredningar hos Socialstyrelsen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:178 av Ann-Britt Åsebol (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av socialtjänstlagen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:336 av Christina Örnebjär (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vid inkorporering ge barnkonventionen samma grundlagsliknande ställning som Europakonventionen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:337 av Christina Örnebjär (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underteckna och ratificera det tredje tilläggsprotokollet till barnkonventionen om en internationell klagomekanism för barn och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en nationell klagoinstans för barn där de själva kan utkräva sina rättigheter enligt barnkonventionen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:392 av Annicka Engblom m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kvinnor som utsätts för våld i nära relationer bör kunna få stöd via relationsvårdscentrum oavsett var i landet de bor, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda kvinnojourernas förutsättningar för långsiktig ekonomisk finansiering och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att vidareutveckla Socialstyrelsens dödsfallsutredningar utifrån varje individuellt fall med tydlig återkoppling till inblandade myndigheter och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:493 av Gunilla Nordgren (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nationella riktlinjer för socialtjänsten när det gäller uppföljning av barn som placeras i fosterhem eller på institution samt behovet av en ökad samverkan mellan kommunerna, t.ex. vad gäller att tillse att skolplikten fullgörs, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:497 av Gunilla Nordgren (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en översyn behöver ske av de regler i socialtjänstlagen som socialnämnderna har att förhålla sig till vad avser akuta placeringar på jourhem som är godkända och utredda av annan kommun, så att dessa framöver ska kunna räknas som godkända i det akuta skedet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:501 av Jesper Skalberg Karlsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka kommunernas redskap för att minska försörjningsstödet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:569 av Helena Bouveng (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra fritidspengen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:673 av Lotta Finstorp och Elisabeth Svantesson (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reglera mobil- och internetanvändning för ungdomar samt larm nattetid på HVB-hem liksom inomhuslarm nattetid och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:719 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson och Thomas Finnborg (båda M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna att låta socialtjänstlagen omfatta dataspelsberoende och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:865 av Annie Lööf m.fl. (C):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hjälp till och vård av barn och unga som utsatts för sexualbrott och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:868 av Johan Büser (S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka möjligheterna att påverka fler länder att öppna upp sig för samkönade pars möjligheter att adoptera och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:878 av Hillevi Larsson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om lagstadgat brukarinflytande i missbruksvården och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:924 av Eva Lindh och Johan Andersson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att analysera lämpligheten i att införa register över familje- och jourhem och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:954 av Anders Österberg m.fl. (S):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en del av det totala forskningsanslaget öronmärks för undersökningar och forskning om våld i samkönade relationer och bemötandet av personer som har varit med om våldet och söker hjälp och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att socialtjänsten reformeras för att på ett inkluderande sätt kunna hjälpa de som har blivit och blir utsatta för våld i samkönade relationer och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1078 av Jan Björklund m.fl. (L):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förtydligande av socialtjänstlagen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1215 av Lotta Olsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kollektivt beslutsfattande inom socialtjänsten och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1230 av Lotta Olsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att ge vård och behandling till missbrukspatienter och beroende som baseras på vetenskaplig grund i syfte att ge alla medborgare den säkraste och mest effektiva vården och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1238 av Lotta Olsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell anmälan för barn som far illa och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1299 av Jan Lindholm (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra FN:s barnkonvention till svensk lag och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1314 av Maria Ferm och Janine Alm Ericson (båda MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder kring hemlösa EU-medborgare och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1358 av Alexandra Anstrell (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en förändring i socialtjänstlagen så att kommunerna får erbjuda hemtjänst till äldre personer och andra sociala tjänster genom förenklat ansökningsförfarande, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:1476 av Borian Åberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ändring av åldersgränserna för adoption och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1553 av Tina Ghasemi (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt ska återkomma med en handlingsplan för hur handläggningen av ärenden som rör asylsökande ensamkommande flickor i barnäktenskap med

vuxna män ska göras mer enhetlig och rättssäker, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:1717 av Robert Hannah (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återvändande terrorister inte ska beredas förtur till bostäder genom s.k. sociala kontrakt utan att ta ansvar för sina brott, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommuner har samma ansvar som staten att motverka våldsbejakande extremism genom bl.a. anmälningsplikt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:1718 av Robert Hannah och Christina Örnebjär (båda L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska utreda ifall samkönade par vid adoptionsansökningar diskrimineras av svenska adoptionsförmedlare eller deras lokala partner, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska ge adoptionsförmedlare i uppdrag att förmedla adoptioner från länder och genom förmedlare som accepterar samkönade par som adoptivföräldrar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:1753 av Per Ramhorn m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur ansvaret för missbruksvården kan överföras till hälso- och sjukvården och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1840 av Johan Andersson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över socialtjänstlagen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1882 av Gunilla Nordgren (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att säkra en långsiktig och tillräcklig finansiering av landets kvinnojourer och att samarbetet mellan myndigheter och mellan kommuner förbättras och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1996 av Robert Hannah och Lars Tysklind (båda L):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om pappagrupper för nyblivna föräldrar och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om insatser för att få män och pojkar att söka stöd och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2012 av Robert Hannah (L):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ungdomar som är utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck inte bör placeras i behandlingshem där det saknas specialistkunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett mellantvång i socialtjänstlagen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2191 av Adnan Dibrani och Jennie Nilsson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att se över behovet av förändrade åldersregler vid adoption och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2242 av Thomas Finnborg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av socialtjänstlagen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2249 av Thomas Finnborg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av de stöd, rutiner och ersättningar som tillämpas på och inom områdets alla delar för att underlätta verksamheten och förutsättningarna för familjehem och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2283 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över socialtjänstlagen för att införa tydliga nationella prestationskrav i samband med utbetalning av försörjningsstöd och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att erbjuda högre försörjningsstöd till de som väljer att deltidsarbeta men inte får en lön som överstiger ett hundraprocentigt försörjningsstöd, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra samhällstjänster för de som saknar arbete och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2329 av Johnny Skalin (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förtydliga och utöka det statistiska underlaget för utbetalningar av ekonomiskt bistånd och att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag på hur detta kan åstadkommas och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2412 av Markus Wiechel (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bekämpa hemlöshet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2426 av Linus Bylund och Kent Ekeroth (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att helt ta bort kommuners möjlighet att betala ut kommunalt försörjningsstöd till medborgare i andra EU-länder och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2471 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kunskapscentrumet för ensamkommande barn bör få i uppdrag att undersöka möjligheten till en utvecklingsstrategi på ett eget spår för ensamkommande och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på hur s.k. BBIC-kommuner kan undantas från sina krav och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med tydliga krav på boenden för ensamkommande barn inkluderat krav på personalens kompetenser och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om hur privatplacerade barn kan garanteras samma stöd som andra ensamkommande barn och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på ett förtydligande av lagstiftningen som möjliggör att vissa individuellt anpassade insatser kan ges utan biståndsprövning och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2481 av Mikael Oscarsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge regeringen i uppdrag att tillsätta en utredning med syfte att se över formerna för

öppenvården så att olika former av tvångsmedel kan användas på ett för vården mer effektivt sätt än i dag, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:2494 av Mikael Oscarsson (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det behövs en bred översyn av vad som gäller för omhändertagande och familjeplaceringar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att införa en ny modell för placeringar av barn där familjehemmet och de biologiska föräldrarna delar på vårdnaden om barnet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2506 av Paula Bieler m.fl. (SD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skjuta till extra resurser till Socialstyrelsen för att utreda hur andelen förstagångsföräldrar som genomgår föräldrautbildning kan öka och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minska köerna till familjerådgivningen, på sikt göra den kostnadsfri samt införa nationella riktlinjer och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2523 av Markus Wiechel och Jennie Åfeldt (båda SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kunna dra in försörjningsstöd för missbrukare och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2575 av Krister Hammarbergh (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att se över regelverket för vårdnadsöverflyttning av placerade barn och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att överväga en översyn av regelverket så att fler barn kan prövas för nationell adoption och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2596 av Per Ramhorn m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att familjer och företagare i jordbrukssektorn mot ersättning ska kunna erbjuda kommuner och landsting grön omsorg, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:2611 av Stefan Nilsson och Pernilla Stålhammar (båda MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utvärderingsuppdrag till Inspektionen för vård och omsorg av barn- och ungdomslinjen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2687 av Thomas Finnborg (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om insatser mot spelberoende och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2712 av Thomas Finnborg (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att via akut omhändertagande av socialtjänsten kunna hjälpa barn i nödsituationer enligt LVU, då barn riskerar att fara illa i Sverige, och att barn till andra EU-staters medborgare som behöver omhändertas ska hjälpas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över nuvarande lagstiftning så att barn som far illa inte riskerar att hamna mellan stolarna, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:2720 av Erik Bengtzboe (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de tröskeleffekter som i dag finns i försörjningsstödet och andra bidrag bör ses över med fokus på att underlätta steget från utanförskap till arbete och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2741 av Patrik Lundqvist (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att se över behovet av åtgärder för att vända utvecklingen inom landets socialförvaltningar och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2963 av Anders W Jonsson m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur ansvaret för beroendevården kan överföras till hälso- och sjukvården och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att hälso- och sjukvårdslagen ska vara styrande inom beroendevården och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över socialtjänstlagen för att möjliggöra förenklade biståndsbedömningar inom beroendevården och tillkännager detta för regeringen.

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur det ska kunna finnas tillgång till farmakologisk behandling åt personer med beroendeproblem i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2964 av Anders W Jonsson m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur socialtjänstlagen kan förtydligas för att lyfta fram kommunernas skyldighet att erbjuda stöd med inriktning mot reguljär arbetsmarknad åt personer med psykiska funktionsnedsättningar eller psykisk ohälsa samt personer som uppbär försörjningsstöd och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa skärpta krav på medicinsk och pedagogisk grundutredning av omhändertagna barn och ungdomar och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra arbetet med barns och ungas hälsa i såväl socialtjänst som hälso- och sjukvård och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undanröja hinder att samarbeta om myndighetsutövning över kommungränser och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2971 av Solveig Zander m.fl. (C):

29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att tillhandahålla utomstående rådgivare från t.ex. socialförvaltningen eller Försäkringskassan som första steg i de fall då föräldrarna inte kommer överens om underhållet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:2973 av Johanna Jönsson m.fl. (C):

32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lätta på kravet på högskoleutbildning för personal i barn- och ungdomsvården och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lätta på kraven för att tillhandahålla utbildning för nya familjehem och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3000 av Barbro Westerholm m.fl. (L):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för att fler landsting och kommuner ska ha överenskommelser om stöd och hjälp till personer med missbruksproblem och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3037 av Annika Carlsson m.fl. (C):

31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att införa fler mansjourer, skyddade boenden och liknande verksamheter för män som utsatts för våld i nära relationer och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna för att personer som utsatts för våld i nära relationer ska säkerställas en fungerande utslussning efter att ha befunnit sig i skyddat boende eller liknande verksamhet och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kvinno- och mansjourerna får en långsiktig och mer stabil finansiering och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka stödet till kvinnor som befinner sig i prostitution, i riskzonen för prostitution eller som vill lämna prostitution där insatser riktas mot särskilt utsatta grupper och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3078 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M):

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att hembesök vid försörjningsstöd ska bli en obligatorisk del av socialtjänstens arbete och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta arbetet för att våld i nära relationer ska anmälas och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3079 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett bidragstak för en stärkt arbetslinje och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3146 av Olof Lavesson m.fl. (M):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om våld i nära relationer och jourhem och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3193 av Jan Björklund m.fl. (L):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra Barnrättighetsutredningens förslag om ett kunskapslyft om barnkonventionen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om egen handläggare till barn i socialtjänsten och tillkännager detta för regeringen.

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återuppta satsningen om evidensbaserad praktik och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tidiga insatser i socialtjänsten och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler möjligheter till mellantvång och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en systematisk uppföljning av placerade barns fysiska hälsa och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stöd till familjehem också efter en vårdnadsöverflyttning och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3212 av Andreas Carlson m.fl. (KD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att pengar ur EU:s socialfond ska kunna ges direkt till ideella organisationer som arbetar med romer i Rumänien och Bulgarien och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3221 av Cecilia Widegren m.fl. (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av socialtjänstlagen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en förenklad biståndsbedömning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell strategi för långsiktig rekrytering och personalförsörjning i socialtjänsten och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om den administrativa belastningen och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta till vara digitaliseringens möjligheter och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om handledarstöd och introduktionsutbildningar och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att mäta arbetsbelastning för att följa upp kontinuerligt i syfte att avlasta socialsekreterarna och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram riktlinjer gällande formell kunskap och erfarenhet för att få arbeta med svårt utsatta barn och tillkännager detta för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka rättssäkerheten inom socialtjänsten och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stärkt tillsyn, tillståndsgivning, uppföljning och utvärdering av socialtjänsten och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka samverkan mellan socialtjänst, skola, polis, vård och ideell sektor och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om legitimation för socionomer och kuratorer och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna för fler socialarbetare i yttre tjänst och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en nationell översyn i syfte att säkra rekrytering av familjehem och jourhem och se över stöd, rutiner och ersättningar i strävan att ge familjehem bättre förutsättningar och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram hållbara strategier i syfte att möjliggöra för fler nationella adoptioner och om att låta systematisk adoption eller vårdnadsöverflyttning vara ett alternativ till långvariga placeringar av små barn och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten till sanktioner vid misskötsel av stödboende och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3229 av Beatrice Ask m.fl. (M):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tydliga riktlinjer för fortsatt samordning av insatser som rör utsatta EU-migranter och tiggeri och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska ta initiativ till kännbara ekonomiska sanktioner för EU-migranternas hemländer som inte agerar mot diskriminering och sociala orättvisor och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3268 av Emma Henriksson m.fl. (KD, M, C, L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att socialtjänsten oftare bör väcka frågan om huruvida familjehemsplacerade barn bör bli föremål för vårdnadsöverflyttning eller adoption och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3278 av Martin Kinnunen (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att personer utan tillstånd att vistas i Sverige inte ska ha rätt till kommunalt försörjningsstöd och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3302 av Aron Modig m.fl. (KD):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stödboende för ensamkommande barn och unga och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en hjälpfond till kommunerna för mottagande av ensamkommande barn och unga och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3304 av Andreas Carlson m.fl. (KD):

36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om adoptivförälders ålder och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om adopterade barns stöd för att söka sina rötter och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att alla föräldrar vid en separation erbjuds ett samarbetsamtal, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:3305 av Emma Henriksson m.fl. (KD):

39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att socialtjänsten vid biståndsprövning särskilt ska uppmärksamma anhörigas situation och tillkännager detta för regeringen.
69. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör finnas minst en familjecentral i varje kommun och tillkännager detta för regeringen.
70. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda frågan om det formella beslutsfattandet i den sociala barn- och ungdomsvården samt möjlighet att införa legitimation för socialsekreterare och tillkännager detta för regeringen.
71. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förbättrade förutsättningar för familjehemmen och tillkännager detta för regeringen.
72. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över frågan hur man undviker sammanbrott som resulterar i omplacering av barn och tillkännager detta för regeringen.
73. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga vårdnadsöverflyttning eller adoption när placeringen har pågått en viss tid och tillkännager detta för regeringen.

74. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka kommunernas ansvar för barn som omhändertagits och drabbats av vanvård, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
77. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stödboende och tillkännager detta för regeringen.
84. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att alla föräldrar vid en separation erbjuds ett samarbetsamtal och tillkännager detta för regeringen.
87. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om barnkonventionen som svensk lag och tillkännager detta för regeringen.
88. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om modellen ”bostad först” och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3344 av Sofia Fölster (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur ett kvalifikationssystem för försörjningsstöd kan införas och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett bidragstak bör införas om maximalt 30 000 kronor per familj och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3348 av Désirée Pethrus m.fl. (KD):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nya boendeformer för ensamkommande flyktingbarn och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3371 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad användning av stödboenden och schablonersättningar vid mottagande av ensamkommande barn och ungdomar och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den som nekats uppehållstillstånd som huvudregel inte ska ha rätt till bistånd från kommunen och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vuxna EU-medborgare som har vistats en kortare tid och saknar en självständig uppehållsrätt i Sverige som huvudregel inte ska ha rätt till bistånd av kommunen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3372 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M):

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett bidragstak för en stärkt arbetslinje och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att barn i familjer med regelbunden socialtjänstkontakt särskilt bör uppmärksammas för sina skolresultat och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3384 av Andreas Carlson m.fl. (KD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ensamkommande barns situation och behovet av tryggt mottagande och bra boendemiljöer och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3388 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M):

24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna och pröva förutsättningarna för att fler socialarbetare ska kunna verka i yttre tjänst, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:3430 av Roger Haddad m.fl. (L):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utökade insatser i socialtjänsten för icke straffmyndiga personer och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utökat mellantvång enligt 22 § LVU och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om obligatoriska insatser för föräldrar och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3474 av Roger Haddad m.fl. (L):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stöd till jourverksamhet och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillgänglighetsanpassning av jourlägenheter och skyddade boenden och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om barns situation i samband med vistelse i jourlägenhet eller skyddat boende och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utökning av Kvinnofredslinjen och tillkännager detta för regeringen.

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nationellt hjälpsnummer för potentiella våldsutövare och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om insatser riktade till den som är motiverad att bryta ett destruktivt beteende i relationer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om granskning av myndigheters agerande vid enskilda fall av dödligt våld och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3477 av Paula Bieler (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mottagande av ensamma barn och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2017/18

2017/18:25 av Robert Stenkvist och David Lång (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förtydliga socialtjänstlagen så att det klart framgår att utlänningar som vistas illegalt i landet inte har rätt till försörjningsstöd, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:43 av Penilla Gunther (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Socialstyrelsen bör ges i uppdrag att samarbeta i högre grad med SKL kring planering och genomförande av arbete kring kvinnofrid och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:47 av Robert Hannah (L):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommuner måste ha individuella handlingsplaner för varje person som vill komma ur gängkriminalitet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:106 av Jan Lindholm (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att fortsätta arbetet med att göra barnkonventionen till svensk lag och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:148 av Roger Haddad (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över de transfereringar som riskerar att skapa inlåsnings effekter bland nyanlända och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:183 av Markus Wiechel (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bekämpa hemlöshet och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:302 av Thomas Finnborg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att se över en ny socialtjänstreform och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:325 av Johnny Skalin (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förtydliga och utöka det statistiska underlaget för utbetalningar av ekonomiskt bistånd och att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag på hur detta kan åstadkommas och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:350 av Thomas Finnborg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över regelverket och lagstiftningen i syfte att få till mer likvärdiga medgivandeutredningar vid adoption och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:410 av Christina Örnebjär (L):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om insatser utan krav på nykterhet eller drogfrihet och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:418 av Christina Örnebjär (L):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad kunskap kring vad det innebär att ha en förälder med kognitiva svårigheter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:423 av Christina Örnebjär m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stöd till personer som fått avslag på sin asylansökan med extra fokus på barn och unga, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:439 av Robert Hannah och Lars Tysklind (båda L):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om pappagrupper för nyblivna föräldrar och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om insatser för att få män och pojkar att söka stöd och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:449 av Robert Hannah (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska utreda ifall samkönade par vid adoptionsansökningar diskrimineras av svenska adoptionsförmedlare eller deras lokala partner och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska ge adoptionsförmedlare i uppdrag att förmedla adoptioner från länder och genom förmedlare där samkönade par accepteras som adoptivföräldrar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:478 av Mathias Tegnér och Alexandra Völker (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att se över hur kvinnohus med samlad kompetens för kvinnor som vill anmäla våld kan utföras och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:497 av Robert Hannah (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återvändande terrorister inte utan att ta ansvar för sina brott ska beredas förtur till bostäder genom s.k. sociala kontrakt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommuner bör ha samma ansvar som staten att motverka våldsbejakande extremism genom bl.a. anmälningsplikt och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:499 av Robert Hannah (L):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ungdomar som är utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck inte bör placeras i behandlingshem utan specialistkunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett mellantvång i socialtjänstlagen och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:506 av Christina Örnebjär (L):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om riktlinjer när barn placerade i samhällets vård avlider, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:593 av Hillevi Larsson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Skolfammodellen och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:628 av Anna Hagwall (-):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort varje form av bidrag utan motprestation till friska, arbetsförmögna människor och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:664 av Karin Rågsjö m.fl. (V):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda om lagstiftning behövs för att barn och unga som har föräldrar med missbruk och psykisk ohälsa ska tillförsäkras breda stöd- och hjälpinsatser och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:692 av Hillevi Larsson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stöd till kvinnojourer och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:770 av Yilmaz Kerimo (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa legitimation för fler socionomyrken, utöver hälso- och sjukvårdskuratorer, och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:982 av Julia Kronlid m.fl. (SD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skjuta till extra resurser till Socialstyrelsen för att utreda hur andelen förstagångsföräldrar som genomgår föräldrautbildning kan öka och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur insatserna för att minska gravidas bruk av skadliga ämnen kan intensifieras och utvecklas och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en nationell plan för att säkerställa likvärdiga insatser landet över för välmående foster och tillkännager detta för regeringen.

37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minska köerna till familjerådgivningen, på sikt göra den kostnadsfri samt införa nationella riktlinjer och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1032 av Désirée Pethrus (KD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att missbrukande kvinnors utsatthet för våld bör uppmärksammas av kommunerna och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1065 av Julia Kronlid (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att införa kostnadsfri parterapi och familjerådgivning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att erbjuda särskilt stöd till varje barn som erfar sina föräldrars skilsmässa och att öka kompetensen hos myndigheter och organisationer som möter dessa barn, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:1083 av Anna Johansson och Mattias Jonsson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över socialtjänstens ansvar i situationer där skolsituationen är kärnan av problemet och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1125 av Veronica Lindholm och Yasmine Larsson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att verka för att en grundlig översyn görs för att förhindra det dödliga våldet mot kvinnor, barn och djur och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1159 av Cecilia Widegren (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera konsekvenser av förändringen gällande sänkta kompetenskrav vid den statliga institutionen Sis och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1172 av Lotta Finstorp (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över socialtjänstens gallringar av ärenden och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1369 av Margareta Larsson (-):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Socialstyrelsen i uppdrag att utreda möjligheten till en beroendevård enligt motionens intentioner och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1370 av Margareta Larsson (-):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett huvudmannaskap för missbruksvården och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1385 av Margareta Larsson (-):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten till en regressordning mellan stat och kommun enligt motionens intentioner och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1449 av Margareta Larsson (-):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Socialstyrelsen i uppdrag att utreda och sammanställa nationella riktlinjer enligt motionens intentioner och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1452 av Margareta Larsson (-):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om landstinget som huvudman för spelmissbruk och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1455 av Margareta Larsson (-):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning kring förutsättningarna att göra socialtjänsten till en statlig myndighet och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1474 av Margareta Larsson (-):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en specialavdelning inom kammarrätten inriktad på ersättningsfrågor för brottsoffer inom samhällsvården och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1504 av Margareta Larsson (-):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning i fråga om ett huvudmannaskap inom hemtjänsten och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1523 av Margareta Larsson (-):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att socialtjänsten alltid ska ta beslut utifrån barnperspektivet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att socialtjänsten ska följa upp familjer som hotas av vräkning och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1540 av Margareta Larsson (-):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om prövning och överklagande av vårdnadsutredningar och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1542 av Margareta Larsson (-):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en granskning av Ersättningsnämndens praxis och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1559 av Johnny Skalin (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förtydliga och utöka det statistiska underlaget för utbetalningar av ekonomiskt bistånd och om att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag på hur detta kan åstadkommas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:1638 av Per Ramhorn m.fl. (SD):

51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för ett samlat huvudmannaskap där landstingen tar över ansvaret för missbruksvården, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
74. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att landstingen tar över ansvaret för missbruksvården och tillkännager detta för regeringen.
83. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att familjer och företagare i jordbrukssektorn mot ersättning ska kunna erbjuda kommuner och landsting grön omsorg och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1729 av Cassandra Sundin m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att familjer och företagare i jordbrukssektorn mot ersättning ska kunna erbjuda kommuner och landsting grön omsorg och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1848 av Jan Björklund m.fl. (L):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra Barnrättighetsutredningens förslag om ett kunskapslyft om barnkonventionen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om egen handläggare till barn som förekommer i socialtjänstens utredningar och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inte lätta på behörighetskraven för socialsekreterare och tillkännager detta för regeringen.

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tidiga insatser i socialtjänsten och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler möjligheter till mellantvång och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en systematisk uppföljning av placerade barns fysiska hälsa och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt bereda LVU-utredningen och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stöd till familjehem också efter en vårdnadsöverflyttning och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om riktlinjer när barn placerade i samhällets vård avlider och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förtydliga regelverket för att barn ska få stöd i samband med anmälningar om våld i nära relationer och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förtydliga socialtjänstens särskilda ansvar för barn och unga i åldersgruppen 0–20 år och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad kunskap om ensamkommandes psykiska hälsa och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av handledning och stöd till vuxna som arbetar med ensamkommande och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1935 av Gunilla Nordgren (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nationella riktlinjer för socialtjänsten när det gäller uppföljning av barn som placeras i fosterhem eller på institution samt behovet av en ökad samverkan mellan kommunerna, exempelvis vad gäller att tillse att skolplikten fullgörs, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:1937 av Christina Høj Larsen m.fl. (V):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om hur ensamkommande barns rättigheter, så som de uttrycks i barnkonventionen, respekteras och efterlevs och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta fram information till ensamkommande barn om deras

- rättigheter och tydliggöra vart de kan vända sig med frågor och för att klaga och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta fram skarpa krav på kunskap hos personal som möter ensamkommande barn och tillkännager detta för regeringen.
 5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om hur rätten till individuell bedömning vid placering av ensamkommande barn kan säkerställas med hänsyn till både boendeform och sammansättning av övriga boende och tillkännager detta för regeringen.
 6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda möjligheterna att ta fram ett system för mottagande av ensamkommande barn som bygger på en mer långsiktig boendeplacering och tillkännager detta för regeringen.
 7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med tydliga krav på personalens kompetenser och personaltäthet för samtliga boendeformer för ensamkommande barn och tillkännager detta för regeringen.
 10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om tydliga krav som ankomstboenden måste leva upp till och tillkännager detta för regeringen.
 11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag för att säkerställa att hem för vård eller boende (HVB) använder metoder som är anpassade för barn och som är vetenskapligt grundade och tillkännager detta för regeringen.
 12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör slå fast att socialtjänsten ska informeras vid utskrivning av ett ensamkommande barn från hem för vård eller boende (HVB) och tillkännager detta för regeringen.
 13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med tydliga krav på att socialtjänsten måste göra bedömningar av de ensamkommande barnens individuella behov, att de ensamkommande måste ha inflytande över sina vårdplaner samt att dessa måste kommuniceras till boenden och gode män och tillkännager detta för regeringen.
 14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör undersöka möjligheten att höja kraven på stödboenden och tillkännager detta för regeringen.
 15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på krav på och utbildning för familjer som tar emot ensamkommande barn och tillkännager detta för regeringen.

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på åtgärder för att säkerställa att privatplacerade barn garanteras samma stöd som andra ensamkommande barn och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att säkerställa att boenden för ensamkommande har fungerande kommunikationer som möjliggör att ta sig till och från skolan och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör säkerställa att kunskapen om barn som avviker och rutinerna för hur det ska hanteras stärks, framför allt innan de kommunplacerats, och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2035 av Markus Wiechel och Jennie Åfeldt (båda SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kunna dra in försörjningsstöd för missbrukare och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2148 av Åsa Lindestam (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av föräldrautbildning och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2151 av Elin Lundgren (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra det obligatoriskt att ha metoder att identifiera och ge stöd till barn och unga som lever i familjer med missbruksproblematik, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:2189 av Maria Stockhaus (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta inhemska adoptioner och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2227 av Helén Pettersson i Umeå (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över den rekommenderade övre åldersgränsen för adoptivföräldrar i syfte att höja den och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2287 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över socialtjänstlagen för att införa tydliga nationella prestationskrav i samband med utbetalning av försörjningsstöd och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att erbjuda högre försörjningsstöd till de som väljer att deltidsarbeta men inte får en lön som överstiger ett hundra procentigt försörjningsstöd, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra samhällstjänster för de som saknar arbete, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:2597 av Adnan Dibrani och Jennie Nilsson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över behovet av förändrade åldersregler vid adoption och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2649 av Stefan Nilsson och Annika Hirvonen Falk (båda MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om införande av ett system med legitimation för socialsekreterare inom myndighetsutövning gällande barn och unga och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2687 av Eva-Lena Jansson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ideellt skadestånd för brottsoffer som har försörjningsstöd och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2784 av Maria Ferm och Janine Alm Ericson (båda MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder kring hemlösa EU-medborgare som tvingas tigga, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:2814 av Fredrik Malm m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förtydliga lagstiftningen för att öka möjligheterna att omhänderta barn och unga som lever på gatan och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler insatser från svensk sida för att tillsammans med andra EU-länder trycka på hemländerna att ta emot och ta hand om sina unga medborgare och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2815 av Jan Björklund m.fl. (L):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om obligatorisk motprestation för försörjningsstöd och tillkännager detta för regeringen.

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att deltagande i sfi-undervisning ska vara en relevant motprestation för försörjningsstöd och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2818 av Fredrik Malm m.fl. (L):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över systemet med gode män och kopplingen till ensamkommande unga och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om asylsökande ungdomars psykiska ohälsa och vikten av samhällets stöd och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2836 av Annicka Engblom m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kvinnor som utsätts för våld i nära relationer bör kunna få stöd via relationsvårdscentrum oavsett var i landet de bor, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda kvinnojourernas förutsättningar för långsiktig ekonomisk finansiering och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att vidareutveckla Socialstyrelsens dödsfallsutredningar utifrån varje individuellt fall med tydlig återkoppling till inblandade myndigheter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:2871 av Rickard Nordin (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över reglerna för att trygga de ekonomiska förutsättningarna för familjehem och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2896 av Tomas Tobé (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att öka antalet Sis-boenden och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över tidsfristerna för placering vid Sis-boenden och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2915 av Jesper Skalberg Karlsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka kommunernas redskap för att minska försörjningsstödet och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2935 av Gunilla Nordgren och Eva Lohman (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten till ett tilläggsdirektiv till utredningen om socialtjänstlagen och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3001 av Jesper Skalberg Karlsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa förenklad tillståndsprövning för verksamheter som har tillstånd hos IVO och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3045 av Sofia Fölster (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur ett kvalifikationssystem för försörjningsstöd kan införas och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett bidragstak bör införas om maximalt 75 procent av lägstalönen i samlade bidrag och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3058 av Anders Schröder (MP):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fastslå nationella riktlinjer för läkemedelsassisterad behandling som förhindrar att patienter tvingas avbryta sin behandling på grund av enstaka fall av drogkonsumtion under behandlingen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:3069 av Olof Lavesson m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Myndigheten för vård- och omsorgsanalys i uppdrag att systematiskt sammanställa goda exempel på samarbeten som finns mellan idrottsföreningar/kultursektorn och olika verksamheter inom socialtjänsten och skolor, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Socialstyrelsen i uppdrag att utveckla metoder för mer strukturerat och metodiskt samarbete med andra offentliga samhällsfunktioner och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3072 av Olof Lavesson m.fl. (M):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fritidspengen bör återinföras för barn till föräldrar som långvarigt lever på försörjningsstöd, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:3178 av Johan Forssell m.fl. (M):

37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förbud för kommuner att utge bistånd, utöver kortvarig hjälp, till personer utan rätt att vistas i kommunerna, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förbud för kommuner att utge bistånd, utöver kortvarig hjälp, till EU-medborgare som inte kan försörja sig själva genom t.ex. studier eller arbete, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad användning av stödboenden och schablonersättningar vid mottagande av ensamkommande barn och ungdomar och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3191 av Tomas Tobé m.fl. (M, C, L, KD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa åtgärder för att säkerställa att socialtjänstens yttranden i förundersökningar håller hög kvalitet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda behovet av ökad närvaro av socialtjänsten vid inledande förhör med unga och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3194 av Jan Björklund m.fl. (L):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om samarbete om tiggeri och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3215 av Olof Lavesson m.fl. (M):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om våld i nära relationer och jourhem och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3217 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att ändra socialtjänstlagen i syfte att ge socialtjänsten bättre verktyg för att undvika att vårdnadstvister går till domstol, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:3321 av Boriana Åberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att förbjuda kommuner att ge ekonomiskt stöd till personer som befinner sig illegalt i Sverige, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:3342 av Désirée Pethrus (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att särskilt uppmärksamma ensamkommande flickors situation och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3421 av Cecilia Widegren m.fl. (M):

63. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nya karriärvägar och karriärstegar för socialsekreterare och tillkännager detta för regeringen.
64. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram ett nationellt verktyg som kan mäta och utveckla socialsekreterares arbetsbelastning för att stärka brukarnas stöd och tillkännager detta för regeringen.
65. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minska socialsekreterares administrativa arbetsbörda och tillkännager detta för regeringen.
67. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta nationell ledarskapsutbildning inom socialtjänsten och tillkännager detta för regeringen.
71. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över sanktioner mot bristande verksamheter i socialtjänsten inom dagens lagstiftning och tillkännager detta för regeringen.
72. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Socialstyrelsen i uppdrag att utveckla metoder för ett mer strukturerat och metodiskt samarbete mellan socialtjänsten och andra offentliga samhällsfunktioner och tillkännager detta för regeringen.
73. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Myndigheten för vård- och omsorgsanalys i uppdrag att systematiskt sammanställa goda exempel som finns avseende samarbeten mellan idrottsföreningar/kulturen och olika verksamheter inom socialtjänst och skola och tillkännager detta för regeringen.
74. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram riktlinjer på kunskapskrav för att få arbeta med särskilt svårt utsatta barn och unga och tillkännager detta för regeringen.
75. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa nationella specialistutbildningar för myndighetsutövning som gäller med barn och unga och tillkännager detta för regeringen.
77. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förstärkt tillsyn och genomförande av tillståndsplikt för alla utförare av familjehem och tillkännager detta för regeringen.
78. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram en långsiktig och hållbar strategi för nationella adoptioner och tillkännager detta för regeringen.

79. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt ta fram en ny modern framtidsinriktad socialtjänstlag och tillkännager detta för regeringen.
81. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Myndigheten för delaktighet, E-hälsomyndigheten och Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram en sammanhållen digital struktur i socialtjänsten och tillkännager detta för regeringen.
82. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sätta upp nationella mål med digitalisering av socialtjänsten i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
83. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Socialstyrelsen i uppdrag att genomföra utvecklingsprojekt för att mäta effekterna av att införa digital teknik inom socialtjänsten och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3510 av Johanna Jönsson (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vård av och omsorg om människor med missbruksproblem och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3545 av Kent Ekeröth (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att socialtjänstlagen ska ändras så att den kommun som har ansvar för den enskilde inte behöver konsulteras i fall där en s.k. ensamkommande misstänks för brott i en annan kommun, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:3555 av Kent Ekeröth (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förhindra, eller kraftigt begränsa, att kommuner använder eller upplåter offentliga resurser för EU-migranter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:3569 av Ulf Kristersson m.fl. (M):

43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Socialstyrelsen i uppdrag att utvärdera hur LVU tillämpas och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka möjligheterna till omhändertaganden med stöd av LVU och tillkännager detta för regeringen.
62. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett fortsatt arbete med att sätta press på EU-länder vars medborgare kränks, diskrimineras och lever i varaktigt utanförskap, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:3584 av Roger Haddad m.fl. (L):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Kvinnofredslinjen och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förebyggande arbete och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ”lex Lotta” för att utreda myndigheternas agerande vid enskilda fall av dödligt våld och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3585 av Roger Haddad m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt återkomma med förslag som möjliggör ett omedelbart omhändertagande enligt LVU även då Bryssel II-förordningen är tillämplig och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3586 av Jan Björklund m.fl. (L):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett förtydligande av socialtjänstlagen och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att granska myndigheters agerande i fall där någon dödsats på grund av hedersmotiv och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en kommission gällande svenska myndigheters agerande i frågor om barnäktenskap och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3591 av Ulf Kristersson m.fl. (M):

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rum i stödboenden ska kunna delas av flera ungdomar/unga vuxna och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3592 av Ulf Kristersson m.fl. (M):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en strikt arbetslinje i försörjningsstödet med tydligare aktivitetskrav och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett bidragstak i försörjningsstödet och etableringsersättningen för en stärkt arbetslinje och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3594 av Karin Rågsjö m.fl. (V):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör utredas hur barn till föräldrar med psykisk ohälsa kan garanteras egen hjälp och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3595 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en handlingsplan bör tas fram som preciserar hur socialtjänstlagens mål om att främja människors ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktiva deltagande i samhällslivet ska uppfyllas och bli vägledande i socialtjänstens arbete, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en handlingsplan bör tas fram för hur socialtjänsten ska kunna arbeta mer förebyggande och delta i samhällsplaneringen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att principen om helhetssyn som finns i socialtjänstlagen behöver tydliggöras så att den blir mer styrande i socialtjänstens arbete och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att översynen av socialtjänstlagen bör vara parlamentarisk och att kravet på att förslagen inte får medföra kostnader bör tas bort och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det behövs lagstiftning om hur kommuner kan samverka för att ta till vara kompetens på bästa sätt och för att uppnå hög kvalitet i alla kommuners socialtjänst och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör utredas hur nationell statistik kan tas fram så att en jämlikhetsanalys av socialtjänsten kan göras och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en handlingsplan bör tas fram kring hur socialtjänsten ska arbeta mer forskningsförankrat och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en strategi bör arbetas fram angående hur socialtjänsten kan tillhandahållas tillräcklig kunskap om mäns våld mot kvinnor, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör utredas hur människors behov av stöd i myndighetskontakter och i socialrättsliga frågor kan tillgodoses för att förbättra rättssäkerheten och tillkännager detta för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör utredas hur tillsynen och uppföljningen av socialtjänsten kan förbättras och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att införa lex realia och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att initiera en nationell undersökning av hur människor i behov av hjälp från socialtjänsten upplever hjälpen och bemötandet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör utredas hur trösklarna för att få hjälp genom socialtjänsten kan bli lägre genom nya organisationsformer för en första linjens socialtjänst, dvs. stödinsatser utan myndighetsutövning via öppna mottagningar i samverkan med landstinget, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en socionomkommission med syfte att minska sjukskrivningar och göra arbetet attraktivt och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör utredas hur rättssäkerheten för den enskilde och socialtjänstens arbete påverkas av att privata konsulter tas in för utredning med sikte på hur behovet av detta kan minska och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en handlingsplan bör tas fram kring hur socialtjänstens arbete ska renodlas så att socialarbetare kan arbeta med socialt arbete, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge lämplig myndighet i uppdrag att utvärdera och ge förslag på hur socialtjänstens arbetsverktyg och teknik kan förbättras samt ansvar för att sprida förslagen bland kommunerna, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tilläggsdirektiv bör utformas så att ekonomiskt bistånd ingår i översynen av socialtjänstlagen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör utredas hur den nationella statistiken kan förbättras så att det går att följa utvecklingen av antalet ansökningar och avslag avseende försörjningsstöd, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör utredas huruvida det s.k. arbetsvillkoret överensstämmer med socialtjänstlagens intention samt om principen om kommunens yttersta ansvar kan följas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en lagändring bör göras i socialtjänstlagen så att barnets bästa blir

- avgörande även i arbetet med ekonomiskt bistånd och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör utredas om lagstiftning behövs för att principen om försörjningsplikt inte ska ta ifrån barn deras grundläggande försörjning och tillkännager detta för regeringen.
 23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör utredas hur biståndet kan förändras så att det motsvarar en skälig levnadsnivå även vid långvarigt bistånd och tillkännager detta för regeringen.
 24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör utredas hur en lagförändring kan inkludera dator och bredbandskostnader i riksnormen för försörjningsstöd och tillkännager detta för regeringen.
 25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör utredas hur ett ideellt skadestånd ska kunna kompensera även dem med försörjningsstöd och tillkännager detta för regeringen.
 26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör utredas hur en ökad individuell bedömning kan göras inom socialtjänstens arbete med ekonomiskt bistånd och tillkännager detta för regeringen.
 27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbetet med barn inom socialtjänsten bör anpassas till barnkonventionen och tillkännager detta för regeringen.
 28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör undersökas om fristående barnombud går att införa för att tillvarata barns röster när de utreds eller får insatser av socialtjänsten, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att placeringarna som utförs i dag bör utvärderas med fokus på hur socialtjänsten ska kunna ge barnen en vård som möjliggör att de får samma livsvillkor som andra barn, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införande av ett nationellt familje- och jourhemsregister bör utredas och tillkännager detta för regeringen.
 31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett nationellt och regionalt samordnande av informations- och rekryteringsinsatser bör ses över för att öka kunskapen hos allmänheten om behovet av familjehem och tillkännager detta för regeringen.
 32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det behöver utredas hur HVB kan arbeta med metoder som är forskningsbaserade och tillkännager detta för regeringen.

33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör göras en översyn av kostnader för köp av externa tjänster vid placering av barn och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör utredas hur lagstiftningen kan skärpas så att socialtjänstlagens bestämmelse om föräldrastöd till föräldrar vars barn är placerade följs, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att behovet av utbildning för dem som arbetar med placerade barn inom den sociala barn- och ungdomsvården bör utredas och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att ge ersättning till dem som utsatts för övergrepp och försummelse av allvarlig art efter 1980, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en översyn skyndsamt bör göras av samtliga ungdomshem i syfte att säkerställa att barns rättigheter tillvaratas och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör ta fram lagförslag på hur LVU kan bli en rättighetslagstiftning och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3607 av Lotta Johnsson Fornarve m.fl. (V):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda hur sådana krav kan formuleras och om en ändring i lagen (1997:192) om internationell adoptionsförmedling är nödvändig och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge ett uppdrag till Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF) om att vidta åtgärder för att på olika sätt stärka förutsättningarna för att internationella adoptioner till samkönade par ska kunna genomföras, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:3650 av Désirée Pethrus m.fl. (KD):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utbilda och rekrytera fler familjehem med beredskap att ta hand om ensamkommande barn och unga och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3685 av Annie Lööf m.fl. (C):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för tidiga sociala insatser för att minska risken för att unga råkar dras in i kriminalitet och tillkännager detta för regeringen.

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta omhändertagande av ungdomar som behöver förflyttas från skadliga miljöer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:3736 av Tomas Tobé m.fl. (M):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka samarbetet mellan kommuner som ger våldsutsatta hjälp att flytta till en ny kommun och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att föräldrastöd anpassat för utrikes födda föräldrar och som tar sikte på att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck bör utvecklas och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3737 av Tomas Tobé m.fl. (M):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av fler socialarbetare på fältet och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3750 av Emma Henriksson m.fl. (KD):

89. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör finnas minst en familjecentral i varje kommun och tillkännager detta för regeringen.
91. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förbättrade förutsättningar för familjehemmen och tillkännager detta för regeringen.
93. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda frågan om det formella beslutsfattandet i den sociala barn- och ungdomsvården och tillkännager detta för regeringen.
94. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att införa legitimation för socialsekreterare och tillkännager detta för regeringen.
97. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stödboende och tillkännager detta för regeringen.
98. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över frågan hur man undviker sammanbrott som resulterar i omplacering av barn, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
99. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga vårdnadsöverflyttning eller adoption när placering har pågått en viss tid, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
100. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka kommunernas ansvar för barn som omhändertagits och drabbats av vanvård, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
107. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att alla vårdnadshavare erbjuds samarbetsamtal vid en separation, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

110. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om införande av barnkonventionen som svensk lag och tillkännager detta för regeringen.
111. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Bostad först och tillkännager detta för regeringen.
123. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att granska offentlig välfärdsverksamhet efter övertagande från annan regi och tillkännager detta för regeringen.
124. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förenklat förfarande vid tillståndsprövning av välfärdsverksamhet och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3763 av Anders W Jonsson m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur socialtjänstlagen kan förtydligas för att lyfta fram kommunernas skyldighet att erbjuda stöd med inriktning mot reguljär arbetsmarknad åt personer med psykiska funktionsnedsättningar eller psykisk ohälsa samt personer som uppbär försörjningsstöd, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa skärpta krav på medicinsk och pedagogisk grundutredning av omhändertagna barn och ungdomar och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att förbättra arbetet med barns och ungas hälsa i såväl socialtjänst som hälso- och sjukvård och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undanröja hinder för att samarbeta om myndighetsutövning över kommungränser och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3776 av Solveig Zander m.fl. (C):

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att tillhandahålla utomstående rådgivare från t.ex. socialförvaltningen eller Försäkringskassan som första steg i de fall då föräldrarna inte kommer överens om underhållet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:3778 av Anders W Jonsson m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur ansvaret för beroendevården kan överföras till hälso- och sjukvården och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att hälso- och sjukvårdslagen ska vara styrande inom beroendevården och tillkännager detta för regeringen.

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över socialtjänstlagen för att möjliggöra förenklade biståndsbedömningar inom beroendevården och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur det ska kunna finnas tillgång till farmakologisk behandling för personer med beroendeproblem i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att hitta hållbara lösningar på ansvarsfördelningen mellan kommuner och landsting/regioner när det gäller prevention, behandling och uppföljning av spelberoende och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3789 av Annika Qarlsson m.fl. (C):

31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att införa fler mansjourer, skyddade boenden och liknande verksamheter för män som utsatts för våld i nära relationer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna för att personer som utsatts för våld i nära relationer ska säkerställas en fungerande utslussning efter att ha befunnit sig i skyddat boende eller liknande verksamhet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna för att kvinno- och mansjourerna får en långsiktig och mer stabil finansiering, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att öka stödet till kvinnor som befinner sig i prostitution, i riskzonen för prostitution eller som vill lämna prostitution, där insatser riktas mot särskilt utsatta grupper, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:3828 av Andreas Carlson m.fl. (KD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att pengar ur EU:s socialfond ska kunna ges direkt till ideella organisationer som arbetar med romer i Rumänien och Bulgarien och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3836 av Andreas Carlson m.fl. (KD):

43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att alla föräldrar vid en separation erbjuds ett samarbetsamtal, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att föräldrar får råd och stöd för att i större utsträckning komma överens

om avtal om underhållsbidrag, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:3890 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD):

29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om begränsning av välfärden för tillståndslösa invandrare och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2**Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet**

Motion	Motionärer	Yrkanden
48. Motioner som bereds förenklad		
2015/16:83	Christina Høj Larsen m.fl. (V)	1
2015/16:123	Hans Linde m.fl. (V)	13
2015/16:620	Roza Güclü Hedin m.fl. (S)	
2015/16:2151	Hillevi Larsson m.fl. (S)	
2015/16:2478	Cecilia Widegren m.fl. (M)	6
2015/16:2567	Roland Utbult m.fl. (KD)	10
2015/16:2568	Emma Henriksson m.fl. (KD)	84
2016/17:138	Eva Lohman och Ann-Britt Åsebol (båda M)	
2016/17:144	Ewa Thalén Finné (M)	
2016/17:178	Ann-Britt Åsebol (M)	
2016/17:336	Christina Örnebjär (L)	
2016/17:337	Christina Örnebjär (L)	1
2016/17:392	Annicka Engblom m.fl. (M)	2 och 5
2016/17:493	Gunilla Nordgren (M)	
2016/17:497	Gunilla Nordgren (M)	
2016/17:501	Jesper Skalberg Karlsson (M)	
2016/17:673	Lotta Finstorp och Elisabeth Svantesson (båda M)	
2016/17:719	Ann-Charlotte Hammar Johnsson och Thomas Finnborg (båda M)	1
2016/17:868	Johan Büser (S)	2
2016/17:878	Hillevi Larsson (S)	
2016/17:1078	Jan Björklund m.fl. (L)	9
2016/17:1230	Lotta Olsson (M)	
2016/17:1299	Jan Lindholm (MP)	
2016/17:1314	Maria Ferm och Janine Alm Ericson (båda MP)	
2016/17:1358	Alexandra Anstrell (M)	
2016/17:1476	Boriana Åberg (M)	
2016/17:1717	Robert Hannah (L)	1 och 2

2016/17:1718	Robert Hannah och Christina Örnebjär (båda L)	1 och 2
2016/17:1753	Per Ramhorn m.fl. (SD)	
2016/17:1840	Johan Andersson m.fl. (S)	
2016/17:1882	Gunilla Nordgren (M)	
2016/17:1996	Robert Hannah och Lars Tysklind (båda L)	4 och 5
2016/17:2012	Robert Hannah (L)	5 och 6
2016/17:2191	Adnan Dibrani och Jennie Nilsson (båda S)	
2016/17:2242	Thomas Finnborg (M)	
2016/17:2249	Thomas Finnborg (M)	
2016/17:2283	Markus Wiechel (SD)	1–3
2016/17:2412	Markus Wiechel (SD)	
2016/17:2506	Paula Bieler m.fl. (SD)	4 och 38
2016/17:2523	Markus Wiechel och Jennie Åfeldt (båda SD)	2
2016/17:2575	Krister Hammarbergh (M)	1 och 2
2016/17:2596	Per Ramhorn m.fl. (SD)	
2016/17:2687	Thomas Finnborg (M)	1
2016/17:2720	Erik Bengtzboe (M)	
2016/17:2963	Anders W Jonsson m.fl. (C)	1, 2, 4 och 6
2016/17:2964	Anders W Jonsson m.fl. (C)	1 och 2
2016/17:3000	Barbro Westerholm m.fl. (L)	2
2016/17:3037	Annika Qarlsson m.fl. (C)	31, 32 och 34
2016/17:3193	Jan Björklund m.fl. (L)	5, 8 och 10
2016/17:3221	Cecilia Widegren m.fl. (M)	2–4, 11, 15, 17, 21, 22 och 24
2016/17:3229	Beatrice Ask m.fl. (M)	6
2016/17:3268	Emma Henriksson m.fl. (KD, M, C, L)	1
2016/17:3302	Aron Modig m.fl. (KD)	15 och 17
2016/17:3304	Andreas Carlson m.fl. (KD)	36 och 42
2016/17:3305	Emma Henriksson m.fl. (KD)	39, 69, 70 idd, 71–74, 77, 84, 87 och 88
2016/17:3344	Sofia Fölster (M)	2
2016/17:3348	Désirée Pethrus m.fl. (KD)	10
2016/17:3372	Anna Kinberg Batra m.fl. (M)	40
2016/17:3384	Andreas Carlson m.fl. (KD)	4

2016/17:3388	Anna Kinberg Batra m.fl. (M)	24
2016/17:3430	Roger Haddad m.fl. (L)	6–8
2016/17:3474	Roger Haddad m.fl. (L)	12, 15 och 20
2016/17:3621	Barbro Westerholm m.fl. (L)	4
2017/18:106	Jan Lindholm (MP)	
2017/18:183	Markus Wiechel (SD)	
2017/18:302	Thomas Finnborg (M)	
2017/18:410	Christina Örnebjär (L)	3
2017/18:439	Robert Hannah och Lars Tysklind (båda L)	3 och 4
2017/18:449	Robert Hannah (L)	1 och 2
2017/18:497	Robert Hannah (L)	1 och 2
2017/18:499	Robert Hannah (L)	5 och 6
2017/18:593	Hillevi Larsson (S)	
2017/18:692	Hillevi Larsson (S)	
2017/18:770	Yilmaz Kerimo (S)	
2017/18:982	Julia Kronlid m.fl. (SD)	4–6 och 37
2017/18:1032	Désirée Pethrus (KD)	5
2017/18:1065	Julia Kronlid (SD)	1 och 2
2017/18:1370	Margareta Larsson (-)	
2017/18:1385	Margareta Larsson (-)	
2017/18:1452	Margareta Larsson (-)	
2017/18:1474	Margareta Larsson (-)	1
2017/18:1523	Margareta Larsson (-)	1 och 2
2017/18:1542	Margareta Larsson (-)	
2017/18:1638	Per Ramhorn m.fl. (SD)	51, 74 och 83
2017/18:1729	Cassandra Sundin m.fl. (SD)	
2017/18:1848	Jan Björklund m.fl. (L)	7, 9 och 10
2017/18:1935	Gunilla Nordgren (M)	
2017/18:2035	Markus Wiechel och Jennie Åfeldt (båda SD)	2
2017/18:2148	Åsa Lindestam (S)	
2017/18:2189	Maria Stockhaus (M)	
2017/18:2227	Helén Pettersson i Umeå (S)	
2017/18:2287	Markus Wiechel (SD)	1–3
2017/18:2597	Adnan Dibrani och Jennie Nilsson (båda S)	
2017/18:2649	Stefan Nilsson och Annika Hirvonen Falk (båda MP)	

2017/18:2687	Eva-Lena Jansson (S)	
2017/18:2784	Maria Ferm och Janine Alm Ericson (båda MP)	
2017/18:2815	Jan Björklund m.fl. (L)	7
2017/18:2836	Annicka Engblom m.fl. (M)	2 och 5
2017/18:2871	Rickard Nordin (C)	
2017/18:2915	Jesper Skalberg Karlsson (M)	
2017/18:3045	Sofia Fölster (M)	2
2017/18:3058	Anders Schröder (MP)	3
2017/18:3421	Cecilia Widegren m.fl. (M)	67 och 77–79
2017/18:3510	Johanna Jönsson (C)	
2017/18:3584	Roger Haddad m.fl. (L)	16
2017/18:3586	Jan Björklund m.fl. (L)	4 och 14
2017/18:3595	Jonas Sjöstedt m.fl. (V)	25, 27 och 31
2017/18:3607	Lotta Johnsson Fornarve m.fl. (V)	14
2017/18:3650	Désirée Pethrus m.fl. (KD)	15
2017/18:3736	Tomas Tobé m.fl. (M)	16
2017/18:3737	Tomas Tobé m.fl. (M)	12
2017/18:3750	Emma Henriksson m.fl. (KD)	89, 91, 94, 97–100, 107, 110 och 111
2017/18:3763	Anders W Jonsson m.fl. (C)	1 och 2
2017/18:3778	Anders W Jonsson m.fl. (C)	1, 2 och 4–6
2017/18:3789	Annika Qarlsson m.fl. (C)	31, 32 och 34
2017/18:3836	Andreas Carlson m.fl. (KD)	43